

**Metodika monitorování a vyhodnocování
dotačních programů Úřadu vlády ČR
zaměřených na integraci romské menšiny**

Ivana Šimíková

Robert Trbola

Jiří Vyhlídal

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.

výzkumné centrum Brno

2018

„Metodika monitorování a vyhodnocování dotačních programů Úřadu vlády ČR zaměřených na integraci romské menšiny“ byla certifikována Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR (Osvědčení o uznání certifikované metodiky č. 005-2018-VÚPSV).

Tato „Metodika monitorování a vyhodnocování dotačních programů Úřadu vlády ČR zaměřených na integraci romské menšiny“ byla vytvořena s finanční podporou Technologické agentury České republiky, programu OMEGA, v rámci projektu „Metodika systému monitorování a evaluace dotačních programů ÚV ČR zaměřených na integraci romské menšiny“, identifikační kód TD03000321.

T A
Č R

Program Omega

Vydal Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.
Praha 7, Dělnická 213/12
Vyšlo v roce 2018, 1. vydání, počet stran: 135
Tisk: VÚPSV, v. v. i.

Oponenti: prof. PhDr. Arnošt Veselý, Ph.D., CESES, Fakulta sociálních věd
Mgr. Miriam Kaniková, Ministerstvo vnútra Slovenskej Republiky, Úrad
splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity

Na tvorbě Metodiky se podílel autorský tým ve složení: Mgr. Ivana Šimíková, Ing.
Robert Trbola a PhDr. Jiří Vyhlídal, M.Sc.

Autorský tým děkuje prof. PhDr. Tomáši Sirovátkovi, CSc. za ideové a odborné vedení
při tvorbě Metodiky.

Autorské podíly: Ivana Šimíková: 50 %, Robert Trbola: 25 %, Jiří Vyhlídal: 25%.

<http://www.vupsv.cz>

© Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.

Obsah

ÚVOD	7
DOTAČNÍ PROGRAM PODPORA TERÉNNÍ PRÁCE („DP PTP“)	11
Cíle programu	11
Procedurální cíle	11
Implementační cíle.....	11
Cíle vztahené k výstupům a výsledkům.....	13
Vyhodnocování procedurálních cílů	15
kritérium: rozšiřování celku obcí, které zřídily alespoň jedno místo TP	15
Indikátory	17
Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data	17
Způsob vyhodnocení.....	19
kritérium: (standardizace) výkonu terénního pracovníka	20
Indikátory	21
Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data	21
Způsob vyhodnocení.....	23
Vyhodnocování implementačních cílů	24
kritérium: účelnost programu z hlediska pokrytí SVL a jejich rozložení	24
Způsob vyhodnocení.....	27
kritérium: personální kapacita TP.....	28
Indikátory	29
Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data	29
kritérium: pracovní podmínky TP	30
Indikátory	30
Způsob vyhodnocení.....	32
Vyhodnocování cílů vztahených k výstupům a výsledkům	34
kritérium: stabilizace zřízených míst terénních pracovníků bez podpory programu .	34
Indikátory	35
Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data	35
Způsob vyhodnocení.....	36
kritérium: struktura klientů TP.....	36
Indikátory	36
Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data	36
Způsob vyhodnocení.....	38
kritérium: míra pokrytí problémů činností TP	39
Indikátory	40
Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data	40
Způsob vyhodnocení.....	41
kritérium: úspěšnost intervencí TP ve změně sociální situace klientů	42
Indikátory	42
Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data	42
Způsob vyhodnocení.....	43
kritérium: míra integrace dosažená prostřednictvím úspěšných intervencí TP	43
Indikátory	44
Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data	45
Způsob vyhodnocení.....	46

kritérium: zkušenost TP s diskriminačním jednáním vůči klientům z cílové skupiny	48
Indikátory	49
Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data	49
Způsob vyhodnocení	50
DOTAČNÍ PROGRAM PODPORA KOORDINÁTORŮ PRO ROMSKÉ ZÁLEŽITOSTI („DP KRKO“)	52
Cíle programu	52
Procedurální cíle	52
Implementační cíle.....	52
Cíle vztažené k výstupům a výsledkům.....	53
Vyhodnocování implementačních cílů	53
kritérium: rozsah problému v krajích.....	54
Indikátory	55
Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data	55
Způsob vyhodnocení	56
kritérium: pracovní podmínky.....	57
Indikátory	61
Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data	61
Způsob vyhodnocení	61
kritérium: personální kapacita	62
Indikátory	62
Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data	63
Způsob vyhodnocení	63
Vyhodnocování cílů vztažených k výstupům a výsledkům	64
kritérium: územní pokrytí sítě romských poradců.....	64
Indikátory	67
Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data	68
Způsob vyhodnocení	68
kritérium: územní pokrytí sítě terénních pracovníků podpořených z dotačního programu Podpora terénní práce.....	70
Indikátory	70
Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data	70
Způsob vyhodnocení	71
kritérium: územní pokrytí sítě lokálních konzultantů Agentury pro sociální začleňování.....	72
Indikátory	73
Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data	73
Způsob vyhodnocení	73
Doplňková kritéria	74
DOTAČNÍ PROGRAM PREVENCE SOCIÁLNÍHO VYLOUČENÍ A KOMUNITNÍ PRÁCE („DP KP“)	75
Definice základních pojmů	76
Monitorování na vstupu do projektu (součást žádosti o dotaci)	77
Identifikace komunitní práce	77
Indikátory a jejich interpretace	78

Monitorování na konci projektu (v rámci závěrečné zprávy)	80
Vstupy	80
Indikátory a jejich interpretace	81
Výstupy	83
Indikátory a jejich interpretace	83
Sociodemografická struktura obyvatel místního společenství	86
Indikátory	87
Cíle	87
Aktivizace členů místního společenství	88
Indikátory a jejich interpretace	89
Iniciace spolupráce členů komunity se sekundární cílovou skupinou	90
Indikátory a jejich interpretace	91
Realizace aktivit naplňujících řešení problémů a potřeb komunity	95
Indikátory a jejich interpretace	98
 DATA	 102
 Pomocné databáze pro DP PTP	 103
Administrativní databáze DP PTP	103
Seznam Listů a seznam proměnných v AD PTP	103
Databáze SVL	107
Seznam Listů a seznam základních proměnných v DTB SVL	108
Záznamy TP	108
Doporučený způsob vedení Záznamů TP	109
Práce TP se Záznamy a přenos dat do AD PTP	110
Přenos záznamů do AD PTP	111
 Pomocné databáze pro DP KRKO	 112
Administrativní databáze DP KRKO	112
Seznam Listů a seznam proměnných v AD KRKO	112
Databáze SVL	113
Seznam připojených proměnných k DTB SVL pro vyhodnocení DP KRKO	113
Aktualizace Databáze SVL	114
 Pomocná databáze pro DP KP	 115
Seznam Listů a seznam proměnných v AD KP	116
 Seznam použité související literatury	 121
 Seznam publikací, které předcházely Metodice	 123
 Přílohy	 124
Seznam indikátorů DP PTP	124
Přehled informací, které je třeba sbírat prostřednictvím Žádostí o podporu (Ž) nebo Závěrečných zpráv o realizaci projektu (ZZ), případně „přímým dotazem“ (PD) za účelem vyhodnocení DP PTP	125
Seznam indikátorů DP KRKO	127
Přehled informací, které je třeba sbírat prostřednictvím Žádostí o podporu (Ž) nebo Závěrečných zpráv o realizaci projektu (ZZ) za účelem vyhodnocení DP KRKO	127
Seznam indikátorů DP KP	129
Přehled informací, které je třeba sbírat prostřednictvím Žádostí o podporu (Ž) nebo Závěrečných zpráv o realizaci projektu (ZZ) za účelem vyhodnocení DP KP	132
 Samostatné přílohy	 136

Úvod

Cílem Metodiky monitorování a vyhodnocování dotačních programů Úřadu vlády ČR zaměřených na integraci romské menšiny (dále také jen jako „Metodika“) je poskytnout komplexní metodický nástroj, který by byl významným přínosem pro dobrou praxi ve vyhodnocování stávajících dotačních programů Úřadu vlády České republiky (dále také jen jako „ÚV ČR“) zaměřených na integraci romské etnické menšiny, a to programů:

- Podpora terénní práce (dále také jen jako „DP PTP“);
- Podpora koordinátorů pro romské záležitosti (dále také jen jako „DP KRKO“);
- Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce (dále také jen jako „DP KP“).

Cílem monitorování a vyhodnocování dotačních programů je:

- jednak hledisko souladu programových cílů s národními integračními cíli (reprezentovanými Strategií romské integrace do roku 2020, dále také jen jako „SRI 2020“);
- dále hledisko implementace projektů v souladu s koncepčními záměry dotačních programů;
- a v neposlední řadě hledisko výstupů programů a výsledků, které programy přinášejí pro změnu situace koncové cílové skupiny (příslušníků romské etnické menšiny, kteří obývají sociálně vyloučené lokality).

Výsledky vyhodnocení mají **klíčovými stakeholders** - zástupcům oddělení Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny ÚV ČR (dále také jen jako „SRVZRM“), kteří mají přímý vliv na věcný obsah a implementaci programů (a z tohoto důvodu je dále v textu označujeme také jako „tvůrce“ programů) **přinést** informace užitečné pro strategické rozhodování o koncepci programů a jejich implementaci (například alokaci zdrojů z hlediska územního pokrytí, intenzity identifikovaných potřeb apod.) a dále také informace o odchylkách programů od původně zamýšlených záměrů a cílů.

Podle některých autorů zabývajících se konkrétní praxí vyhodnocování politiky (Fresno, Chahin 2012) jsou předpokladem politiky zakotvené v empirických faktech nejen politická podpora, ale také dobrá data a analytické schopnosti.

Vzhledem k tomu, že obsahem Metodiky není provedení evaluace samotné, ale vytvoření nástroje pro (budoucí) interní evaluaci, kterou budou provádět právě zástupci SRVZRM sami, je její obsah přizpůsoben možnostem a limitům SRVZRM interní evaluaci založenou na analytické práci provádět (z hlediska personálních, časových kapacit a odborných kompetencí), ale také na možnostech/limitech sbírat k tomu potřebná data (a to nejen ze strany stakeholders, ale také ze strany subjektů realizujících projekty, které musí tato data zprostředkovávat).

Pilotní ověření použitelnosti a funkčnosti Metodiky bylo provedeno jednak pracovním vyhodnocením indikátorů, ke kterým byla již v době jejího vzniku dostupná data, a dále formou workshopů se zástupci SRVZRM, na kterých byla konzultována užitečnost a vypovídací schopnost navržených indikátorů, možnosti sběru nových dat a byl vysvětlován způsob jejich vyhodnocování.

Novost postupů

Inovativní přístup Metodiky spočívá v několika aspektech.

- Prvním z nich je, že představuje nástroj hodnocení sociálních programů, který vytvořil externí subjekt zabývající se evaluačním výzkumem pro interní potřeby instituce veřejné správy tak, aby vyhodnocení programů mohla nadále provádět bez potřeby externích služeb, vlastními silami, a to s přihlédnutím k jejím možnostem a kapacitám. Provádění hodnocení programů tak není významně závislé na dalších zdrojích, zároveň je zajištěna věcná a odborná přiměřenost postupů.
- Dalším významným aspektem inovativnosti v této souvislosti je, že systém hodnocení nekončí u návrhu indikátorů hodnocení, ale jde mnohem dále: specifikuje data, která jsou pro stanovení hodnot indikátorů potřebná, navrhuje systém jejich sběru a také záznamu (monitoring).
- Za tímto účelem navrhuje také strukturu databází, kam by se data získaná sběrem v rámci monitoringu dala přenášet.
- Dalším aspektem inovativnosti Metodiky je, že ve významné míře využívá dostupné zdroje dat, systematizuje je a logicky propojuje. Mezi tyto zdroje se řadí zejména tzv. „Mapa sociálně vyloučených lokalit v ČR“¹ z roku 2015 (dále také jen jako „Mapa SVL 2015“). V Metodice navržený systém tak používá některá známá data novým způsobem, dosud izolovaně používaná data nově propojuje a ilustruje jejich užitečnost při vyhodnocování implementace, ale také některých výsledků programů.
- Posledním z aspektů inovativnosti je, že konkrétní sociální programy propojuje se stěžejním strategickým dokumentem – SRI 2020 a přispívá tak k posunu v oblasti hodnocení naplňování i této Strategie.

Pro koho je Metodika určena

Metodika vznikla na základě zájmu Odboru lidských práv a ochrany menšin, oddělení Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny Úřadu Vlády České republiky, pro jehož potřebu je primárně určena a který je jejím hlavním uživatelem. Na tvorbě Metodiky se jeho zástupci také aktivně podíleli formou diskuzí a konzultací dílčích výstupů.

Způsob uplatnění

Metodika bude uplatněna primárně prostřednictvím nastavení sběru dat a provádění interního hodnocení dotačních programů Úřadu vlády ČR z hlediska alespoň části navržených kritérií hodnocení a indikátorů, případně zveřejněním vybraných výsledků hodnocení ve vládních dokumentech, jako je například Zpráva o stavu romské menšiny.

Vzhledem k tomu, že Metodika představuje průvodce procesem hodnocení programu a zároveň manuál k provádění výpočtů, umožňuje přenést doporučené postupy na širší okruh realizátorů integračních aktivit, ale v principu obecně na jakýkoliv sociální program, který je podobný v logice stanovení cílů. Kromě toho jsou součástí Metodiky i dílčí databáze, které představují užitečný a chybějící podklad pro monitoring územního pokrytí potřeb integračními nástroji.

¹ Veřejně dostupná verze viz: <https://www.esfcr.cz/mapa-svl-2015/www/index.html>.

Ekonomické aspekty

Zavedení postupů uvedených v Metodice by vzhledem ke způsobu uplatnění nemělo být spojeno s výrazným navýšením dosavadních nákladů, které administrace programů dosud vykazovala. Ekonomický přínos pro uživatele nelze konkrétně vyčíslit, ale jedním z cílů navrženého systému monitoringu a vyhodnocování je zvýšit efektivnost využití zdrojů (zejména z hlediska územního pokrytí a z hlediska identifikovaných potřeb).

Struktura Metodiky (jak Metodiku číst)

Metodika je koncipována podle tří výše uvedených dotačních programů a podle nich také z větší části strukturována. Pro každý z nich obsahuje:

- a) stanovení cílů vyhodnocování;
- b) návrh a zdůvodnění kritérií vyhodnocování;
- c) sadu indikátorů ke každému z kritérií a zdůvodnění jejich volby;
- d) popis dat potřebných pro stanovení hodnot indikátorů;
- e) způsob sběru těchto dat;
- f) popis způsobu jejich vyhodnocování, včetně
- g) výpočtů, modelových výstupů a směru interpretace (včetně stanovení referenčních či cílových hodnot).

Jádrem Metodiky je nastavení monitorovacího systému (sběru dat) a následné vyhodnocování programů s jejich použitím a na základě navržených kritérií a indikátorů. Vzhledem k tomu, že Metodika, jak popisujeme výše, slouží mj. jako manuál pro provádění výpočtů za účelem zjištění hodnot indikátorů, má velká část jejího obsahu technický charakter. Popis stanovení hodnot pomocných proměnných a indikátorů je navíc úzce provázán s pomocnými databázemi, ve kterých se bude dobře orientovat ten, kdo s nimi bude rutinně pracovat. To může činit obtíže při snaze o souvislé přečtení textu. Doporučujeme čtenáři alespoň napoprvé věnovat pozornost kapitolám, které se věnují stanovení cílů programů, kritérií jejich vyhodnocování, seznamu indikátorů a pak rovnou způsobu jejich vyhodnocení.

Programy se významně liší v několika aspektech, a to jak z hlediska vyzrálosti (tedy nejen doby, po kterou je realizován, ale hlavně z hlediska jeho usazení a standardizace v praxi), dále z hlediska **primární cílové skupiny**, způsobu implementace, z hlediska explicitnosti procedurálních cílů a také z hlediska souladu programových cílů s cíli národní integrační politiky. Pro každý z dotačních programů bylo nutno z důvodů jejich odlišností (o kterých bude řeč v rámci popisu jednotlivých programů) při nastavení monitorovacího systému použít jiný přístup.

V případě prvních dvou programů, DP PTP i DP KRKO, je **hodnocení nastaveno za program** jako celek. Tzn., že ukazatele jsou obvykle stanovovány za celý program, agregací údajů za jednotlivé „realizátory“ (obce, kraje). Poslední z programů, DP KP, se v tomto ohledu liší, protože tady je monitoring, z důvodu nevyzrálosti programu ve smyslu jeho teoretické, koncepční, ale i praktické neusazenosti, nastaven na **jednotlivé podpořené projekty**. Jeho smyslem tedy není získat ucelený pohled na program, ale spíše získat vzhled do obsahu jednotlivých projektů.

Jako výchozí pro nastavení systému monitorování a vyhodnocování dotačních programů jsme zvolili identifikaci cílů jednotlivých dotačních programů. Vzhledem k tomu, že každý z dotačních programů si klade cílů hned několik, a ne všechny jsou

vázány na výsledky bezprostředně vztažené ke **koncové cílové skupině** (jak již bylo řečeno - příslušníkům romské etnické menšiny, kteří obývají sociálně vyloučené lokality), jako účelné se v této souvislosti jeví rozlišovat:

- a) cíle procedurální (jaký hlavní výstup má být z programu podpořen/financován);
- b) cíle implementační (jak by měl být procedurální cíl zaveden do praxe);
- c) cíle, které jsou spojeny s výstupy a výsledky programu, u DP KP pak také se vstupy.

Od těchto cílů jsou odvozena kritéria, podle kterých budeme hodnotit, zda bylo stanovených cílů dosaženo. Pro každé kritérium jsou stanoveny indikátory, jejichž pomocí budou kritéria (a tedy zprostředkovaně cíle) vyhodnocovány. Indikátory jsou obvykle navrženy jako číselné hodnoty, součástí stanovení jejich hodnot jsou tedy výpočty. K výpočtům potřebujeme data, která je třeba v rámci monitoringu sbírat.

Hodnocení je navrženo tak, aby postihovalo zejména odchylky realizace programem podpořených projektů od optimální představy tvůrců programu, převedené do kritérií a indikátorů.

Přestože pro většinu z nich nejsou stanoveny, konkrétní referenční hodnoty, kterým se mají hodnoty programu blížit, a zatím není možné je stanovit, vyhodnocení je postaveno na **kvantitativních ukazatelích** a posuzování dosažených hodnot je spojeno s doporučeními, vycházejícími z kontextu a logiky programů. Všechny uvedené kroky jsou nezbytné proto, aby bylo možné udělat vyhodnocení jako takové, které obsahuje jak modelové výstupy vyhodnocení (tam, kde zatím nemáme potřebná data, která je nutné sbírat v rámci monitoringu, mají podobu slepých tabulek), tak naznačení směru interpretace.

Dotační program Podpora terénní práce („DP PTP“)

CÍLE PROGRAMU

Procedurální cíle

Hlavním cílem programu je podpora zřízení místa terénního pracovníka v rámci struktury obce.² Podpora spočívá v poskytnutí finančních prostředků na plat terénního pracovníka. V intencích programu je však nejen jednorázové zřízení takového místa, ale nepřímo i jeho udržení, a to jak s podporou programu, tak zejména bez jeho podpory.

V souvislosti s procedurálním cílem je primární cílovou skupinou obec. Na obec je zaměřena nabídka podání žádosti o podporu, obec je realizátorem „projektu“. Tento cíl vychází z národního strategického dokumentu – SRI 2020. Terénní pracovník (dále také jen jako „TP“) je zde uvažován jako pomyslná nejnižší úroveň sítě, o které se v SRI 2020 hovoří jako o „*síti pro koordinaci romské integrace*“, případně jako o „*síti pro implementaci strategie*“, kterou na vyšších úrovních územních celků představuje dále romský poradce (ke zřízení jehož místa by mělo docházet zejména na úrovni obcí s rozšířenou působností) a krajský koordinátor pro romské záležitosti. Pomyslný vrchol této sítě pak představuje Rada vlády pro záležitosti romské menšiny. Základním procedurálním cílem je tedy **rozšiřování této sítě prostřednictvím zvyšování počtu obcí se zřízeným místem terénního pracovníka**.

Zřízení místa terénního pracovníka však není samoúčelné, ale jeho aktivity směřují ke koncové cílové skupině, kterou jsou v tomto případě příslušníci romské etnické menšiny obývající území obce, kteří čelí sociálnímu vyloučení. Druhým procedurálním cílem je **poskytování individuální sociální práce v terénu – v přirozeném prostředí osob z cílové skupiny**.

Implementační cíle

Vzhledem k institucionálnímu kontextu dotačního programu, tj. z přímé vazby na Radu vlády pro záležitosti romské menšiny logicky vyplývá, že smysluplné je zřízet tato místa v rámci obcí, kde je identifikována jeho potřeba, a tuto potřebu lze operacionalizovat jako koncentraci příslušníků romské etnické menšiny, kteří čelí riziku sociálního vyloučení. Výskyt sociálně vyloučených Romů v rámci sídelních jednotek nabízí již zmíněná Mapa SVL 2015 jako v podstatě jediný ucelený zdroj informací, který alespoň nepřímo obsahuje etnický senzitivní údaje, a to na základě autoritami zatím nerozporovaného předpokladu, že sociálně vyloučené lokality jsou z většiny obývány osobami s (připsanou) romskou etnicitou.

Implementačním cílem DP PTP by tedy mělo být postupně **podpořit zřízení místa TP ve všech obcích s identifikovanou SVL**. Naplnění tohoto cíle vzhledem

² V praxi se objevují jak případy, kdy je místo terénního pracovníka zřízeno v rámci struktury obce jako samosprávného subjektu, tak v rámci struktury obecního úřadu jako subjektu výkonu státní správy v přenesené působnosti. Z hlediska důsledků pro naplňování cílů programu zatím nebyly uvažovány výhody a rizika každého z uvedených případů, které by vedly k rozhodnutí, který případ tvůrci programu preferují. K úvaze je vhodnost metodického vedení TP ze strany kvalifikovaného sociálního pracovníka, jehož pozice bude zřízena spíše v rámci obecního úřadu. Do budoucna doporučujeme revizi struktury, ve které by mělo být místo TP optimálně zřízeno.

k finančním prostředkům, které má program dlouhodobě každoročně k dispozici, bude otázkou delšího časového úseku (několika let). Průběžně by kromě tohoto cíle mělo být sledováno alespoň proporční rozmístění podpořených míst terénních pracovníků v rámci krajů a také z hlediska velikosti obcí.

Dotiční program zatím nechává realizátorům jednotlivých projektů podpořených z programu jistou volnost v organizaci práce TP, neintervenuje přímo do náplně práce TP ani do způsobu výběru zájemců o pozici ani do kvalifikačních předpokladů.

Činnost terénních pracovníků se dlouhodobě odvíjí od v minulosti zformulované metodiky, která vznikala v době, kdy byla terénní sociální práce, jak ji známe dnes zejména v souvislosti s terénními programy jako sociální službu (podle zákona o sociálních službách), ve svých počátcích. Tehdejší představa se odvíjela od předpokladu, že pozici terénního pracovníka budou zastávat zejména osoby „z komunity“, tedy převážně etničtí Romové, jako experti zkušeností, jejichž schopnosti mohou být vedením, vzděláváním apod. rozvinuty natolik, že mohou pomáhat dalším osobám, zejména tak, že budou vyhledávat osoby, které potřebují pomoc, budou identifikovat jejich potřeby a následně je budou pomáhat řešit navázáním spolupráce s dalšími subjekty. V podstatě měli tuto pomoc zprostředkovávat.

Účinností zákona o sociálních službách, etablováním terénních programů a tlaku na splnění kvalifikačních předpokladů však došlo k zásadní změně, která se týká jak praxe terénních pracovníků na obcích, výběru osob, které tuto pozici zastávají, tak také celého konceptu terénní práce na obcích.

Z kvalitativního šetření mezi realizátory projektů v rámci DP PTP a také z obsahové analýzy vyplněných Závěrečných zpráv o realizaci projektu za rok 2015 celkem jednoznačně plyne, že činnost TP se v praxi koncentruje v přímé individuální práci s klienty a přibližuje se obsahu činnosti terénních sociálních pracovníků působících v rámci sociálních služeb. Tedy jde o vyhledávání klientů, zjišťování jejich potřeb a problémů, návrh řešení a samotné řešení situace zprostředkováním dalších forem pomoci ze strany dalších subjektů a institucí ve prospěch řešení situace klientů a v úzké spolupráci jak s obecním úřadem a samosprávou, tak kontaktními pracovišti Úřadu práce ČR, školami, lékaři a zdravotnickými zařízeními, poskytovateli služeb a neziskovými organizacemi apod. Tento trend je nakonec i v souladu s aktuální (v době vzniku Metodiky) Směrnicí vedoucího Úřadu vlády České republiky č. 2/2016 o poskytování neinvestičních dotací k financování programů v oblasti lidských práv ve znění směrnice vedoucího Úřadu vlády České republiky č. 6/2017Č (dále také jen jako „Směrnice“), přestože Směrnice v této souvislosti nemluví zcela jasně. V článku 2., odstavci 7 se uvádí, že „*Příjemce zajistí, aby terénní pracovník bez odborné kvalifikace absolvoval akreditované vzdělávání pro terénní pracovníky.*“ Zároveň ale není uvedeno, jakou odbornou kvalifikaci by měl terénní pracovník vlastně mít. Z kontextu – z odkazů na zákon o sociálních službách a z popisu předpokládané činnosti TP (např. článek 2, odstavec 3. a článek 1, odstavec 3.) by bylo možno se domnívat, že má jít o kvalifikaci sociálního pracovníka, nebo pracovníka v sociálních službách. Nicméně z výše uvedených důvodů je nezbytné kontrolovat v rámci vyhodnocení programu alespoň **kvalifikační předpoklady TP a sjednocení jejich základních pracovních podmínek**, jak je také v souvislosti s programem naznačeno ve SRI 2020³.

Spíše než „zařazení v organizační struktuře úřadu“, o kterém mluví SRI 2020, je z tohoto hlediska důležité program metodicky usadit tím, že bude vysloven jasný požadavek na kvalifikační předpoklady (vzdělání a délku praxe) a také zařazení do katalogu prací a příslušné platové třídy. Obojí souvisí s tím, co se od činnosti TP vlastně očekává. Jak bylo řečeno, aktuálně je situace nevyrovnaná, na jednotlivých obcích

³ Ve SRI 2020 se hovoří o tom, že „výkon obou funkcí [jak terénního pracovníka, tak krajského koordinátora – pozn. autorů] je komplikovaný přetrvávajícími překážkami, jako je kumulace funkcí, nejednotné postavení v organizační struktuře úřadu, které jim někdy brání efektivně komunikovat“.

vykonávají terénní práci osoby s různými stupni dosaženého vzdělání, liší se i jejich platové ohodnocení a ne všichni mají zajištěno odpovídající metodické vedení. Lze předpokládat, že tyto odlišnosti se projevují i v různých činnostech TP, i když, jak bylo řečeno výše, praktický výkon TP se ve většině případů přibližuje pojetí terénních programů jako sociální služby.

Cíle vztahené k výstupům a výsledkům

Z hlediska primární cílové skupiny DP PTP, kterou jsou obce, je hlavním výstupem programu **zřízení místa terénního pracovníka na úrovni obce** a za výsledek lze považovat jeho **stabilizaci**, a to zejména bez podpory dotačního programu.

Činnost terénního pracovníka pak směřuje ke koncové cílové skupině, kterou jsou v tomto případě příslušníci romské etnické menšiny obývající území obce, kteří čelí sociálnímu vyloučení. Mezi hlavní výstupy tak náleží **počty osob**, kterým TP poskytoval pomoc, jejich **struktura**, mj. i z hlediska pokrytí cílové skupiny a dále **struktura problémů**. Výsledky pak odvozujeme od **úspěšnosti intervencí** TP zaměřených na změnu sociální situace osob náležejících ke koncové cílové skupině.

Jak již bylo řečeno, činnost TP není nijak metodicky ukotvena a standardizována, není zcela jasné, jakým způsobem a za jakým cílem má být terénní práce prováděna, do jakých oblastí, do řešení jakých situací klientů se má intervenovat. Za účelem vyhodnocování výstupů a výsledků intervencí TP je nezbytné činnost TP, která může v praxi nabývat relativně široké škály, na úrovni programu ohraničit. Vycházíme přitom z kombinace Doporučení Rady Evropské unie⁴, SRI 2020 a z výsledků obsahové analýzy vyplněných Závěrečných zpráv o realizaci projektu za rok 2015. Doporučení Rady spolu se SRI 2020 vytyčují několik oblastí, v rámci kterých je doporučeno situaci příslušníků romské etnické menšiny sledovat. Pro každou z oblastí pak SRI 2020 (jednak v obecné části věnované jednotlivým oblastem a pak u konkrétních opatření) identifikuje problémy, které mají z většiny povahu sociálních problémů, jimž cílová skupina čelí. Tyto podklady v podstatě určují, na jaké problémy je z národní úrovně **doporučeno se zaměřovat**. Vynecháváme přitom problémy, které mají obecný charakter (například nedostatečné kapacity předškolních zařízení), problémy, které jsou řešeny systémově (například přijetím novely školského zákona, jejímž cílem je mj. eliminovat diskriminační zařazování dětí na základě etnicity a sociálního původu mimo hlavní vzdělávací proud), ale také problémy, jejichž zjišťování může narušovat důvěru mezi TP a klientem (například zjišťování nelegálního zaměstnávání apod.). Z obsahové analýzy a z odborného posouzení možností TP (vzhledem k jejich kapacitám a kompetencím) je možné vyvodit, na jaké problémy by se mohl TP v praxi zaměřovat a jakých výsledků by potenciálně mohl dosahovat. Tyto výsledky jsou pak považovány za ty, jež by mělo vyhodnocování programu sledovat.

Je ovšem třeba zdůraznit, že součástí předpokladu o možnostech TP dosahovat kvalitativní změny v individuální situaci osob z cílové skupiny je také předpoklad, že skutečné dosažení změny není zcela v rukou TP, ale obvykle závisí v první řadě na kapacitě nástrojů významně ovlivňovat sociální jevy a trendy, dále na dalších aktérech, jejich kooperaci, stejně jako na motivaci a individuálních zdrojích klientů TP. Míru, do jaké může TP sociální jevy na individuální úrovni ovlivňovat, by mohly přinést pouze evaluační metody spojené s (kvazi) experimenty, které by bylo na úrovni programů velmi obtížné provádět. Výsledky, které navrhuje sledovat, je možné považovat za ukazatele výkonu a kvality práce TP pouze na úrovni srovnání mezi

⁴ Doporučení Rady ze dne 9. prosince 2013 o účinných opatřeních v oblasti integrace Romů v členských státech (2013/C Prod378/01).

jednotlivými TP. Jinak přinášejí informace spíše o možnostech nástroje terénní práce jako takového ovlivňovat značně komplexní fenomény, které ovlivňují nejen výslednou situaci cílové skupiny, ale také možnosti ji skutečně měnit na individuální úrovni.

Za stěžejní oblasti, kterým by se terénní práce na obcích měla věnovat a ke kterým se zároveň hlásí, tedy považujeme: **vzdělání (zejména dětí), zaměstnání, zdraví, bydlení, chudobu** (alespoň prostřednictvím tématu předlužení, případně sociálních dávek) **a diskriminaci**. Tyto oblasti jsou v systému hodnocení DP PTP zohledněny u monitoringu výstupů a výsledků činnosti terénního pracovníka. V rámci každé z těchto oblastí navrhuje několik problémů či situací, které by měly být ze strany TP řešeny. Vzhledem k tomu, že z praxe víme, že TP se kromě dospělých klientů zaměřují také na děti, jsou problémy zároveň diferencovány podle skupin dětských a dospělých klientů. Jejich seznam je uveden níže v tabulkách.

Dětsí klienti (do 18 let věku)	
kód problému	problém
A	(ne)účast dětí v předškolním vzdělávání
B	(ne)dostupnost předškolního vzdělávání (příspěvek na školné, stravné nebo pomůcky)
C	(ne)účast dětí v povinném předškolním vzdělávání
D	segregace ve vzdělávání
E	(ne)dostupnost základního vzdělávání (příspěvek na školné, stravné nebo pomůcky)
F	školní docházka na základní škole
G	školní prospěch
H	(ne)dostupnost mimoškolních aktivit (školní výlet, lyžařský výcvik, plavání, škola v přírodě apod.)
CH	(ne)účast dětí na organizovaných mimoškolních volnočasových a zájmových aktivitách (NZDM, školní družina, volnočasové centrum, kroužek u soukromého učitele, LŠU apod.)
J	(ne)pokračování ve středním vzdělávání (střední odborné učiliště, střední odborná škola, gymnázium apod.)
K	(ne)dostupnost středního vzdělávání
L	školní docházka dítěte na střední škole
M	školní prospěch
N	(ne)dostupnost mimoškolních aktivit pořádaných školou (školní výlet, lyžařský výcvik, plavání, škola v přírodě apod.)
O	(ne)účast v mimoškolních volnočasových a zájmových aktivitách (NZDM, školní družina, volnočasové centrum, kroužek u soukromého učitele, LŠU apod.)
P	nezaměstnanost
Q	(ne)účast v APZ - rekvalifikační kurz
R	(ne)účast v APZ - VPP
S	(ne)účast v APZ - SÚPM
T	(ne)účast ve veřejné službě
U	(ne)dostupnost zdravotní péče
V	diskriminace ze strany zástupců vzdělávacího systému (škola, družina, pedagogicko-psychologická poradna)
W	diskriminace ze strany zástupců zdravotnického zařízení (nemocnice, ambulance, pohotovost)
X	diskriminace ze strany kontaktního pracoviště úřadu práce
Y	diskriminace ze strany zaměstnavatelů

Dospělí klienti (od 18 let věku)	
kód problému	problém
A	(ne)účast v APZ - rekvalifikační kurz
B	(ne)účast v APZ - VPP
C	(ne)účast v APZ - SÚPM
D	(ne)účast ve veřejné službě
E	nezaměstnanost
F	diskriminace ze strany kontaktního pracoviště úřadu práce
G	diskriminace ze strany zaměstnavatelů
H	(ne)dostupnost zdravotní péče
J	diskriminace ze strany zástupců zdravotnického zařízení (nemocnice, ambulance, pohotovost)
K	prostorová segregace v SVL
L	nedostupnost bydlení
M	diskriminace ze strany realitních kanceláří nebo pronajímatelů bytů a ubytoven
N	ztráta bydlení (z důvodu dluhů na nájmu, konfliktů v nájemních vztazích, konfliktů se sousedy apod.)
O	nedostatky bydlení (hygienické, stavební apod.)
P	čerpání sociálních příjmů ((dávky SSP, dávky HN, invalidní důchod, starobní důchod, příspěvek na péči)
Q	dluhy (konsolidace dluhů, půjček, exekucí, dohled nad průběhem exekuce, vyřízení splátkového kalendáře, podání žádosti o insolvenční apod.)

Poznámka: Kódy problémů jsou zavedeny za účelem zvýšení plynulosti a přehlednosti textu a odpovídají popisu proměnných v pomocných databázích.

VYHODNOCOVÁNÍ PROCEDURÁLNÍCH CÍLŮ

Naplnování **procedurálních cílů**, tedy zřizování míst terénních pracovníků na úrovni obce a poskytování individuální sociální práce příslušníkům romské etnické menšiny, sledujeme prostřednictvím výstupů programu na základě následujících kritérií:

kritérium: rozšiřování celku obcí, které zřídily alespoň jedno místo TP

V daném kalendářním roce (za který se obvykle provádí vyhodnocení) program podpoří určitý počet obcí. Vzhledem k víceméně stejné výši na program alokovaných finančních prostředků a vzhledem ke stanovení maximální výše dotace na jedno místo TP se počet každoročně z programu podpořených obcí dlouhodobě pohybuje kolem 50 (podpořených obcí) a v dohledné době není důvod očekávat zásadní změnu. To znamená, že přestože **počet obcí podpořených v daném roce** je důležitá proměnná pro výpočet agregovaných ukazatelů, sám o sobě má velmi malou vypovídací hodnotu. Mnohem větší vypovídací hodnotu má ukazatel **počet obcí podpořených od počátku trvání programu**, jeho nevýhodou však je, že v něm zaniká informace o tom, jak si program vedl právě v daném roce. Uvedené slabiny lze překonat propojením obou ukazatelů do agregovaného ukazatele **index meziroční změny v počtu obcí podpořených od počátku trvání programu**, který vyjadřuje, o kolik procent se zvýšil celkový počet podpořených obcí oproti předchozímu roku.

Je však třeba si zároveň uvědomit, že vzhledem k tomu, že obce jsou z programu podporovány opakovaně, součet počtu obcí ve dvou po sobě jdoucích letech (např. 47+51) neodpovídá faktickému počtu v tomto období podpořených obcí, protože určitý (v dosavadní praxi programu nezanedbatelný) podíl obcí se v jednotlivých letech opakuje a tyto obce by byly nesprávně započítány dvakrát (přesněji x-krát podle počtu po sobě jdoucích let, ve kterých byly podpořeny a jejichž počet by představoval právě toto x). V tomto smyslu je lepší hovořit o „množině“ obcí, které taková znásobení vylučují, a podle toho upravit i názvy ukazatelů; aby název nepůsobil příliš technicky, navrhuje „množinu“ zastoupit výrazem „celek“: **celek programem podpořených obcí (od počátku k danému roku); index meziroční změny v celku programem podpořených obcí od počátku trvání programu.**

Dále je vhodné poznamenat, že pokud by se sledování tak dlouhého období (od počátku programu, což je rok 2000) zdálo nevhodně dlouhé, případně, že v průběhu došlo (nebo dojde) k relativně významným změnám v konceptu programu (například základní vyhodnocování bylo prováděno až od roku 2005), není nezbytně nutné si jako výchozí rok brát naprostý počátek programu, ale například až rok 2006 apod. Pak je ale nezbytné udělat příslušné úpravy v administrativní databázi (ze seznamu obcí vyloučit ty, které byly podpořeny v roce 2000-2005).

Množina obcí, které s podporou programu vytvořily místo terénního pracovníka, by tedy neměla zůstat stejná (podporu by neměly dostávat stále ty stejné obce) a jejich počet by se měl zároveň kontinuálně zvyšovat. Na úrovni programu to lze zajistit tak, že jednou z podmínek pro udělení podpory (**kritériem pro výběr obce k podpoře**) je také **délka maximální (kontinuální) podpory z programu**. Lze ji libovolně stanovit, s tím, že čím kratší bude, tím rychleji se bude zvyšovat počet obcí podpořených z programu (samozřejmě za předpokladu stabilní či zvyšující se poptávky po podpoře z programu ze strany obcí). Doporučením je stanovit ji na dobu 5 let, případně s výjimkami pro velikostně nejmenší obce, které mohou mít problém financovat místo TP z vlastního rozpočtu. Možné riziko snižování poptávky ze strany obcí (které by vedlo k tomu, že po čase by již program neměl koho podporovat) lze zmírňovat cílenou informační kampaní o existenci programu směrem k obcím, realizací seminářů, jak podat žádost o podporu, s cílem zvýšit povědomí a motivaci obcí do programu se zařadit. Je žádoucí za tímto účelem využít i sítě krajských koordinátorů (a zvýšit tak přímo funkčnost nastavené sítě). Dalo by se namítat, že iniciativa zapojit se do programu by měla vycházet od obcí samotných, protože právě tak je indikována jejich vůle se do integračních aktivit zapojit a nebyť tak podněcována z národní úrovně. Nicméně platí, že důvody, proč se obce do programu nehlásí, nemusí nutně znamenat aktivní vůli se do těchto aktivit nezapojovaly, ale mohou být odrazem jejich neinformovanosti apod. A hlavně, pokud má program splňovat svůj procedurální cíl a úlohu, která je mu přisouzena mj. ve SRI 2020, měl by se všemi prostředky snažit o větší hustotu základní sítě, protože **až ve chvíli, kdy síť pokrývá všechna potřebná místa (indikovaná výskytem SVL), lze hovořit o jejím funkčním nastavení!** A naopak, v okamžiku dosažení pokrytí všech takových míst (případně kromě těch míst, která vykazují skutečně zjištěnou a neřešitelnou rezistenci vůči nabídce integračního nástroje) a v okamžiku stabilizace míst terénních pracovníků bez podpory programu přestává být existence programu smysluplná a je vhodné se zaměřit například na podporu jiného nástroje.

Délka kontinuální podpory je pak posledním ze základních ukazatelů, které k vyhodnocení tohoto kritéria potřebujeme, a to proto, aby nám pomohl vysvětlit hodnotu indexu. Pracovně můžeme tuto délku podpory sledovat například od samého počátku trvání programu (tj. od roku 2000), ale vzhledem k relativně komplikovanému zadání výpočtu, jak si ukážeme dále, je lepší sledované období zúžit například na posledních 5 let; ale pouze za předpokladu, že 5 let bude skutečně maximální délka podpory. Pro zavedení takové podmínky bude pravděpodobně nezbytné určit nějakou

ochrannou lhůtu (například 1 rok), aby nedošlo k tomu, že obce, které byly v minulosti podpořeny déle než 5 let, budou náhle konfrontovány s tím, že už podporu neobdrží, aniž by měly čas vytvořit si podmínky pro financování místa TP z vlastního rozpočtu, případně z jiných zdrojů.⁵ Před zavedením této podmínky tedy doporučujeme prodloužit sledované období o délku ochranné lhůty. Ukazatel použijeme pro stanovení hodnoty agregovaného ukazatele, což je ukazatel **rozložení obcí podle kategorizované délky kontinuální podpory v posledních 5 letech na celku obcí**. Cílem je, aby se každý rok vyskytoval určitý podíl obcí (navrhujeme minimálně 10 %), které do programu vstupují nově a aby se na celku obcí snižoval podíl těch, které jsou z programu podpořeny právě 5 let. Za tímto účelem bude při výběru obcí k podpoře kontrolována délka kontinuální podpory v předchozím období tak, aby již nebyly podpořeny obce, které ji překročily, a zároveň bude kontrolován podíl obcí, které chtějí do programu nově vstoupit. Principiálně by měly být vybrány k podpoře všechny.

Indikátory

kritérium: rozšiřování celku obcí, které zřídily alespoň jedno místo TP	
kód indikátoru	indikátor
PTP1	celek programem podpořených obcí od počátku trvání programu
PTP2	index meziroční změny v celku obcí podpořených od počátku trvání programu
PTP3	rozložení obcí podle kategorizované délky kontinuální podpory v posledních 5 letech na celku obcí

Poznámky: Kód indikátoru je vytvořen prvními písmeny názvu dotačního programu a pořadovým číslem indikátoru (použitým pro DP PTP) podle toho, v jakém pořadí se objevuje v tomto textu.

Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data

Pro lepší orientaci v následujícím oddíle a pochopení systému práce s indikátory a daty zdůrazňujeme, že stanovení hodnot indikátorů, prostřednictvím kterých vyhodnocujeme tento, ale i ostatní dva dotační programy, se odvíjejí od hodnot „proměnných“, které tvoří základ pomocných databází. Hodnoty proměnných jsou získávány na základě dat za program, sbíraných buď hned v žádostech o podporu z programu, nebo, a to častěji, v závěrečných zprávách o realizaci projektu, případně jsou transportovány z jiných databází (u DP KRKO například ze zpráv o stavu romské menšiny v kraji), případně zjišťovány přímým dotazem.

Tam, kde v níže uvedených rámečcích týkajících se postupu stanovování hodnot indikátorů hovoříme o proměnných, odkazujeme k datům obsaženým v pomocných databázích, které jsou samostatnými přílohami Metodiky a vzhledem k jejich formátu – jde o soubory Microsoft Office Excel, nejsou součástí textu Metodiky. Přehledy proměnných obsažených v databázích jsou však uvedeny pro každý z programů v kapitole „DATA“ (podkapitolách „Seznam Listů a seznam proměnných“). Výpočty hodnot proměnných pak

⁵ V praxi se vyskytují případy, kdy je místo TP zřízeno v rámci zařízení sociálních služeb zřízeného obcí jako příspěvková organizace – dalším zdrojem jsou tak dotace na sociální služby. Další možností k úvaze je aktuální možnost čerpat dotaci ze státního rozpočtu poskytovanou MPSV ČR krajům, hl. m. Praze, obcím s rozšířenou působností a obcím s pověřeným obecním úřadem na výkon sociální práce (s výjimkou agendy sociálně-právní ochrany dětí). Možnosti se odvíjí od předpokládaného obsahu činnosti TP a podmínek dotace (dotované činnosti se váží buď opět k zákonu o sociálních službách nebo k zákonu o hmotné nouzi).

odkazují k výpočtům, které je třeba provádět v rámci těchto databází, a teprve následně vypočítávat hodnoty indikátorů.

PTP1	celek programem podpořených obcí od počátku trvání programu (do zvoleného roku)
Zdroj dat: AD PTP; List „Celek obcí + daný rok“ (2015, 2016, 2017 atd. podle aktualizace);	
<p>„Daným aktuálním rokem“ je zpravidla myšlen aktuálně vyhodnocovaný rok; fakticky jde tedy o kalendářní rok (ve kterém probíhala realizace projektu) bezprostředně předcházející kalendářnímu roku, ve kterém je prováděno vyhodnocení. Tato praxe vychází z logiky dotačních programů (který si ilustrujeme na příkladu: výběr žádostí k podpoře probíhá na podzim 2016; realizace podpořených projektů v následujícím kalendářním roce – 2017, závěrečné zprávy jsou realizátory vyplňovány v průběhu ledna 2018 a vyhodnocování pak probíhá v první polovině roku 2018).</p>	
<p>Stanovení tohoto počtu můžeme dosáhnout spíše než výpočtem, seřazením všech obcí (jejich názvů) podpořených v každém roce od počátku trvání programu (včetně, nebo do zvoleného roku, který nás zajímá) a následným vyloučením těch (názvů) obcí, které se objevují víckrát tak, aby v seznamu zůstal daný název pouze jednou, pokud se nejedná o dvě či více unikátních obcí s totožným názvem.</p> <p>Počet položek v takto vyčištěném seznamu odpovídá hodnotě indikátoru.</p> <p>Vzhledem k tomu, že se mohou vyskytnout obce, jejichž názvy jsou totožné, přestože jde o různé obce, je nutné mít jako součást takového seznamu také pomocný identifikační znak unikátnosti obce, například název kraje a směrovací číslo. Tyto informace by měly být součástí formuláře Žádosti o podporu z programu.</p> <p>Součástí AD PTP je také (vyčištěný) seznam obcí podpořených do roku 2017 – „Celek obcí 2017“. Tento seznam se může stát základem pro další aktualizaci, a to tak, že se k němu připojí pouze seznam těch obcí, které byly v daném (2018, respektive 2019, atd.) roce podpořeny poprvé – nově. Zároveň, pokud chceme celek zjistit za roky předchozí, je nutné provést nové seřazení obcí zahrnující požadované roky (například od počátku programu do roku 2015, od roku 2010 do roku 2017 apod.).</p>	

PTP2	index meziroční změny v celku obcí podpořených od počátku trvání programu
$PTP_2 = \frac{PTP_1(\text{do vyhodnocovaného roku, včetně}) - PTP_1(\text{do roku předcházejícího, včetně})}{PTP_1(\text{do roku předcházejícího, včetně})} \times 100$	

PTP3	rozložení obcí podle kategorizované délky kontinuální podpory v posledních 5 letech na celku obcí
Zdroj dat: AD PTP; List „Obce + daný rok“ (2015, 2016, 2017 atd. podle aktualizace);	
<p>Seznam obcí podpořených v daném roce (počet položek tohoto seznamu) = počet obcí podpořených v daném roce;</p> <p>Součástí AD PTP je List „Seznam obcí po letech“, ve kterém jsou v jednotlivých sloupcích po letech seznamy obcí podpořených od roku 2000 do roku 2017. Tyto seznamy se mohou stát základem pro další aktualizaci, a to tak, že se k nim připojí další sloupce se seznamy obcí, které budou podpořeny v následujících letech (2018, respektive 2019, atd.).</p> <p>V seznamu za aktuálně vyhodnocovaný rok je dále třeba vytvořit několik nových proměnných:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „zda byla obec podpořena v roce XXXX“; (0=ne; 1=ano) - „délka kontinuální podpory za posledních XY let“ je vytvořena ze součtu proměnných „zda byla daná obec podpořena v roce XXXX“=1, a to vždy v za sebou jdoucích letech v průběhu posledních 5 (či více) let (včetně vyhodnocovaného roku); - „kategorizovaná délka kontinuální podpory“; <p>Stanovení kategorií délky kontinuální podpory je v zásadě volitelné, kromě první kategorie – „1 rok“ a poslední kategorie, která odpovídá maximálnímu počtu let, po které mohou být obce kontinuálně podporovány.</p>	

Vytvoření kategorizované proměnné je otázkou pokročilejších dovedností práce s programy (Excel, SPSS apod.)

$$PTP3 = \frac{\text{počet výskytů jednotlivých kategorií "kategorizované délky kontinuální podpory" v posledních 5 letech}}{\text{počet obcí podpořených v daném roce}} \times 100$$

Způsob vyhodnocení

PTP1 představuje celé číslo, jehož hodnota vyjadřuje, kolik obcí bylo v rámci programu podpořeno od jeho počátku, v kolika obcích tedy dosud bylo (ale ne nutně, že dosud je) vytvořeno alespoň jedno místo terénního pracovníka, a tím pádem tam někdy byla (ale ne nutně nadále je) poskytována terénní práce.

PTP2 představuje číslo s jedním až dvěma desetinnými místy pohybující se v intervalu od 0 do zhruba 1,5. Hodnota rovna 0 vyjadřuje situaci, kdy ve sledovaném roce (za který provádíme vyhodnocení) nebyla podpořena žádná obec, která se nevyskytovala v roce předcházejícím, a celek obcí podpořených od počátku trvání programu se tedy nezměnil. Takový výsledek považujeme pro vyhodnocení procedurálního cíle programu za nepříznivý. Hodnota vyšší než 0 a zároveň nižší než 1 vyjadřuje za desetinnou čárkou počet procentuálních bodů (p. b.), o který se zvýšil počet prvků oproti předchozímu roku. Čím je výsledek vyšší, tím je pro program příznivější. Pokud je výsledek roven nebo dokonce přesáhne 1, znamená to, že program oproti předchozímu roku zvýšil počet prvků na dvojnásobek. Taková situace by ale vzhledem k výchozímu počtu prvků množiny obcí (celku obcí) podpořených od počátku programu (asi 141 do roku 2017) mohla nastat pouze v případě, že do programu ve vyhodnocovaném roce vstoupilo minimálně jednou tolik obcí, kolik jich představuje výchozí počet (do předcházejícího roku - tj. min. 141) a zároveň byly všechny nové.

Modelovým výstupem stanovení hodnot PTP3 je tabulka (procentuálního) rozložení obcí podle kategorií délky kontinuální podpory na celku (počtu) v daném roce podpořených obcí.

Rozložení obcí podle kategorizované délky kontinuální podpory v roce XXXX

kategorie	počet (absolutní hodnota)	podíl (%)
1 rok		
2-3 roky		
4-5 let		
více než 5 let		
celkem		100

Čím vyšší podíl kategorie „1 rok“, tím lepší výsledek je to pro program. A naopak, podíl poslední kategorie by měl být co nejnižší. V okamžiku, kdy program začne striktně uplatňovat při výběru obcí k podpoře maximální délku podpory, kategorie délky kontinuální podpory překračující tuto maximální délku by se již neměly vůbec objevovat. Pokud ano, jde o známku toho, že program selhává v dosahování jednoho z procedurálních cílů. Důvody, proč k tomu došlo, je třeba zjistit a vysvětlit (obhájit).

Program by si mohl dokonce položit kvantitativně vyjádřený cíl, a to, jakého podílu obcí, co do programu vstoupí ve sledovaném roce nově, chce dosáhnout. Tuto

hodnotu totiž může, jak bylo naznačeno v úvodu, do velké míry ovlivňovat při výběru obcí k podpoře. Čím je však zároveň omezen, je poptávka nových obcí po podpoře. Tu ale může zase do jisté míry ovlivnit, zvýšit, aktivní kampaní, alespoň prostřednictvím dalších prvků sítě na podporu integrace, a to romských poradců a krajských koordinátorů. Za optimální lze považovat dosažení alespoň 10% podílu.

Možné by samozřejmě bylo nesledovat pouze délku kontinuální podpory, ale délku podpory jako takové, tj. včetně přerušení, ke kterému víme, že v praxi dochází. Do budoucna by k nim však docházet nemělo, což lze z pozice programu zabezpečit následujícím způsobem. Cílem programu je iniciovat vytvoření pracovního místa TP na obci a postupně rozšiřovat počet těchto obcí, dokud se nevyčerpá jejich množina, definovaná výskytem sociálně vyloučené lokality podle (aktualizované) Mapy SVL 2015. Pokud nelze očekávat, že program bude tato místa financovat navždy, což se zatím neočekává, je nutné vytvořená místa zachovat z jiných zdrojů, ideálně z vlastních zdrojů obce (pokud zde nadále přetrvává potřeba, indikovaná výskytem SVL). K tomu obce přirozeně potřebují určitou ochrannou lhůtu, aby takové zdroje našly. Za tímto účelem je pak také stanovena maximální délka podpory. Pokud je však najdou dříve, o to lépe, vytvoří se v programu alespoň větší prostor pro obce, které zatím místa TP vytvořená nemají. Za těchto podmínek však není důvod, aby program podporoval praxi, kdy si obec o podporu žádá přerušovaně. I když je samozřejmě možné si v praxi představit škálu důvodů, proč k tomu může dojít (například absence pracovníka, který měl na starosti vypracování žádosti, kolísání politické podpory pro takový nástroj apod.), program by měl v tomto ohledu zavést určitý řád. To lze zajistit zejména v rámci procesu výběru žádostí k podpoře, a to dvěma způsoby:

- a) jednak tím, že pokud již obec jednou o podporu požádá a dostane ji, měla by být při posuzování zvýhodněna i v letech následujících, a to tak, aby vždy znovu podporu obdržela (alespoň ve výši odpovídající jednomu plnému úvazku TP), dokud nevyčerpá její maximální délku;
- b) pokud obec v průběhu doby, než vyčerpá maximální délku podpory, o podporu nepožádá, bude na ni nahlíženo, jakoby žádala a podporu obdržela. To znamená, že i když maximální dobu podpory nevyčerpá (z 5 let si požádá jen 3x), bude na ni nahlíženo, jakoby ji vyčerpala. To však způsobí jisté obtíže pro vyhodnocování, protože skutečnou délku podpory konkrétní obce, která o podporu žádá přerušovaně, zjistíme až s odstupem. Pokud si obec například poprvé o podporu požádá v roce 2019, v roce 2020 ne, ale v roce 2021 již opět ano, budeme její délku podpory započítávat ve výši 3 let, ale až od roku 2021. Těmto komplikacím lze předejít tím, že již v rámci výběru obcí k podpoře budou upřednostňovány ty, které žádají bez přerušení (od roku, kdy požádaly poprvé).

Nicméně pokud program takový řád zavést nechce, je zde stále možnost posuzovat i prostou délku podpory jako takové (tj. ne kontinuální). Jediným rozdílem ve stanovení hodnoty indikátoru bude použití nové proměnné „délka podpory“ vytvořené ze součtu proměnné „zda byla daná obec podpořena v roce XXXX“ (0=ne; 1=ano), a to pro každý jednotlivý rok v průběhu posledních 5 (či více) let (včetně vyhodnocovaného roku).

kritérium: (standardizace) výkonu terénního pracovníka

Sledování výkonu terénního pracovníka přináší informace o naplňování druhého z procedurálních cílů, a to poskytování pomoci TP osobám z cílové skupiny, ale plní také kontrolní funkci a pomáhá upozornit na odchylky od „standardu“. Vzhledem k tomu, že pro výkon terénní práce takový standard dosud stanoven není, je vhodné jej zatím stanovit zejména v rámci programu. Zpětně pak může sloužit jako nástroj standardizace výkonu TP a zvyšovat tak pravděpodobnost dosahování procedurálního

cíle (tedy poskytování pomoci na individuální úrovni na úkor jiných, například administrativních, činností apod.). Standardizace podmínek je předpokladem, nikoliv však zárukou, standardizace činnosti TP.

Jako základní ukazatel výkonu terénních pracovníků podpořených programem je nejjednodušší použít **průměrný počet klientů, kterým TP v průběhu sledovaného kalendářního roku poskytnul svou pomoc**. Vypovídací hodnotu ukazatele dále rozvíjí **kategorizovaný podíl počtu klientů TP na průměrném počtu klientů TP za program**, který ukazuje, jak velké rozdíly ve výkonu TP v rámci programu panují.

Průměr za program je také možné alespoň orientačně srovnat s dostupnými nejlépe srovnatelnými údaji zveřejněnými ve Statistické ročence z oblasti práce a sociálních věcí, a to s počtem klientů na jednoho pracovníka v analogické pozici. Tyto údaje pak mohou sloužit jako „benchmark“, tedy objektivně stanovená cílová hodnota, vůči které lze hodnoty, jež vykazuje program, vztahovat.

Jde právě o ukazatele, ke stanovení jejichž hodnot jsou nezbytná data získaná zprostředkovaně ze záznamů samotných terénních pracovníků. Data budou získávána z vyplněných **Závěrečných zpráv o realizaci projektu**. Každý terénní pracovník si ale musí zároveň vést vlastní záznamy o osobách, jimž poskytnul pomoc (budeme je označovat jako klienty TP), a to tak, aby nedocházelo k jejich opakovanému započítávání, což se v praxi ukazuje jako jeden z velkých problémů.

Klientem TP se tedy rozumí konkrétní unikátní jedinec, bez ohledu na to, kolikrát o pomoc TP ve sledovaném kalendářním roce požádal, kolik problémů mu TP pomáhal řešit a také bez ohledu na to, zda s TP spolupracoval nepřetržitě nebo s přestávkami. Doporučenému způsobu vedení záznamů TP se budeme podrobněji věnovat v oddíle na konci Metodiky.

Indikátory

kritérium: (standardizace) výkonu terénního pracovníka	
kód indikátoru	indikátor
PTP4	průměrný počet klientů na jeden celý úvazek TP
PTP5	kategorizovaný podíl počtu klientů TP na průměrném počtu klientů TP za program
PTP6	podíl průměrného počtu klientů TP na průměrném počtu klientů pracovníků v analogické pozici

Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data

PTP4	průměrný počet klientů na jeden celý úvazek TP
Zdroj dat: AD PTP; List „Obce + daný rok“; V seznamu za aktuálně vyhodnocovaný rok je dále třeba vytvořit několik nových proměnných :	
V praxi programu je běžné, že jedna obec podpořená z programu vytváří i několik míst TP, nejrůzněji pokrytých různě velkými úvazky, případně, že se na jednom místě TP vystřídají dva či více pracovníků. Každý z TP má tedy přirozeně různý počet klientů jen z toho titulu, že práci vykonává v rámci jiného úvazku. Pokud chceme vypočítat průměrný počet klientů na „standardizovanou jednotku TP“, nemůžeme k tomu použít počet TP, kterými byla místa obsazena, ani počet vytvořených míst TP, ale standardizovaný počet úvazků TP (tzn. přepočtených na celý úvazek).	
- proměnnou „ počet plných úvazků TP “ je do Závěrečné zprávy o realizaci projektu nutno nově zavést .	

Proměnná „počet plných úvazků TP“ tedy vyjadřuje, kolika plnými úvazky bylo místo (či místa) TP pokryto za rok, a to přepočtem na základ=12 měsíců.

Ilustrace přepočtu na příkladu:

Obec XY vytvořila v průběhu roku XXXX 3 místa TP, na kterých se vystřídali 4 TP:

1. místo TP bylo zřízeno po celý rok (12 měsíců) ve výši 1 plného úvazku (úvazek=1,0) a obsadil jej pan AB;
2. místo TP bylo zřízeno pouze půl roku (6 měsíců), a to ve výši polovičního úvazku (úvazek=0,5) a obsadil jej pan CD;
3. místo TP ve výši 0,4 úvazku bylo zřízeno původně na celý rok, obsazeno bylo ale jen do května (5 měsíců) paní EF, která pak odešla na mateřskou dovolenou a náhrada se za ni našla až od září (do konce roku, tj. 4 měsíce) a obsadila ji paní GH.

Kolika úvazky místa terénních pracovníků TP tedy obec v průběhu roku pokryla?

výše úvazku	počet měsíců	přepočet	počet měsíců "plného úvazku"
1	12	1*12	12
0,5	5	0,5*5	2,5
0,4	5 + 4 = 9	0,4*9	3,6
celkem			18,1
počet plných úvazků		18,1/12	1,508333

Výsledek: Tato obec pokryla místa TP 1,5 úvazkem.

Je tedy nutné chtít po pracovníkovi obce, který se podílí na vypracování Závěrečné zprávy o realizaci projektu, aby takový přepočet uvedl; případně je možné vyžádat si ve zprávě údaje uvedené v tabulce a výpočet provést dodatečně, s větší kontrolou, ale zároveň s větší pracností. Tento způsob přepočtu také eliminuje riziko opakovaného započítávání stejných klientů u TP, kteří se například na jedné pozici střídají. Za všechny obce vypočteme hodnotu této proměnné součtem dílčích hodnot za každou obec v seznamu.

- proměnná „**počet klientů TP**“ pak představuje součet všech klientů všech TP v rámci obce a v této agregované podobě bude nutné ji **do ZZ také nově zavést**. Způsob stanovení její hodnoty je blíže popsán v oddíle věnovaném tvorbě a práci s Databází klientů TP. Za všechny obce vypočteme hodnotu této proměnné, tedy „**počet klientů TP za všechny obce (v daném roce)**“ součtem dílčích hodnot za každou obec v seznamu.

- obdobně vypočteme hodnotu proměnné „**počet celých úvazků TP za všechny obce (v daném roce)**“

$$PTP4 = \frac{\text{počet klientů TP za všechny obce (v daném roce)}}{\text{počet celých úvazků TP za všechny obce (v daném roce)}}$$

PTP5	kategorizovaný podíl počtu klientů TP na průměrném počtu klientů TP za program
Zdroj dat: AD PTP: List „Obce + daný rok“; V seznamu za aktuálně vyhodnocovaný rok je třeba vytvořit další novou proměnnou, založenou na proměnných z předchozího indikátoru:	
- hodnotu proměnné „ počet klientů na jeden celý úvazek za danou obec “ vypočteme jako podíl hodnot proměnných za danou obec podle vzorce:	
$\frac{\text{počet klientů TP za danou obec}}{\text{počet plných úvazků TP za danou obec}}$	
- „ podíl počtu klientů TP za danou obec na průměrném počtu klientů TP za program “ vypočteme jako podíl proměnné za danou obec a hodnoty indikátoru PTP4 podle vzorce:	
$\frac{\text{počet klientů TP za danou obec}}{PTP4} \times 100$	

- „**kategorizovaný podíl počtu klientů TP za danou obec na průměrném počtu klientů TP za program**“;

Stanovení kategorií podílu je v zásadě volitelné. Doporučujeme sledovat nižší počet kategorií, například sedm, s tím, že prostřední kategorie by reprezentovala průměr a jemu blízké hodnoty (např. do 5 % nad či pod průměrem).

Vytvoření kategorizované proměnné je otázkou pokročilejších dovedností práce s programy (Excel, SPSS apod.). Dále vygenerujeme „třídění prvního stupně“ či „Frequencis“ této kategorizované proměnné.

Samotný indikátor vypočteme za pomoci výše uvedených proměnných podle vzorce:

$$PTP5 = \frac{\text{počet výskytů jednotlivých kategorií} \\ \text{"kategorizovaného podílu počtu klientů TP} \\ \text{na průměrném počtu klientů}}{\text{počet obcí podpořených v daném roce}} \times 100$$

PTP6	podíl průměrného počtu klientů TP na průměrném počtu klientů pracovníků v analogické pozici
------	---

Zdroj dat:

Srovnáváme hodnotu indikátoru PTP4 a hodnotu vypočítanou na základě dat uvedených v externí databázi: MPSV ČR; Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí 2015; tabulka: POČET PRACOVNÍKŮ SOCIÁLNÍHO ODBORU A JINÝCH ODBORŮ VYKONÁVAJÍCÍCH ČINNOSTI SOCIÁLNÍ PRÁCE a tabulka: POČET KLIENTŮ SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ K 31. 12. XXXX; <http://www.mpsv.cz/cs/3869>.

Bohužel nemáme k dispozici plně srovnatelná data pro analogické pozice (ideální by byla data za počty sociálních pracovníků a počty klientů sociální služby terénní programy) a vycházíme z dostupných nejlépe srovnatelných údajů zveřejněných ve **Statistické ročenke z oblasti práce a sociálních věcí**, které se týkají počtu pracovníků vykonávajících činnost sociální práce v rámci výkonu státní správy v přenesené působnosti (kraje a obce), uvedených v tabulce „**Počet sociálních pracovníků v oblasti sociální práce**“ a počtu jejich klientů, uvedených v tabulce „**Počet klientů sociálních pracovníků k 31. 12. XXXX**“.

Pokud vyjadřujeme celkový počet sociálních pracovníků, sčítáme počty uvedené u jednotlivých kategorií pracovníků (kromě kategorií „z toho“) v řádku „**Celkem ČR**“.

Počty klientů jsou zde uvedeny ve struktuře podle kategorií odpovídajících kategoriím „Ročního výkazu o sociální práci“ používaného v rámci tzv. Rezortního statistického zjišťování (<http://www.mpsv.cz/cs/3226>; Rok 2015/soubor V26_FORM_2015), a je velmi pravděpodobné, že se kategorie překrývají. Pokud pak vyjadřujeme celkový počet klientů, sčítáme počty uvedené u jednotlivých kategorií klientů v řádku „**Celkem ČR**“, tudíž jedna fyzická osoba – klient může být uveden vícekrát, a počty jsou tak nadhodnocené. Podobné riziko je však i u uváděných počtů klientů TP. Z toho důvodu, a zejména z nedostatku jiných srovnatelných dat, pracujeme s těmito počty i s uvedeným rizikem.

- „průměrný počet klientů pracovníků v analogické pozici“ vypočítáme podle vzorce:

$$\frac{\text{„Počet sociálních pracovníků v oblasti sociální práce“}}{\text{„Počet klientů sociálních pracovníků k 31. 12. XXXX“}}$$

$$PTP6 = \frac{PTP4}{\text{„průměrný počet klientů pracovníků v analogické pozici“}} \times 100$$

Způsob vyhodnocení

PTP4 je průměr za celý program a slouží zejména jako pomocný pro stanovení hodnot dalších dvou indikátorů a je pro ně tak hodnotou referenční.

PTP5 ukazuje, jakých výsledků jednotlivé obce (zastoupené terénními pracovníky) dosáhly vzhledem k průměrnému výsledku za program.

Modelovým výstupem stanovení hodnot PTP5 je tabulka (procentuálního) rozložení obcí podle kategorií vztahených k průměrnému počtu klientů na jednoho TP za program, pro úplnost jsou uvedeny i absolutní počty (tedy počty obcí, které sytí danou kategorii). Každá kategorie tedy vypovídá o tom, jaký podíl z celku obcí podpořených v aktuálně vyhodnocovaném roce dosahovalo v počtu klientů na jednoho TP „nad“ a „pod“ průměrných hodnot. Cílem je sledovat, zda nedochází k významným rozdílům ve výkonu TP v rámci jednotlivých obcí, a doporučujeme věnovat pozornost zejména podprůměrným výsledkům. Známkou, že výkon TP jednotlivých obcí je srovnatelný, je, že se co největší podíl obcí pohybuje kolem průměru. Významné odchylky od průměru pak lze považovat za symptom různého obsahu činnosti TP. Možnou příčinu je pak vhodné prověřit přímo u obcí, vykazujících tyto hodnoty.

Rozložení obcí podle kategorizovaného podílu počtu klientů TP na průměrném počtu klientů TP za program

kategorie podílu klientů	počet (absolutní hodnota)	podíl (%)
více než 25 % nad průměrem		
11 - 25 % nad průměrem		
6 - 10 % nad průměrem		
průměr		
6 - 10 % pod průměrem		
11 - 25 % pod průměrem		
méně než 25 % pod průměrem		
celkem		100

Indikátor PTP6 slouží ke srovnání průměrné hodnoty dosahované v rámci programu s analogickou průměrnou hodnotou mimo rámec programu. Referenční hodnotou je „průměrný počet klientů pracovníků v analogické pozici“ (sociálních pracovníků vykonávajících státní správu v přenesené působnosti). Jeho hodnota představuje, jaký podíl tvoří průměrný počet klientů na TP v rámci programu na průměrném počtu klientů na sociálního pracovníka v rámci výkonu státní správy v přenesené působnosti. V případě TP působících v rámci programu lze usuzovat na ztížené podmínky, protože působí převážně v terénu a věnují se cílové skupině s kumulovanými znevýhodněními či v situaci komplexního sociálního vyloučení. Jejich výkon by z toho důvodu mohl být nižší než výkon sociálních pracovníků mimo program. Pracovní vyhodnocení programu zatím ukázalo, že průměrná hodnota za program je ale vyšší než hodnoty dosahované mimo program.

VYHODNOCOVÁNÍ IMPLEMENTAČNÍCH CÍLŮ

Naplňování **implementačních cílů**, tedy zřídit místa TP ve všech obcích s identifikovanou SVL a standardizovat personální kapacitu a pracovní podmínky TP, sledujeme prostřednictvím výstupů programu na základě následujících kritérií:

kritérium: účelnost programu z hlediska pokrytí SVL a jejich rozložení

Vzhledem k tomu, že program je určen k sociálnímu začleňování osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách s důrazem na romskou etnickou menšinu, je vhodné se podívat na účelnost programu z hlediska jeho zaměření tam, kde je prokázána

objektivní potřeba intervence ve prospěch sociálně vyloučených obyvatel. Pro vyhodnocení tohoto kritéria používáme jako další klíčový zdroj „**Databázi SVL**“.

Tvůrci programu již delší dobu uvažují o koncepční změně programu s důrazem na výběr obcí s menším počtem obyvatel. **Kritériem výběru**, ale také **hodnocení** v rámci monitoringu, by tak byla **velikost obce zařazené do programu**. Jednou z možností, jak jej vyhodnocovat, je srovnat **rozložení obcí podpořených programem podle velikosti dle počtu obyvatel** s rozložením za celou ČR. Jak už ale bylo řečeno, program by se měl soustředit primárně na obce s identifikovanou SVL. Je tedy korektnější srovnávat spíše než s rozložením obcí za celou ČR jako takových, s rozložením **obcí se SVL v rámci celé ČR**. Zároveň je účelné dívat se na změny v rozložení v určitém časovém horizontu, jednak za delší nebo celou dobu trvání programu a pak vždy za aktuálně vyhodnocovaný rok.

Klíčovým ukazatelem pro vyhodnocení programu z hlediska účelnosti je, zda se program zaměřuje právě na obce se SVL, nebo podporuje i obce bez zjištěné SVL. Tuto informaci zprostředkuje **podíl obcí se SVL na celku programem podpořených obcí**. Na základě pracovního vyhodnocení tohoto ukazatele víme, že obce s nezjištěnou SVL se v historii programu objevily, avšak velmi sporadicky, a hodnota indikátoru za celou dobu trvání programu je 86 % a v čase se zvyšuje (za poslední 3 roky trvání programu byla již 93 %).

Pro budoucnost programu je zásadní, jakou část obcí se SVL již program pokrýl a jaká část ještě potenciálně zbývá (a lze ji stimulovat nabídkou). Situaci je možné popsat prostřednictvím ukazatele **podíl obcí se SVL podpořených programem na celku obcí se SVL** uvedených v (aktualizované) Mapě SVL 2015. Pracovní vyhodnocení programu ukázalo, že ještě zbývá dostatečný prostor pro potenciální poptávku a pokrytí dalších obcí se SVL programem, když více než 60 % z identifikovaných obcí se SVL dosud programem pokryto nebylo. Součástí Databáze SVL je také seznam do roku 2017 (včetně) nepokrytých obcí se SVL, kam by mohl program zaměřit svou pozornost. Například prostřednictvím krajských koordinátorů nebo Agentury pro sociální začleňování by mohl navázat komunikaci a nabídnout obcím možnost čerpat podporu z programu.

Hodnocení územního pokrytí programu je vhodné završit hodnocením z hlediska krajů, prostřednictvím ukazatele **rozložení obcí podpořených programem podle krajů**, s akcentem na obce se SVL.

Indikátory

kritérium: účelnost programu z hlediska pokrytí SVL a jejich rozložení	
kód indikátoru	indikátor
PTP7	rozložení obcí se SVL podpořených programem v aktuálně vyhodnocovaném roce podle velikostních kategorií dle počtu obyvatel
PTP8	podíl obcí se SVL na celku programem podpořených obcí
PTP9	podíl obcí se SVL podpořených programem na celku obcí se SVL

Ve výpočtech hodnot těchto indikátorů je ale potřeba vycházet z **jiného základu celku podpořených obcí**, a to celku očištěného od území, která sice v minulých výpočtech figurují jako samosprávné celky, a jako takové podávaly žádost, ale jako obce nefigurují v některých statistikách Českého statistického úřadu (přesněji, ČSÚ nesleduje tyto statistiky pro tak detailní územní celky), protože jde o městské obvody nebo městské části. Kromě statistik ČSÚ, které pro takové srovnání potřebujeme, pak nefigurují ani v dalších databázích, se kterými budeme dále pracovat

(zejména v Mapě SVL 2015). Z celku obcí tedy vylučujeme Moravskou Ostravu a Přívoz a Slezskou Ostravu a podřazujeme je pod „Ostravu“ a dále Prahu 5, Prahu 7, Prahu 14 a Prahu 22 podřazujeme pod „Prahu“ a v případě, kdy o podporu žádal zvlášť bývalý okresní úřad Bruntál a zvlášť městský úřad Bruntál, je podřazujeme pod „Bruntál“. Za tímto účelem je v **AD PTP** uveden List „**Celek obcí bez MČ + aktuálně vyhodnocovaný rok**“, který je třeba každý vyhodnocovaný rok aktualizovat.

Základ při výpočtu indikátorů PTP8 a PTP9 se pak změní ještě jednou, když z celku obcí bez městských částí budou ještě odfiltrovány ty, které nejsou uvedeny v Mapě SVL 2015 (případně v její aktualizované podobě), tedy ty, u nichž bude hodnota proměnné „**zda je obec v Mapě SVL 2015**“=0.

Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data

PTP7	rozložení obcí se SVL podpořených programem v aktuálně vyhodnocovaném roce podle velikostních kategorií dle počtu obyvatel
<p>Zdroje dat: AD PTP; List „Obce + daný rok“; DTB SVL; List „Seznam obcí se SVL“;</p>	
<p>Ke stanovení hodnoty tohoto indikátoru potřebujeme znát hodnoty několika proměnných, které stanovíme s použitím základních proměnných AD PTP a DTB SVL.</p> <p>Nejprve stanovíme rozložení kategorií velikosti obcí (se SVL) podpořených programem, a to za aktuálně vyhodnocovaný rok v AD PTP.</p> <p>Ke každé obci v seznamu je připojena proměnná „velikost obce podle počtu obyvatel“. Tuto informaci je vhodné nově sledovat ve formuláři Žádosti o podporu z programu s instrukcí, že obce by měly při jejím vyplňování vycházet z autorizovaných databází (a ne z jakýchkoliv stránek na internetu), v tomto případě ze statistik ČSÚ: Počet obyvatel v obcích České republiky, dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich.</p> <p>Přestože se běžně uváděné údaje fakticky výrazně liší od údajů ČSÚ nemusejí, je vhodné stavět databázi na co nejpřesnějších a důvěryhodných údajích. Údaje, které jsou již takto autorizovány, nemusíme aktualizovat každý rok (počty obyvatel se obvykle nemění tak dramaticky a hodnoty indikátorů nejsou stanovovány s takovou přesností, aby to výsledky výrazně ovlivňovalo).</p> <p>Vytvoření proměnné „kategorizovaná velikost obce podle počtu obyvatel“ je otázkou pokročilejších dovedností práce s programy (Excel, SPSS apod.). Při stanovení jednotlivých kategorií vycházíme z kategorií používaných ČSÚ: do 199; 200 – 499; 500 – 999; 1 000 – 1 999; 2 000 – 4 999; 5 000 – 9 999; 10 000 – 19 999; 20 000 – 49 999; 50 000 – 99 999; nad 1 000 000.</p> <p>Dále sečteme hodnoty proměnné „zda je obec v Mapě SVL 2015“=1. Tento součet odpovídá hodnotě proměnné „počet obcí se SVL podpořených v aktuálně vyhodnocovaném roce“.</p> <p>Nakonec za použití filtru „zda je obec v Mapě SVL 2015“=1 vyfiltrujeme pouze ty obce, které jsou zároveň uvedeny v Mapě SVL 2015 a pomocí procedury, kterou umožňuje používaný software, stanovíme podíly jednotlivých kategorií. Logiku výpočtu ilustruje vzorec:</p> $PTP7 = \frac{\text{počet výskytů jednotlivých kategorií}}{\text{"počet obcí podpořených v aktuálně vyhodnocovaném roce"}} \times 100$	
<p>K vyhodnocení tohoto indikátoru (popis vyhodnocení viz níže), budeme potřebovat obdobný ukazatel za obce se SVL uvedené v DTB SVL, nebo v její aktualizované podobě. Součástí DTB SVL je v okamžiku vzniku Metodiky i proměnná „kategorizovaná velikost obce se SVL“. Dokud nezačne docházet k vytváření aktualizované DTB SVL, jak ji popisujeme v úvodu, budeme pro vyhodnocení programu používat Mapu SVL z roku 2015. V ní je seznam obcí se SVL konstantní – tvoří základ DTB SVL a hodnoty základních proměnných v DTB SVL uvedených, stejně jako hodnoty z nich odvozených indikátorů se do aktualizace nebudou měnit a mohou být používány dlouhodobě.</p>	

V případě aktualizace DTB SVL postupujeme obdobným způsobem jako při stanovení PTP7, pouze jej stanovujeme za obce uvedené v aktualizované DTB SVL.

DOPLŇKOVĚ:

Pokud budeme chtít pro srovnání v čase stanovit hodnotu ukazatele za **jiné časové období**, než je aktuálně vyhodnocovaný rok, například za celé období trvání programu (včetně roku aktuálně vyhodnocovaného), bude postup obdobný, jen budeme vycházet ze seznamu obcí uvedených v AD PTP, na Listech „**Celek obcí + aktuálně vyhodnocovaný rok**“, ze kterého vyloučíme ty obce, které nejsou uvedeny v Mapě SVL 2015 a ke každé z nich připojíme hodnotu proměnné „velikost obce podle počtu obyvatel“, kterou dohledáme ve vlastních zdrojích, případně ve statistikách ČSU.

PTP8	podíl obcí se SVL na celku programem podpořených obcí
Zdroje dat: AD PTP; List „Celek obcí bez MČ + aktuálně vyhodnocovaný rok“;	
„ celek programem podpořených obcí “ představuje hodnotu indikátoru PTP1;	
- hodnotu proměnné „ počet obcí se SVL “ získáme součtem hodnot proměnné „ zda je obec v Mapě SVL 2015 “ (1=ano; 0=ne);	
$PTP8 = \frac{\text{počet obcí se SVL}}{PTP1} \times 100$	

PTP9	podíl obcí se SVL podpořených programem na celku obcí se SVL
Zdroje dat: AD PTP; List „Celek obcí + aktuálně vyhodnocovaný rok“; DTB SVL; List „Seznam obcí se SVL“;	
- hodnotu proměnné „ celek programem podpořených obcí se SVL “ stanovíme tak, že sečteme hodnotu proměnné „ zda je obec v Mapě SVL 2015 “ (1=ano; ne=0); <i>Pozn.: Hodnota tak odpovídá hodnotě indikátoru PTP1 do aktuálně vyhodnocovaného roku včetně, očištěnou od těch obcí, které nemají SVL (hodnota proměnné „zda je obec v Mapě SVL 2015“=0).</i>	
- hodnotu proměnné „ celek obcí se SVL “ pak představuje počet položek seznamu obcí uvedených v DTB SVL (případně v její aktualizované verzi).	
$PTP9 = \frac{\text{celek programem podpořených obcí se SVL}}{\text{celek obcí se SVL}} \times 100$	

Způsob vyhodnocení

Vyhodnocení ukazatele PTP7 je založeno na srovnání s rozložením obcí s identifikovanou SVL uvedených v DTB SVL, které představují referenční hodnoty a v podstatě reprezentují očekávané rozložení obcí podpořených programem. Pokud se ale zjištěné rozložení obcí podpořených programem oproti tomuto očekávanému liší, znamená to, že program, ať už záměrně, nebo ne, podpořil nějakou kategorii obcí podle velikosti na úkor jiné. Modelovým výstupem je následující tabulka.

Rozložení obcí se SVL podpořených programem v roce XXXX z hlediska velikosti podle počtu obyvatel

(kategorizovaný) počet obyvatel	Mapa SVL 2015		DP PTP	
	počet	podíl (%)	počet	podíl (%)
do 199		1,7		
200 - 499		9,1		
500 - 999		5,7		
1 000 - 1 999		11,8		
2 000 - 4 999		19,5		
5 000 - 9 999		16,5		
10 000 - 19 999		15,5		
20 000 - 49 999		13,5		
50 000 - 99 999		5,1		
nad 100 000		1,7		
celkem		100		

Z pracovního vyhodnocení programu vyplynulo, že dosud se program více, než by odpovídalo očekávanému rozložení, zaměřoval spíše na obce větší velikosti. Do budoucna je tedy ke zvážení zaměřit se naopak na obce menší. Z hlediska cílových hodnot to znamená upřednostňovat při výběru obcí k podpoře obce menší.

PTP8 je procentuální podíl, který vyjadřuje, jaký podíl na celku obcí, které byly v aktuálně vyhodnocovaném roce podpořeny, představovaly obce, které jsou zároveň uvedeny v Mapě SVL 2015 - na jejichž území tedy byla identifikována SVL. Tento podíl by měl být co nejvyšší, poté, co bude Mapa SVL 2015 aktualizována, bude cílová hodnota 100 %.

PTP9 je taktéž procentuální podíl, který vyjadřuje, v jaké části obcí, kde je identifikována potřeba zřídit místo TP (skrže přítomnost SVL), bylo místo s podporou programu někdy vytvořeno. Rozdíl do 100 %, který je ale vhodnější vyjadřovat v absolutním počtu, pak udává, kolik obcí ještě nebylo podporou z programu uspokojeno. Cílovou hodnotou PTP9 je ovšem 100 %. Za stávajících podmínek (zejména finančních prostředků alokovaných na program) je však dosažení této hodnoty otázkou několika let. V úvahu je třeba vzít i dosavadní dynamiku vzniku sociálně vyloučených lokalit (některé zanikají, jiné vznikají). I když se programu podaří časem podpořit všechny obce, které jsou v době vzniku Metodiky uvedeny v Mapě SVL 2015, pokud bude pokračovat dosavadní trend, mohou přibývat další obce, na jejichž území nově vznikla SVL.

kritérium: personální kapacita TP

Jak bylo řečeno výše, program nechává obcím volnost v náplni a organizaci práce TP, stejně jako ve způsobu výběru pracovníků. Vzhledem k tomu, že činnost TP se v praxi přibližuje obsahu činnosti terénních sociálních pracovníků působících v rámci sociálních služeb, je nezbytné, aby se i kvalifikace TP přibližovala kvalifikačním standardům v rámci zákona o sociálních službách. V případě, že se obsah činnosti TP má od pojetí terénní sociální práce naopak lišit, je třeba ho standardizovat jiným způsobem, a to jednak prostřednictvím standardizace postupů, dále standardizací jeho personálních kapacit a nakonec standardizací pracovních podmínek, které pro práci má.

Pokud je jedním z cílů programu také stabilizace jednou vytvořených míst TP, je vhodné usilovat o standardní typ pracovního poměru, jako je pracovní smlouva na dobu neurčitou (na úkor doby určité, DPČ, DPP apod.). Ke zvážení je také preference

určité výše úvazku. Například u obcí, které o podporu z programu žádají nově, je vhodné preferovat úvazek celý. Nicméně protože jeho optimální výši nelze zatím nějak objektivně stanovit, zařazujeme tento ukazatel spíše jako doplňkovou informaci. Standardizace je předpokladem (ne však zárukou) sjednocení činnosti a výkonu TP.

Dosud není zcela jasné, jakou předchozí praxi vlastně u TP započítávat. To souvisí s faktem, že terénní práce není jasně zařazena v katalogu prací. Až bude tento deficit vyplněn, doporučujeme sledovat délku praxe ve významu, v jakém s ní pracuje nařízení vlády 341/2017 Sb. pro stanovení platového stupně, a to podle § 4, odstavce 2: „V plném rozsahu započte zaměstnavatel zaměstnanci dobu praxe v oboru požadované práce. Praxí v oboru požadované práce se pro účely tohoto nařízení rozumí výkon práce, pro kterou jsou **potřebné znalosti stejného nebo obdobného zaměření** jako pro výkon požadované práce.“ Jak bylo řečeno, na pozici by měli být přijímáni pracovníci, kteří již nějakou srovnatelnou praxi mají, navrhuje ve výši alespoň 3 let. Sledování této informace by pak bylo třeba **nově zavést do ZZ**. V rámci vyhodnocování programu je pak vhodné sledovat alespoň **nejvyšší dosažené vzdělání TP, délku jeho praxe v oboru, výši úvazku, typ pracovního poměru a výši platu TP**. Pokud budou zároveň tyto ukazatele **kritérii výběru obcí k podpoře**, což je k doporučení, lze jejich naplňování kontrolovat přímo z pozice programu.

Indikátory

kritérium: personální kapacita TP	
kód indikátoru	indikátor
PTP10	nejvyšší dosažené vzdělání TP
PTP11	délka praxe TP v oboru

Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data

PTP10	nejvyšší dosažené vzdělání TP
Zdroje dat: AD PTP; List „Kapacita_podmínky_TP_2018“;	
<p>Nejvyšší dosažené vzdělání jednotlivých TP je třeba sbírat v rámci formuláře ZZ v odpovídajících kategoriích. Pro zjednodušení by tento údaj každá obec vyplňovala za všechny pozice TP, které v průběhu vyhodnocovaného roku zřídila, vždy ale pouze za tu osobu, která dotací podpořené místo TP obsadila ve vyhodnocovaném kalendářním roce jako poslední. U každé osoby bude zvolena pouze jedna kategorie, odpovídající aktuální, nebo posledně známé situaci (v případě, že daná osoba již místo TP opustila).</p> <p>Řádek v Listu bude odpovídat jedné osobě, která obsadila dotací podpořené místo terénního pracovníka. Každé kategorii může být (pro lepší práci s databázemi v programu Excel nebo SPSS) přiřazen unikátní číselný kód, například:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vzdělání odpovídající kvalifikaci sociálního pracovníka podle zákona o sociálních službách (+ pro kontrolu přesný název vysoké školy, název oboru a adresa školy), • vzdělání odpovídající kvalifikaci pracovníka v sociálních službách podle zákona o sociálních službách (+ pro případnou kontrolu název vysoké školy a název oboru a adresa školy), • jiné vysokoškolské, • jiné vyšší odborné, • střední s maturitou, • střední s výučním listem, • jiné střední, • základní. 	

Počet řádků Listu (bez hlavičky) bude odpovídat „**celkovému počtu míst TP, která byla v průběhu vyhodnocovaného roku zřízena**“ a tento počet bude představovat základ, ze kterého budeme vyvozovat rozložení kategorií nejvyššího dosaženého vzdělání TP.

Vytvoření kategorizované proměnné je otázkou pokročilejších dovedností práce s programy (Excel, SPSS apod.)

$$PTP10 = \frac{\text{počet výskytů jednotlivých kategorií "nejvyššího dosaženého vzdělání osoby, která pozici TP obsadila ve vyhodnocovaném roce jako poslední v řadě"}}{\text{"celkový počet míst TP, která byla v průběhu vyhodnocovaného roku zřízena"}} \times 100$$

PTP11 | délka praxe TP v oboru

Zdroje dat:

AD PTP; List „Kapacita_podmínky_TP_2018“;

Aktuální délku praxe TP v oboru je třeba sbírat v rámci formuláře ZZ, buď v absolutních hodnotách měsíců nebo let, nebo již rovnou v předepsaných kategoriích. Pokud budeme požadovat zařazení do kategorií ze strany obce, ztrácíme část kontroly nad validitou dat, ale získáváme více času na zpracování složitějších údajů. Součástí pokynu pro vyplňování formuláře ZZ bude, že obce mají u osoby, která v průběhu vyhodnocovaného roku obsadila dotací podpořené místo terénního pracovníka jako poslední v řadě, zvolit kategorii tak, aby odpovídala délce praxe v letech, ale bez aktuálně vyhodnocovaného roku!

Každé kategorii může být přiřazen unikátní číselný kód; rozsah kategorií je volitelný, doporučujeme například: do 1 roku; 2 až 3 roky; 3 až 5 let; 5 až 10 let; více než 10 let.

U každé osoby bude zvolena pouze jedna kategorie, odpovídající aktuální, nebo poslední známé situaci (v případě, že daná osoba již místo TP opustila).

$$PTP10 = \frac{\text{počet výskytů jednotlivých kategorií "délky praxe v oboru osoby, která pozici TP obsadila ve vyhodnocovaném roce jako poslední v řadě"}}{\text{"celkový počet míst TP, která byla v průběhu vyhodnocovaného roku zřízena"}} \times 100$$

kritérium: pracovní podmínky TP

Indikátory

kritérium: pracovní podmínky TP	
kód indikátoru	indikátor
PTP12	výše úvazku TP
PTP13	typ pracovního poměru TP
PTP14	platová třída TP
PTP15	výše platu TP vzhledem k jeho platu dle platového tarifu

PTP12 | výše úvazku TP

Zdroj dat: AD PTP; List „Kapacita_podmínky_TP_2018“

- „**výše úvazku osoby, která pozici TP obsadila ve vyhodnocovaném roce jako poslední v řadě**“ je **základní proměnnou**, která tvoří AD PTP, kam je její hodnota převedena přímo z jednotlivých ZZ;

<p>- „kategorizovaná výše úvazku TP“; Stanovení kategorií výše úvazku je v zásadě volitelné, nejčastěji se bude pravděpodobně objevovat kategorie „0,5“ a „1,0“, a vzhledem k předpokládanému zájmu programu zejména o úvazky vyšší doporučujeme sledovat kategorie: do 0,5; 0,6 až 0,9; 1,0. Vytvoření kategorizované proměnné je otázkou pokročilejších dovedností práce s programy (Excel, SPSS apod.) - hodnotu proměnné „celkový počet míst TP, která byla v průběhu vyhodnocovaného roku zřízena“ jsme získali již v rámci výpočtu indikátorů PTP10 a PTP11; odpovídá počtu řádků (bez hlavičky) Listu „Kapacita_podmínky_TP_2018“;</p>
$PTP12 = \frac{\text{počet výskytů jednotlivých kategorií „výše úvazku osoby, která pozici TP obsadila ve vyhodnocovaném roce jako poslední v řadě“}}{\text{„celkový počet míst TP, která byla v průběhu vyhodnocovaného roku zřízena“}} \times 100$

PTP13	typ pracovního poměru TP
Zdroj dat: AD PTP; List „Kapacita_podmínky_TP_2018“	
<p>- „typ pracovního poměru osoby, která pozici TP obsadila ve vyhodnocovaném roce jako poslední v řadě“ je základní proměnnou, která tvoří AD PTP, kam je její hodnota převedena přímo z jednotlivých ZZ; - „kategorizovaný typ pracovního poměru“; Stanovení kategorií pracovního poměru je v zásadě volitelné, vzhledem k předpokládanému zájmu programu zejména o pracovní smlouvy (na dobu neurčitou) doporučujeme sledovat kategorie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pracovní smlouva na dobu neurčitou, • pracovní smlouva na dobu určitou, • dohoda o pracovní činnosti, • dohoda o provedení práce, • jiný typ. <p>Vytvoření kategorizované proměnné je otázkou pokročilejších dovedností práce s programy (Excel, SPSS apod.) - hodnotu proměnné „celkový počet míst TP, která byla v průběhu vyhodnocovaného roku zřízena“ jsme získali již v rámci výpočtu předchozích indikátorů;</p>	
$PTP13 = \frac{\text{počet výskytů jednotlivých kategorií „typ pracovního poměru osoby, která pozici TP obsadila ve vyhodnocovaném roce jako poslední v řadě“}}{\text{„celkový počet míst TP, která byla v průběhu vyhodnocovaného roku zřízena“}} \times 100$	

PTP14	platová třída TP
Zdroj dat: AD KRKO; List „Základní údaje“;	
<p>- „platová třída TP“ je základní proměnnou, která tvoří AD KRKO, kam je její hodnota převedena přímo z jednotlivých ZZ; Platovou třídu TP je třeba nově sledovat v ZZ.</p>	

PTP15	kategorizovaná výše platu TP vzhledem k jeho platu dle platového tarifu
Zdroj dat: AD PTP; List „Kapacita_podmínky_TP_2018“	
<p>- „výši hrubého platu TP podle příslušného platového tarifu“ tvoří kombinace „platové třídy TP“ (viz předchozí indikátor) a „platového stupně TP“, a to v příslušné příloze nařízení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě.</p>	

Platový stupeň TP je třeba **nově sledovat v ZZ**.

- „**průměrný měsíční hrubý plat TP, skutečně vyplacený**“ je základní proměnnou AD KRKO. Je třeba ji **nově sledovat v ZZ** (aktuálně se v ZZ v rámci osobních nákladů sleduje pouze hrubý plat celkem).

- dále vypočítáme novou proměnnou „**průměrný hrubý plat TP přepočtený na celý úvazek**“ podle vzorce:

$$\frac{\text{„průměrný měsíční hrubý plat TP, skutečně vyplacený“}}{\text{„výše úvazku TP“}}$$

- nakonec vypočítáme proměnnou „**kategorizovaná výše platu TP vzhledem k jeho platu dle platového tarifu**“ podle vzorce:

$$\frac{\text{„průměrný hrubý plat TP přepočtený na celý úvazek“}}{\text{„výše hrubého platu TP podle příslušného platového tarifu“}} \times 100$$

Vytvoření **kategorizované proměnné** je otázkou pokročilejších dovedností práce s programy (Excel, SPSS apod.). Velikost kategorií je volitelná, doporučujeme sledovat například tyto kategorie: méně než 100 %; 100 %; 101-125 %; 126-150 % a více než 150 %).

- hodnotu proměnné „**celkový počet míst TP, která byla v průběhu vyhodnocovaného roku zřízena**“ známe z předchozích **indikátorů**.

Samotný indikátor vypočteme za pomoci výše uvedených proměnných podle vzorce:

$$PTP15 = \frac{\text{počet výskytů jednotlivých kategorií "kategorizované výše platu TP vzhledem k jeho platu dle platového tarifu"}}{\text{"celkový počet míst TP, která byla v průběhu vyhodnocovaného roku zřízena"}} \times 100$$

Způsob vyhodnocení

Způsob vyhodnocení u obou kritérií (personální kapacita a pracovní podmínky) má stejnou logiku. Vzhledem k tomu, že cílem programu je standardizace, a to jak personálních kapacit, tak pracovních podmínek, smyslem vyhodnocení je ověřit, zda k tomuto sjednocení dochází. Modelovým hodnocením, které je uvedeno v následujících tabulkách, je přehled rozložení sledovaných kategorií s tím, že podíl preferovaných kategorií (minimální požadované vzdělání TP, minimální délka praxe, optimální výše úvazku a platová třída) by měl být co nejvyšší (tj. vyskytovat se u co nejvyššího podílu zřízených míst TP), cílovou hodnotou je pak u těchto kategorií 100 %. Odchylky od cílových hodnot by měly být zdůvodněny.

Výše hrubého platu TP by se měla pohybovat minimálně na úrovni jeho platového tarifu (tj. být rovna 100 %), případně výše. Výrazné rozdíly ovšem také nejsou žádoucí, případně by měly být zdůvodněny.

Rozložení TP podle nejvyššího dosaženého vzdělání

kategorie nejvyššího dosaženého vzdělání TP	počet (abs. hodnota)	podíl (%)
kvalifikace sociálního pracovníka podle zákona o sociálních službách		
kvalifikace pracovníka v sociálních službách podle zákona o sociálních službách		
jiné vysokoškolské		
jiné vyšší odborné		
střední s maturitou		
střední s výučním listem		
jiné střední		
základní		
celkem		100

Rozložení TP podle délky praxe

kategorie délky praxe TP	počet (abs. hodnota)	podíl (%)
do 1 roku		
1 rok		
2 až 3 roky		
3 až 5 let		
5 až 10 let		
více než 10 let		
celkem		100

Rozložení TP podle výše úvazku

kategorie délky praxe TP	počet (abs. hodnota)	podíl (%)
do 0,5		
0,6 až 0,9		
1,0 - plný		
celkem		100

Rozložení TP podle typu pracovního poměru

kategorie délky praxe TP	počet (abs. hodnota)	podíl (%)
pracovní smlouva na dobu neurčitou		
pracovní smlouva na dobu určitou		
dohoda o pracovní činnosti		
dohoda o provedení práce		
jiný typ		
celkem		100

Rozložení TP podle platové třídy

kategorie platové třídy (příklad)	počet (abs. hodnota)	podíl (%)
1. nebo 2. platová třída (odpovídá základnímu vzdělání)		
3. až 5. platová třída (odpovídá střednímu vzdělání, případně s výučním listem)		
6. až 8. platová třída (odpovídá střednímu vzdělání s maturitou)		
9. platová třída (odpovídá vyššímu odbornému vzdělání nebo střední vzdělání s maturitou)		
10. platová třída (odpovídá vysokoškolskému vzdělání v bakalářském studijním programu nebo vyššímu odbornému vzdělání)		
11. a vyšší platová třída (odpovídá vysokoškolskému vzdělání)		
celkem		100

Rozložení kategorizované výše platu TP vzhledem k jeho platu dle platového tarifu

kategorie výše platu	počet (abs. hodnota)	podíl (%)
méně než 100 %		
100 %		
101 – 125 %		
126 – 150 %		
více než 150 %		
celkem		100

VYHODNOCOVÁNÍ CÍLŮ VZTAŽENÝCH K VÝSTUPŮM A VÝSLEDKŮM

Poslední kritéria, z jejichž hlediska chceme podrobit DP PTP hodnocení – **stabilizace zřízených míst, struktura klientů TP, míra pokrytí problémů činností TP; úspěšnost intervencí TP ve změně sociální situace klientů**, indikace míry integrace klientů, které se prostřednictvím úspěšných intervencí TP podařilo dosáhnout, a nakonec **zkušenost TP s diskriminačním jednáním vůči klientům z cílové skupiny** představují v navrženém systému nejkomplicovanější část, a to z toho důvodu, že je v plném rozsahu závislá na datech, která je třeba získat od externích subjektů, a to jednak od obcí, které v aktuálním vyhodnocovaném roce programem podporovány **nejsou**, a dále pak od realizátorů projektů, přesněji od terénních pracovníků a jejich vedoucích.

kritérium: stabilizace zřízených míst terénních pracovníků bez podpory programu

Smyslem programu PTP je podpora zřízení místa terénního pracovníka na úrovni obce a rozšiřování sítě terénních pracovníků v rámci celé ČR. Program zároveň nemá kapacitu zajistit financování již vzniklého místa na neomezeně dlouhou dobu, proto je nevyhnutelné, aby obec, pokud chce místo udržet, našla jiné zdroje financování tohoto místa, a to z vlastních zdrojů, případně z jiných dotačních programů.

Udržení místa bez podpory programu PTP pak nejvíce vypovídá o tom, zda se programu skutečně daří síť terénních pracovníků rozšiřovat. Za tímto účelem je

vhodné sledovat **počet obcí, které toto místo udržely i bez podpory PTP** a také **jejich podíl na celku obcí, kde je identifikována potřeba** takového nástroje, což jsou, jak jsme již několikrát zmínili, obce se zjištěnou SVL.

Informaci o tom, které obce místo udržely, je nutné zjistit **přímým dotazem** (tyto obce již o podporu z programu nežádají, není s nimi tedy zaručen kontakt prostřednictvím žádostí o podporu). Tento dotaz by měl jít směrem ke všem obcím z celku obcí podpořených programem od počátku jeho trvání až do roku bezprostředně předcházejícího aktuálně vyhodnocovanému roku, z nichž jsou vyloučeny ty obce, které byly podpořeny v aktuálně vyhodnocovaném roku. Informace, kterou zjišťujeme, by měla obsahovat:

- a) zda je zachováno místo, které bylo podpořeno z PTP za účelem poskytování terénní formy pomoci příslušníkům romské etnické menšiny v sociálně vyloučených lokalitách (aby obce pod toto místo nezahrnovaly na jakoukoliv skupinu orientovanou terénní prací);
- b) z jakých zdrojů je financováno (rozpočet obce; dotace na sociální služby; jiný dotační program - vypsát) s tím, aby obec zvolila hlavní zdroj financování (ze kterého je financován největší podíl rozpočtu na místo), případně, o jakou kombinaci jakých zdrojů jde;
- c) případně se zeptat i na velikost úvazků TP.

Díky těmto informacím je pak možné vyjádřit hodnoty následujících indikátorů (informace b) a c) nejsou ve vyhodnocení zohledněny, ale tvůrci programu je mohou využít jako inspiraci pro zdroje financování, které mohou dále doporučovat, případně pro prohloubení informace, kterou skýtá indikátor PTP16):

Indikátory

kritérium: stabilizace zřízených míst terénních pracovníků bez podpory programu	
kód indikátoru	indikátor
PTP16	počet obcí, které místo TP udržely i bez podpory DP PTP
PTP17	podíl obcí, které místo TP udržely na celku obcí, kde je identifikována potřeba

Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data

PTP16	počet obcí, které místo TP udržely i bez podpory DP PTP
Zdroj dat: AD PTP; List „Udržitelnost TP + daný rok“	
V Listu bude uveden seznam všech obcí podpořených programem od počátku jeho trvání až do roku bezprostředně předcházejícího aktuálně vyhodnocovanému roku , z něhož budou vyloučeny ty obce, které byly podpořeny v aktuálně vyhodnocovaném roce . Základem seznamu bude List „Celek obcí + daný rok“, z něhož budou vyloučeny obce uvedené v Listě „Obce + daný rok“.	
U každé obce bude uvedena proměnná „zda udržela místo TP“ , ve variantách 1=ano; ne=0; 3=nezjištěno.	
Hodnotu indikátoru stanovíme tak, že například za použití filtru „zda udržela místo TP“=1 , sečteme počet položek ve vzniklém seznamu.	

PTP17	podíl obcí, které místo TP udržely na celku obcí, kde je identifikována potřeba
Zdroje dat: AD PTP; List „Udržitelnost TP + daný rok“; DTB SVL; List „Seznam obcí se SVL“;	
Hodnotu indikátoru stanovíme za použití hodnoty předchozího indikátoru PTP16 (počet obcí, které místo TP udržely i bez podpory DP PTP) a proměnné, se kterou pracujeme při výpočtech předchozích indikátorů (např. PTP9).	
$PTP17 = \frac{PTP16}{\text{celek obcí se SVL}} \times 100$	

Způsob vyhodnocení

Hodnota indikátoru PTP16 představuje celé číslo, které vyjadřuje, v kolika obcích bylo místo zřízené původně s podporou DP PTP udrženo i bez podpory programu. Při srovnání v čase (meziročně) by se mělo pokud možno zvyšovat. Pokud by se snižovalo, znamená to, že některé obce sice místo TP po nějakou dobu udržely, ne však již v aktuálně vyhodnocovaném roce.

Hodnota PTP17 představuje podíl, který vyjadřuje, v jakém podílu obcí s identifikovanou SVL se jednou za podpory programu vzniklá místa udržela až do aktuálně vyhodnocovaného roku. Tento indikátor je tak pravým ukazatelem **stabilizace programem podpořené sítě terénních pracovníků** na obcích.

Za účelem co nejvyšší přesnosti a korektnosti při hodnocení pokrytí a stabilizace sítě terénních pracovníků by bylo do budoucna vhodné zjišťovat počet všech obcí s identifikovanou SVL, které mají zřízena **místa (terénních či sociálních) pracovníků** s explicitním (ne nutně výlučným) zacílením na skupinu „příslušníků romské menšiny v sociálně vyloučených lokalitách“ a vypočítat hodnotu indikátoru s jejich použitím.

kritérium: struktura klientů TP

Pro základní informaci o klientech TP sledujeme strukturu dospělých klientů z hlediska pohlaví, strukturu klientů z hlediska věkových kategorií a podíl osob z cílové skupiny na celku dětských a dospělých klientů.

Indikátory

kritérium: struktura klientů TP	
kód indikátoru	indikátor
PTP18	struktura dospělých klientů z hlediska pohlaví
PTP19	struktura klientů z hlediska věkových kategorií
PTP20	podíl osob z cílové skupiny na celku dětských a dospělých klientů

Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data

PTP18	struktura dospělých klientů z hlediska pohlaví
Zdroje dat: AD PTP; „Klienti a činnost TP + aktuálně vyhodnocovaný rok“;	

Strukturu můžeme sledovat jako jedno, respektive dvě čísla (podíly) za celek, nebo ji můžeme vyjádřit v kategoriích (podílů).

V kategoriích budeme strukturu odvozovat od proměnné „**podíl klientů žen**“, jejíž hodnotu za danou obec vypočteme jako podíl proměnných za danou obec podle vzorce:

$$\frac{\text{počet klientů žen}}{\text{počet dospělých klientů}} \times 100$$

„Podíl klientů mužů“ pak můžeme odvodit tím, že výsledek odečteme od 100 (%), nebo jej vypočítáme obdobně.

Vytvoření kategorizované proměnné „podíl klientů žen“ je otázkou pokročilejších dovedností práce s programy (Excel, SPSS apod.). Velikost kategorií je volitelná, doporučujeme například kategorie po 25 % (0-25 %; 26-50 %; 51-75 % a 76-100 %).

$$PTP18 = \frac{\text{počet výskytů jednotlivých kategorií "kategorizovaný podíl klientů žen"}}{\text{počet obcí podpořených v aktuálně vyhodnocovaném roce}} \times 100$$

Nekategorizovanou strukturu stanovíme tak, že hodnotu „**počet klientů žen za všechny obce**“ a „**počet klientů mužů za všechny obce**“ vypočítáme součtem dílčích hodnot proměnných za každou obec podpořenou v aktuálně vyhodnocovaném roce.

Obdobně vypočítáme hodnotu „**počet dospělých klientů za všechny obce**“.

Následně vypočítáme podíly klientů žen a klientů mužů na celkovém počtu dospělých klientů za všechny obce, případně vypočítáme pouze podíl klientů žen a odečtem od 100 (%) odvodíme podíl klientů mužů.

$$PTP18_{\text{ženy}} = \frac{\text{počet klientů žen za všechny obce (v daném roce)}}{\text{počet dospělých klientů za všechny obce (v daném roce)}} \times 100$$

$$PTP18_{\text{muži}} = \frac{\text{počet klientů mužů za všechny obce (v daném roce)}}{\text{počet dospělých klientů za všechny obce (v daném roce)}} \times 100$$

PTP19 | struktura klientů z hlediska věkových kategorií

Zdroje dat:

AD PTP; „Klienti a činnost TP + aktuálně vyhodnocovaný rok“;

Hodnotu indikátoru vypočítáme zvlášť u dětských a dospělých klientů.

U dospělých klientů rozlišujeme věkové kategorie: 18-64 let; 65 a více let.

U dětských klientů rozlišujeme věkové kategorie:

- do 2 let
- 2-5 let
- 5-6 let
- 6-14 let
- 15-18 let

Strukturu v tomto případě stanovíme tak, že hodnotu „**počet klientů v dané věkové kategorii za všechny obce**“ vypočítáme součtem dílčích hodnot proměnných za každou obec podpořenou v aktuálně vyhodnocovaném roce.

Obdobně vypočítáme hodnotu „**počet klientů TP za všechny obce**“.

Následně vypočítáme podíly klientů v jednotlivých věkových kategoriích na celkovém počtu klientů za všechny obce.

Hodnotu indikátoru vypočítáme pro každou věkovou kategorii u dětských i dospělých klientů.

$$PTP19_{\text{dospělí}} = \frac{\text{počet (dospělých) klientů v dané věkové kategorii za všechny obce (v daném roce)}}{\text{počet dospělých klientů za všechny obce (v daném roce)}} \times 100$$

$$PTP19d\acute{e}ti = \frac{\text{počet (dětských) klientů v dané věkové kategorii za všechny obce (v daném roce)}}{\text{počet dětských klientů za všechny obce (v daném roce)}} \times 100$$

PTP20	kategorizovaný podíl osob z cílové skupiny na celku klientů
Zdroje dat: AD PTP; „Klienti a činnost TP + aktuálně vyhodnocovaný rok“;	
Hodnotu indikátoru vypočítáme zvlášť u dětských a dospělých klientů. Vytvoříme novou proměnnou „ podíl osob z cílové skupiny na celku dětských (dospělých) klientů “, jejíž hodnotu za každou obec vypočteme podle vzorce:	
$\frac{\text{počet dětských (dospělých) klientů z cílové skupiny}}{\text{počet dětských (dospělých) klientů TP}} \times 100$	
Vytvoření kategorizované proměnné je otázkou pokročilejších dovedností práce s programy (Excel, SPSS apod.). Velikost kategorií je volitelná, doporučujeme například kategorie po 25 % (0-25 %; 26-50 %; 51-75 % a 76-100 %).	
$PTP20dospělí = \frac{\text{počet výskytu jednotlivých kategorií "kategorizovaný podíl osob z cílové skupiny na celku dospělých klientů"}}{\text{počet obcí v aktuálně vyhodnocovaném roce}} \times 100$	
$PTP20d\acute{e}ti = \frac{\text{počet výskytu jednotlivých kategorií "kategorizovaný podíl osob z cílové skupiny na celku dětských klientů"}}{\text{počet obcí v aktuálně vyhodnocovaném roce}} \times 100$	

Způsob vyhodnocení

Indikátory PTP18 až PTP20 přinášejí pouze základní informaci o struktuře klientů. Mohou dále sloužit k **identifikaci těch obcí**, které činnost TP cílí spíše na dětskou klientelu či naopak. V takovém případě bude nutné se vrátit k samotné databázi a na základě referenční hodnoty hledat ty obce, u nichž se hodnota kategorizované proměnné pohybuje kolem ní. Jako referenční hodnotu navrhuje 75 % (dětských klientů) a více.

Příslušnost k cílové skupině (PTP20) nese významnější informaci, a to zacílení činnosti TP na primární cílovou skupinu. Zde by se hodnota indikátoru měla pohybovat kolem 75 % (při jejím stanovení vycházíme z informace uvedené v Mapě SVL 2015, že sociálně vyloučené lokality jsou typické koncentrací příslušníků romské etnické menšiny a převládají mezi nimi ty, v nichž Romové tvoří alespoň 75 %). Modelové výstupy představují následující tabulky.

Struktura dospělých klientů TP podle pohlaví, věku a příslušnosti k primární cílové skupině

kategorie	počet (absolutní hodnota)	podíl (%)
pohlaví		
ženy		
muži		
věková struktura		
18-64 let		
65 let a více		
příslušnost k cílové skupině		
ano		
ne		
celkem		100

Struktura dětských klientů TP podle věku a příslušnosti k primární cílové skupině

kategorie	počet (absolutní hodnota)	podíl (%)
věková struktura		
do 2 let		
2-5 let		
5-6 let		
6-14 let		
15-18 let		
příslušnost k cílové skupině		
ano		
ne		
celkem		100

kritérium: míra pokrytí problémů činností TP

Jak již bylo řečeno, vyhodnocujeme pouze vybrané problémy, se kterými se mohou klienti TP potýkat, a to ty, které jsou explicitně zmíněny ve SRI 2020, případně vycházejí z praxe TP. Každému sledovanému problému v Databázi (dětských a dospělých) klientů TP odpovídá intervence označená velkým písmenem abecedy (například A = intervence směrem k účasti dětí v předškolním vzdělávání), od které se dá problém logicky odvodit (u A je tedy problémem nízká účast dětí z cílové skupiny v předškolním vzdělávání). Míru pokrytí problémů pak vyvozujeme z **počtu klientů, u kterých TP problém řešil.**

U tohoto kritéria je však nezbytné pracovat s různými základy (jmenovateli) u každé ze skupiny dětských či dospělých klientů. Jak je více zřejmé z navržených problémů (viz příloha „VZOR Záznamy TP“), každý z nich je relevantní pouze u specifické věkové kategorie. Významnější je tento aspekt u klientů dětských, protože zde sledujeme více věkových kategorií, právě z toho důvodu, že vybrané problémy se týkají pouze relativně úzce vymezené věkové kategorie. Například problém A. „účasť dítěte v nepovinném předškolním vzdělávání“ se týká pouze věkové kategorie 2-5 let, problém B. „účasť dítěte v povinném předškolním vzdělávání“ se týká pouze věkové kategorie 5-6 let apod.

Tento postup uplatníme i u dospělých klientů, u kterých jsou však vybrané problémy v mnohem menší míře vázány na různé věkové kategorie, sledujeme navíc pouze dvě.

S věkovými kategoriemi u dětských klientů pracujeme navíc s jistou volností v tom smyslu, že v důsledku odkladu školní docházky apod. nemusí dítě spadat přesně do uvedené věkové kategorie, ale přesto se jej daný problém týká (typicky u B. účast v povinném předškolním vzdělávání). Tento praktický problém navrhujeme řešit tak, že by TP tyto konkrétní děti zařazoval do věkové kategorie odpovídající situaci dítěte, přestože věk dítěte jí fakticky přesně neodpovídá, protože je pro nás důležitější informace o výskytu problému, spíše než o přesném věku dítěte. Strukturu dětských klientů z hlediska věku tedy musíme z tohoto důvodu brát pouze jako orientační (může docházet k tomu, že v příslušné věkové kategorii jsou zařazeny i děti o rok či více starší). Tuto ne zcela korektní cestu volíme z toho důvodu, abychom dále nekomplikovali systém provádění záznamů TP, který by měl být co nejjednodušší.

Indikátory

kritérium: pokrytí problémů činností TP	
kód indikátoru	indikátor
PTP21	struktura řešených problémů u dětských klientů (podle počtu klientů)
PTP22	struktura řešených problémů u dospělých klientů (podle počtu klientů)

Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data

PTP21	struktura řešených problémů u dětských klientů
Zdroje dat: AD PTP; „Klienti a činnost TP + aktuálně vyhodnocovaný rok“;	
Nejprve vypočteme hodnoty „ počet intervencí do problému (A, B, C atd.) u dětských klientů “ za všechny obce součtem dílčích hodnot relevantních proměnných (např. „počet intervencí do problému A u dětských klientů“; „počet intervencí do problému B u dětských klientů“ atd.) za každou obec podpořenou v aktuálně vyhodnocovaném roce. Dále vypočítáme „ celkový počet intervencí u dětských klientů v příslušné věkové kategorii “ za všechny obce, a to součtem dílčích hodnot získaných výše uvedeným způsobem.	
Hodnotu indikátoru vypočítáme pro každou intervenci A, B, C atd. u dětských i dospělých klientů. $PTP21 = \frac{\text{počet intervencí do problému A, B, C atd. u dětských klientů za všechny obce (v daném roce)}}{\text{celkový počet intervencí u dětských klientů v příslušné věkové kategorii za všechny obce (v daném roce)}} \times 100$	

PTP22	struktura řešených problémů u dospělých klientů
Zdroje dat: AD PTP; „Klienti a činnost TP + aktuálně vyhodnocovaný rok“;	
Nejprve vypočteme hodnoty „ počet intervencí do problému (A, B, C atd.) u dospělých klientů “ za všechny obce součtem dílčích hodnot proměnných („počet klientů, u nichž se intervenovalo do problému A“; „počet klientů, u nichž se intervenovalo do problému B“, atd.) za každou obec podpořenou v aktuálně vyhodnocovaném roce. Dále vypočítáme „ celkový počet intervencí u dospělých klientů “ za všechny obce součtem výše uvedených hodnot.	

Hodnotu indikátoru vypočítáme pro každou intervenci A, B, C atd. u dětských i dospělých klientů.

$$PTP22 = \frac{\text{počet intervencí do problému A, B, C, atd. u dospělých klientů za všechny obce (v daném roce)}}{\text{celkový počet intervencí u dospělých klientů v příslušné věkové kategorii za všechny obce (v daném roce)}} \times 100$$

Způsob vyhodnocení

PTP21 a PTP22 jsou indikátory výsledků, zda TP při své činnosti dosáhnul řešení problémů, které je žádoucí u cílové skupiny primárně řešit. Indikátory pak ukazují, v jaké míře byly tyto problémy u klientů TP skutečně řešeny, a to podílem daného problému na celku problémů, které TP s klienty (dané věkové kategorie) řešil. V rámci vyhodnocení bychom se měli zajímat zejména o to, které z vybraných problémů jsou řešeny nejčastěji a které naopak vůbec.

Za tímto účelem je vhodné řešené problémy seřadit sestupně podle výskytu a alespoň nepřímo tak usuzovat na jejich výskyt ve sledované cílové skupině, přestože skutečné řešení problémů může být ovlivněno dalšími faktory, jako je ochota klientů řešit právě tyto problémy na úkor jiných, případně tendence TP řešení některých problémů upřednostňovat před jinými. Tyto faktory bychom mohli částečně vyloučit přímým sledováním rozložení daných problémů mezi klienty TP, které by však značně zvýšilo složitost způsobu vedení záznamů TP a zvýšilo nároky na rozsah dat, který by měl TP sledovat, což se v rámci konzultací s tvůrci programu ukázalo jako nežádoucí.

Problémy, které se řeší v marginální míře (do 10 %), nebo vůbec, lze pak považovat za takové, které v praxi nejsou považovány za významné. Pak je vhodné výběr problémů, jejichž řešení chceme primárně sledovat, aktualizovat, například podle toho, jaké problémy sytí otevřenou variantu „jiné problémy“, pro kterou v Záznamech TP ponecháváme také prostor.

Nevýhodou zvoleného způsobu sledování míry pokrytí problémů činností TP je, že z důvodu korektního vyjádření rozložení řešených problémů musí být výpočet proveden vždy pro každou věkovou kategorii zvlášť. V modelovém výstupu si však můžeme dovolit prezentovat problémy už souhrnně za všechny věkové kategorie, ale zvlášť pro dospělé a dětské klienty. Kontrolu nad tím, kolika klientů se daný problém týkal, budeme mít tím, že kromě podílu (v jakém se konkrétní problém vyskytoval) uvádíme i absolutní počet výskytu daného problému.

Modelovými výstupy jsou pak následující tabulky:

Rozložení řešených problémů podle výskytu u dospělých klientů

typ problému	počet (abs. hodnota)	podíl (%)
A		
B		
C atd.		
celkem		100

Rozložení řešených problémů podle výskytu u dětských klientů

typ problému	počet (abs. hodnota)	podíl (%)
A		
B		
C atd.		
celkem		100

kritérium: úspěšnost intervencí TP ve změně sociální situace klientů

Úspěšnost intervencí je indikována prostřednictvím konkrétního výsledku, kterého by mělo být při řešení daného problému dosaženo. Neptáme se tedy obecně na to, zda byla intervence úspěšná, ale ptáme se, zda bylo dosaženo konkrétního výsledku, od kterého úspěšnost odvozujeme. Konkrétní výsledky ve vazbě na jednotlivé problémy jsou uvedeny v příloze „VZOR Záznamy TP“.

Indikátory

kritérium: úspěšnost intervencí TP ve změně sociální situace klientů	
kód indikátoru	indikátor
PTP23	míra úspěšnosti intervencí TP celkem
PTP24	míra úspěšnosti intervencí TP u jednotlivých problémů

Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data

PTP23	míra úspěšnosti intervencí TP celkem
Zdroje dat: AD PTP; „Klienti a činnost TP + aktuálně vyhodnocovaný rok“;	
Nejprve vypočteme hodnotu „ počet intervencí u dětských a dospělých klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku a, b, c atd.) “ <u>za všechny obce</u> součtem dílčích hodnot proměnných za každou obec podpořenou v aktuálně vyhodnocovaném roce. Součtem výsledků pro každou intervenci (počet výsledků a + počet výsledků b + počet výsledků c atd.) získáme „ počet všech úspěšných intervencí “ <u>za všechny obce</u> .	
Dále sečteme hodnoty „ celkový počet intervencí u dětských klientů “ a „ celkový počet intervencí u dospělých klientů “ získané při výpočtu předchozího indikátoru, čímž dospějeme k „ celkovému počtu intervencí “ <u>za všechny obce</u> .	
$PTP23 = \frac{\text{„počet všech úspěšných intervencí“ za všechny obce (v daném roce)}}{\text{celkový počet intervencí za všechny obce (v daném roce)}} \times 100$	

PTP24	míra úspěšnosti intervencí TP u jednotlivých problémů
Zdroje dat: AD PTP; „Klienti a činnost TP + aktuálně vyhodnocovaný rok“;	
Vypočteme „ počet intervencí u dětských/dospělých klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku (a, b, c atd.) “ <u>za všechny obce</u> součtem dílčích hodnot proměnných za každou obec podpořenou v aktuálně vyhodnocovaném roce.	

Obdobně vypočteme „počet intervencí do problému (A, B, C atd.) u dětských/ dospělých klientů“ za všechny obce.

Hodnotu indikátoru vypočítáme pro každou intervenci A, B, C atd. u dětských i dospělých klientů.

$$PTP24 = \frac{\text{„počet intervencí u dětských a dospělých klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku (a, b, c atd.) za všechny obce (v daném roce)“}}{\text{počet intervencí do problému (A, B, C atd.) za všechny obce (v daném roce)}} \times 100$$

Způsob vyhodnocení

Vyhodnocení úspěšnosti intervencí TP je vyjádřeno prostřednictvím indikátorů výsledků, zda TP při své činnosti dosáhnul typizovaného vyřešení vybraných problémů. Hodnota PTP23 představuje jedno číslo, které vyjadřuje procentuální podíl úspěšných intervencí na celku intervencí TP za všechny typy problémů a za celý program.

Podrobnější informaci pak přináší PTP24, který vyjadřuje procentuální podíl úspěšných intervencí (tedy těch, které přinesly očekávaný výsledek) do jednotlivých problémů, na celku intervencí TP **pro každý jednotlivý problém**. Ten nabízí také seřazení hodnot dosažených u jednotlivých problémů sestupně, tedy od těch problémů, které vykazují nejvyšší míru úspěšnosti řešení. Takový přehled umožňuje udělat si představu, které problémy se daří řešit snáze než jiné. Modelový výstup pak do velké míry kopíruje logiku výstupů u předchozího kritéria.

Míra úspěšnosti u jednotlivých problémů u dospělých klientů

typ problému	počet (abs. hodnota)	podíl (%)
A		
B		
C atd.		
celkem		100

Míra úspěšnosti u jednotlivých problémů u dětských klientů

typ problému	počet (abs. hodnota)	podíl (%)
A		
B		
C atd.		
celkem		100

kritérium: míra integrace dosažená prostřednictvím úspěšných intervencí TP

U vybraných problémů, tam, kde jsme schopni ji určit, sledujeme kromě úspěšnosti jako takové také navíc **míru integrace** dosažené při řešení jednotlivých problémů. Míra integrace je založena na **kvalitativním hodnocení variant výsledků**, které jsou pro vybrané jednotlivé problémy navrženy.

Mezi problémy s více než jednou variantou výsledku u dětských klientů patří:

dětsí klienti	
problém: A. účast dítěte v předškolním vzdělávání	
výsledek: dítě začalo navštěvovat předškolní zařízení typu:	
varianty	<ul style="list-style-type: none"> • mateřskou školu zřízenou obcí • předškolní zařízení jiného typu (soukromá školka, zařízení zřizované neziskovou organizací apod.)
problém: CH. účast dítěte v organizovaných mimoškolních volnočasových a zájmových aktivitách	
výsledek: dítě začalo navštěvovat volnočasové aktivity typu	
varianty	<ul style="list-style-type: none"> • jakýkoliv typ volnočasového zařízení zaměřeného primárně na děti ze SVL (např. NZDM, ale i jiné, mimo sociální služby) • jakýkoliv typ volnočasového zařízení, které není zaměřeno primárně na děti ze SVL (nachází se mimo SVL, děti ze SVL nebo romské děti v něm netvoří většinu apod.) • zájmový kroužek, lidovou školu umění, nebo hodiny u soukromého učitele (placené zájmové aktivity rozvíjející nějaký zájem nebo talent)

Poznámka: výsledek, který je považován za více přispívající ke skutečné integraci klienta, je uveden v šedém poli.

dospělí klienti	
problém: E. nezaměstnanost	
výsledek: osoba získala zaměstnání (mimo nástroje APZ – VPP, SÚPM a VS)	
varianty	<ul style="list-style-type: none"> • bez pracovní smlouvy (pouze DPP, DPČ apod.) • s pracovní smlouvou na dobu určitou • s pracovní smlouvou na dobu neurčitou
problém: L. hledání bydlení	
výsledek: osoba našla nové bydlení	
varianty	<ul style="list-style-type: none"> • v zařízení krizového bydlení (azylový dům apod.) • v ubytovně (provozované obcí nebo jiným subjektem) • v obecním bytě • v bytě u soukromého pronajímatele (případně ve vlastním bytě)

Poznámka: výsledek, který je považován za více přispívající ke skutečné integraci klienta, je uveden v šedém poli.

Indikátory

kritérium: míra integrace dosažená prostřednictvím úspěšných intervencí TP	
kód indikátoru	indikátor
PTP25	míra integrace dosažená prostřednictvím úspěšných intervencí TP do <u>účasti dětí v předškolním vzdělávání</u>
PTP26	míra integrace dosažená prostřednictvím úspěšných intervencí TP do <u>účasti dětí v organizovaných mimoškolních volnočasových a zájmových aktivitách</u>
PTP27	míra integrace dosažená prostřednictvím úspěšných intervencí TP do <u>nezaměstnanosti dospělých</u>

PTP28	míra integrace dosažená prostřednictvím úspěšných intervencí TP do <u>bydlení dospělých</u>
-------	---

Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data

PTP25	míra integrace dosažená prostřednictvím úspěšných intervencí TP do <u>účasti dětí v předškolním vzdělávání</u>
Zdroje dat: AD PTP; „Klienti a činnost TP + aktuálně vyhodnocovaný rok“;	
Hodnotu „počet intervencí u dětských klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku a1“ <u>za všechny obce</u> získáme součtem dílčích hodnot proměnných za každou obec podpořenou v aktuálně vyhodnocovaném roce. Obdobně sečteme hodnoty „počet intervencí do problému A u dětských klientů“ , čímž dospějeme k „celkovému počtu intervencí do problému A u dětských klientů“ <u>za všechny obce</u> .	
<p style="text-align: center;">„počet intervencí u dětských klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku a1, který nejlépe přispívá ke skutečné integraci“</p> $PTP25 = \frac{\text{za všechny obce (v daném roce)}}{\text{celkový počet intervencí do problému A. u dětských klientů za všechny obce (v daném roce)}} \times 100$	

PTP26	míra integrace dosažená prostřednictvím úspěšných intervencí TP do <u>účasti dětí v organizovaných mimoškolních volnočasových a zájmových aktivitách</u>
Zdroje dat: AD PTP; „Klienti a činnost TP + aktuálně vyhodnocovaný rok“;	
Hodnotu „počet intervencí u dětských klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku ch3“ <u>za všechny obce</u> získáme součtem dílčích hodnot proměnných za každou obec podpořenou v aktuálně vyhodnocovaném roce. Obdobně sečteme hodnoty „počet intervencí do problému CH u dětských klientů“ , čímž dospějeme k „celkovému počtu intervencí do problému CH u dětských klientů“ <u>za všechny obce</u> .	
<p style="text-align: center;">„počet intervencí u dětských klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku ch3, který nejlépe přispívá ke skutečné integraci“</p> $PTP26 = \frac{\text{za všechny obce (v daném roce)}}{\text{celkový počet intervencí do problému CH. u dětských klientů za všechny obce (v daném roce)}} \times 100$	

PTP27	míra integrace dosažená prostřednictvím úspěšných intervencí TP do <u>nezaměstnanosti dospělých</u>
Zdroje dat: AD PTP; „Klienti a činnost TP + aktuálně vyhodnocovaný rok“;	
Hodnotu „počet intervencí u dospělých klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku e3“ <u>za všechny obce</u> získáme součtem dílčích hodnot proměnných za každou obec podpořenou v aktuálně vyhodnocovaném roce. Obdobně sečteme hodnoty „počet intervencí do problému E u dospělých klientů“ , čímž dospějeme k „celkovému počtu intervencí do problému E u dospělých klientů“ <u>za všechny obce</u> .	

<p>„počet intervencí u dospělých klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku e3, který nejlépe přispívá ke skutečné integraci“</p>	
$PTP27 = \frac{\text{za všechny obce (v daném roce)}}{\text{celkový počet intervencí do problému E. u dospělých klientů za všechny obce (v daném roce)}} \times 100$	

PTP28	míra integrace dosažená prostřednictvím úspěšných intervencí TP do <u>bydlení dospělých</u>
Zdroje dat: AD PTP; „Klienti a činnost TP + aktuálně vyhodnocovaný rok“;	
Hodnotu „počet intervencí u dospělých klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku I4“ za všechny obce získáme součtem dílčích hodnot proměnných za každou obec podpořenou v aktuálně vyhodnocovaném roce. Obdobně sečteme hodnoty „počet intervencí do problému L u dospělých klientů“ , čímž dospějeme k „celkovému počtu intervencí do problému E u dospělých klientů“ za všechny obce .	
<p>„počet intervencí u dospělých klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku I4, který nejlépe přispívá ke skutečné integraci“</p> $PTP28 = \frac{\text{za všechny obce (v daném roce)}}{\text{celkový počet intervencí do problému L. u dospělých klientů za všechny obce (v daném roce)}} \times 100$	

Způsob vyhodnocení

Hodnoty indikátorů PTP25 až PTP28 v podstatě vyjadřují, u jakého podílu klientů, ať už dětských nebo dospělých, bylo dosaženo právě té varianty výsledku, kterou považujeme z hlediska integrace za nejvíce žádoucí a u které zároveň předpokládáme, že její dosažení je zároveň nejnáročnější.

Jejich hodnota by měla být obecně co nejvyšší nebo alespoň převyšovat podíl ostatních variant. Hodnoty indikátorů pro ostatní varianty výsledků můžeme vypočítat obdobným způsobem. Pro větší názornost je opět výsledek, který je považován za více přispívající ke skutečné integraci klienta, uveden v šedém poli.

U účasti dětí v předškolním vzdělávání rozlišujeme, zda dítě začalo navštěvovat školu zřízenou obcí, nebo jiný typ předškolního zařízení s tím, že první z uvedených variant považujeme za v pravém smyslu integrační. A to z prostého důvodu, že jde o hlavní proud předškolního vzdělávání, které navštěvuje obecně největší podíl dětí v předškolním věku. Pokud chceme romské děti skutečně integrovat, mělo by to být právě do tohoto proudu. Varianty typu předškolních zařízení organizovaných neziskovými organizacemi dětem ze sociálně vyloučených lokalit, obecně sociálně a kulturně znevýhodněným dětem jsou jistě užitečné v tom, že dětem doplní potřebné znalosti a dovednosti, ale nadále jde o vzdělávání mimo hlavní proud, dochází zde k reprodukci koncentrace dětí ze stejných socioekonomických a sociokulturních skupin a tyto děti se vyvíjejí nadále izolovaně od více heterogenního prostředí mainstreamových předškolních zařízení.

U účasti dětí v mimoškolních volnočasových a zájmových aktivitách rozlišujeme účast v zařízeních, která jsou opět určena primárně pro tyto děti, dochází tedy opět k reprodukci sociálně a kulturně homogenního prostředí, ve kterém se děti vyvíjejí. Navíc, přestože tato zařízení sehrávají užitečnou úlohu, málokdy nabízejí takové aktivity, které by kromě obecné náplně volného času rozvíjely konkrétní zájem nebo

talent, jako je tomu zvykem u majoritních dětí (i když i zde bychom našli souvislost mezi socioekonomickým statusem rodičů a mírou účasti dětí v těchto aktivitách.

U dospělých klientů se podrobněji díváme na řešení nezaměstnanosti klientů a přestože by se našly další výmluvné charakteristiky pracovního uplatnění, sledujeme na sběr údajů a na interpretaci jednodušší ukazatel, a tím je typ pracovního poměru a doba, na kterou je uzavřen. Za plnohodnotné pracovní uplatnění pak považujeme pracovní smlouvu na dobu neurčitou, přestože víme, že dosažení takového pracovního poměru je čím dále náročnější i pro uchazeče o zaměstnání z majority a je také diferencováno podle dosaženého vzdělání a kvalifikace.

Posledním problémem, u něhož sledujeme dosažené výsledky diferencovaně, je hledání bydlení. Za odkazující k vyšší míře integrace považujeme nalezení bydlení u soukromého pronajímatele, protože bydlení v obecním bytě je asociováno s určitou mírou zvýhodnění. Zároveň s touto variantou připouštíme i možnost vlastnického bydlení, protože ta je stále variantou v běžné populaci nejrozšířenější, a to napříč socioekonomickými skupinami, byť předpokládáme, že tato varianta je pro cílovou skupinu spíše nedosažitelná.

Modelový výstup pak může vypadat například takto:

Míra integrace dosažená u vybraných problémů dětských klientů

problém: A. účast dítěte v předškolním vzdělávání		
varianty výsledku	počet (absolutní hodnota)	podíl (%)
a1: dítě začalo navštěvovat mateřskou školu zřízenou obcí		
a2: dítě začalo navštěvovat předškolní zařízení jiného typu (soukromá školka, zařízení zřizované neziskovou organizací apod.)		
celkem		100

problém: CH. účast dítěte v organizovaných mimoškolních volnočasových a zájmových aktivitách		
varianty výsledku	počet (absolutní hodnota)	podíl (%)
ch1. dítě začalo navštěvovat volnočasové zařízení zaměřené primárně na děti ze SVL (např. NZDM, ale i jiné, mimo sociální služby)		
ch2. dítě začalo navštěvovat volnočasové zařízení, které není zaměřeno primárně na děti ze SVL (nachází se mimo SVL, děti ze SVL nebo romské děti v něm netvoří většinu apod.)		
ch3. dítě začalo navštěvovat zájmový kroužek, lidovou školu umění, nebo hodiny u soukromého učitele (placené zájmové aktivity rozvíjející nějaký zájem nebo talent)		
celkem		100

Míra integrace dosažená u vybraných problémů dospělých klientů

problém: E. nezaměstnanost dospělého klienta		
varianty výsledku	počet (absolutní hodnota)	podíl (%)
e1: osoba získala zaměstnání bez pracovní smlouvy (pouze DPP, DPČ apod.)		
e2: osoba získala zaměstnání s pracovní smlouvou na dobu určitou		
e3: osoba získala zaměstnání s pracovní smlouvou na dobu neurčitou		
celkem		100

problém: L. hledání nového bydlení		
varianty výsledku	počet (absolutní hodnota)	podíl (%)
I1. osoba našla nové bydlení v zařízení krizového bydlení (azylový dům apod.)		
I2. osoba našla nové bydlení v ubytovně (provozované obcí nebo jiným subjektem)		
I3. osoba našla nové bydlení v obecním bytě		
I4. osoba našla nové bydlení v bytě u soukromého pronajímatele (případně ve vlastním bytě)		
celkem		100

kritérium: zkušenost TP s diskriminačním jednáním vůči klientům z cílové skupiny

Jako poslední zařazujeme kritérium, které nevážeme k hodnocení činnosti TP, ale chceme pouze využít možnosti získat informaci o rozsahu, ve kterém dochází k diskriminačnímu jednání vůči těm klientům TP, které on sám považuje za příslušníky romské etnické menšiny a byl svědkem jednání zástupců institucí (kontaktního pracoviště Úřadu práce ČR, zdravotnického zařízení) nebo soukromých subjektů (zaměstnavatelů, pronajímatelů bydlení, realitních kanceláří), které by hodnotil jako diskriminační z důvodu etnicity klienta.

Tuto zkušenost vyjadřujeme jako míru výskytu takové zkušenosti na celku klientů TP, které TP řadí do cílové skupiny. Výskyt pak ještě diferencujeme podle subjektů, u kterých se s takovým jednáním setkal. Vzhledem ke konstrukci indikátoru nelze z výskytu podle subjektů bezprostředně usuzovat na to, u kterých subjektů se takové jednání vyskytuje nejčastěji, ale spíše jde o to, udělat si představu, zda se s nimi u vybraných subjektů TP a jejich klienti vůbec setkávají a zda se s ním setkávají také u dětských klientů.

Indikátory

kritérium: zkušenost TP s diskriminací klientů z cílové skupiny	
kód indikátoru	indikátor
PTP29	míra diskriminace dětských klientů podle zkušenosti TP
PTP30	míra diskriminace dospělých klientů podle zkušenosti TP
PTP31	výskyt diskriminačního jednání vůči dětským klientům u vybraných subjektů
PTP32	výskyt diskriminačního jednání vůči dospělým klientům u vybraných subjektů

Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data

PTP29	míra diskriminace dětských klientů podle zkušenosti TP
Zdroje dat: AD PTP; „Klienti a činnost TP + aktuálně vyhodnocovaný rok“;	
Vypočteme hodnotu nové proměnné „počet dětských klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu V, nebo W, nebo X, nebo Y“ za všechny obce součtem dílčích hodnot relevantních proměnných za každou obec podpořenou v aktuálně vyhodnocovaném roce. „Počet dětských klientů z cílové skupiny“ je jednou ze základních proměnných AD PTP.	
$PTP29 = \frac{\text{„počet dětských klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu V, nebo W, nebo X, nebo Y“}}{\text{počet dětských klientů z cílové skupiny}} \times 100$	

PTP30	míra diskriminace dospělých klientů podle zkušenosti TP
Zdroje dat: AD PTP; „Klienti a činnost TP + aktuálně vyhodnocovaný rok“;	
Vypočteme hodnotu nové proměnné „počet dospělých klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu F, nebo G, nebo J, nebo M“ za všechny obce součtem dílčích hodnot relevantních proměnných za každou obec podpořenou v aktuálně vyhodnocovaném roce. „Počet dospělých klientů z cílové skupiny“ je jednou ze základních proměnných AD PTP.	
$PTP30 = \frac{\text{„počet dospělých klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu F, nebo G, nebo J, nebo M“}}{\text{počet dospělých klientů z cílové skupiny}} \times 100$	

PTP31	výskyt diskriminačního jednání vůči dětským klientům u vybraných subjektů
Zdroje dat: AD PTP; „Klienti a činnost TP + aktuálně vyhodnocovaný rok“;	
Vypočteme hodnotu nové proměnné „počet dětských klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání“ pro každý „typ“ diskriminačního jednání označeného velkým písmenem abecedy (V, W, X a Y) zvlášť součtem dílčích hodnot těchto proměnných za každou obec podpořenou v aktuálně vyhodnocovaném roce. Následně vypočteme hodnotu další nové proměnné „počet dětských klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu V a W a X a Y“ součtem hodnot výše uvedené nové proměnné.	

$$PTP31 = \frac{\text{„počet dětských klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu V (W, X a Y)“}}{\text{počet dětských klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu V a W a X a Y}} \times 100$$

PTP32	výskyt diskriminačního jednání vůči dospělým klientům u vybraných subjektů
Zdroje dat: AD PTP; „Klienti a činnost TP + aktuálně vyhodnocovaný rok“;	
Obdobně jako u dětských klientů, vypočteme nejprve hodnotu nové proměnné „počet dospělých klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání“ pro každý „typ“ diskriminačního jednání označeného velkým písmenem abecedy (F, G, J a M) zvláště součtem dílčích hodnot těchto proměnných za každou obec podpořenou v aktuálně vyhodnocovaném roce. Následně vypočteme hodnotu další nové proměnné „počet dětských klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu F a G a J a M“ součtem hodnot výše uvedené nové proměnné.	
$PTP32 = \frac{\text{„počet dospělých klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu F (G, J a M)“}}{\text{počet dětských klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu F a G a J a M}} \times 100$	

Způsob vyhodnocení

Míra diskriminace (PTP29 a PTP30) je vyjádřena podílem nějakého typu diskriminačního jednání postižených klientů (jako typ zde rozlišujeme subjekty takového jednání) na celku klientů, u kterých riziko takového jednání předjíáme, tedy u klientů z cílové skupiny. Jak bylo řečeno výše, cílem vyjádření hodnot těchto indikátorů není jejich srovnávání s nějakou cílovou hodnotou. I když platí, že čím vyšší hodnota, tím negativnější informaci o situaci klientů ve vztahu k okolí nese, zařazujeme ji pouze jako ilustrační, nikoliv hodnotící ve vztahu k programu (a činnosti TP). Zároveň je třeba zdůraznit, že přestože se v nastavení indikátorů snažíme vyhnout ryze subjektivnímu hodnocení diskriminačního jednání (například deklarací klientů samotných) a vnášíme do nich méně zaujatý, informovaný prvek posouzení TP, je jejich hodnota stále postavena „pouze“ na zkušenosti TP, což může „skutečný“ rozsah diskriminace zkreslovat oběma směry (TP nemusí být přítomen každé situaci, a naopak, některé situace může vyhodnotit „nespravedlivě“).

Přehled subjektů, u nichž dochází k diskriminačnímu jednání, přesněji řečeno, u nichž byl TP svědkem takového jednání (PTP31 a PTP32), je opět pouze ilustrativní a ani z modelového výstupu bychom neměli dělat žádné závěry na základě skóre jednotlivých subjektů.

Výskyt diskriminačního jednání vůči dětským klientům

typ / subjekt diskriminačního jednání	počet (abs. hodnota)	podíl (%)
V		
W		
X		
Y		
celkem		100

Výskyt diskriminačního jednání vůči dospělým klientům

typ / subjekt diskriminačního jednání	počet (abs. hodnota)	podíl (%)
F		
G		
J		
M		
celkem		100

Dotační program Podpora koordinátorů pro romské záležitosti („DP KRKO“)

CÍLE PROGRAMU

Procedurální cíle

Hlavním cílem programu je podpora zřízení místa krajského koordinátora pro romské záležitosti v rámci struktury krajského úřadu. Obdobně jako v případě DP PTP spočívá podpora mimo jiné v poskytnutí finančních prostředků na plat krajského koordinátora, ovšem s jedním zásadním rozdílem, a to, že zřízení místa KK není v kompetencích programu, ale vyplývá přímo ze zákona č. 129/2000 Sb., **o krajích (krajské zřízení)**. Podle § 67, odstavce 1, písmena f) krajský úřad v rámci výkonu přenesené působnosti zřizuje funkci koordinátora pro romské záležitosti. V této souvislosti zákon o krajích odkazuje ještě na § 6, odstavec 7 zákona č. 273/2001 Sb., **o právech příslušníků národnostních menšin**; podle něj krajský úřad řídí a koordinuje ve svém správním obvodu plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti. Tím je **cíl naplňován automaticky**. Výjimku představuje pouze kraj HI. město Praha, který je z možnosti čerpat dotaci z programu vyjmut.

Pak do jisté míry nemá opodstatnění chápat zřizování pozic KK jako „projekt“ a podmiňovat je nějak podrobně strukturovanou žádostí o poskytnutí dotace, kromě zjišťování nezbytných administrativních údajů, jako je výše úvazku apod., od kterých se odvíjí rozhodnutí o výši přidělené dotace. Dotace by měla být poskytnuta více méně automaticky.

Pokud je ucelenost sítě pro romskou integraci, o níž bude řeč dále, přímo závislá na zřízení místa KK, které vyplývá ze zákona, není v zájmu programu ani integrační politiky obecně, aby byla dotace na jeho pozici nějak podmiňována. Pokud místo zřízeno nebude, bude to vždy v neprospěch integrační politiky jako takové, a program samotný tím může pouze ztratit. Ovlivňování pracovních podmínek a personálních kapacit KK, jak o nich bude řeč dále, by se mělo uskutečňovat jinými prostředky, protože program samotný nemá z výše uvedených důvodů možnosti, jak kvalitu sítě krajských koordinátorů pro romské záležitosti přímo ovlivňovat.

Implementační cíle

Způsob naplňování procedurálního cíle však v praxi vykazuje nejednotnost. Přestože je pozice KK zřízena ve všech krajích, liší se ve výši úvazku, který je na místo KK v různých krajích alokován. I když výše uvedené zákony již podmínky zřízení funkce KK nespécifikují, **nenacházíme ani oporu pro existenci rozdílů**, které vykazuje **praxe**. Praxe navíc vykazuje rozdíly bez přímé vazby na potřeby, které by bylo možné v krajích indikovat.

Program k financování míst přistupuje s tím, že každý kraj může požádat o finance na plný úvazek a financovat jej v plné výši dotace. Směr implementačních cílů naznačuje i SRI 2020, která konstatuje, že stejně jako pozice terénních pracovníků na obcích je i výkon funkce krajského koordinátora *„komplikován přetrvávajícími překážkami“*, jako je kumulace agendy a nejednotné postavení v organizační struktuře úřadu, které pak mají přímý vliv na výkon pozice (SRI 2020 zmiňuje obecnou

„neschopnost mezi sebou navzájem komunikovat“). Strategie si v této souvislosti klade za cíl 2. 1. b) „zajišťovat metodické vedení krajských koordinátorů pro romské záležitosti a začlenění koordinátorů do struktur krajských úřadů a podpořit jejich pozici v rámci krajských úřadů sladováním jejich personálního zavedení a kompetencí“.

Mezi implementační cíle vyplývající přímo ze SRI 2020 tak patří **sjednocení výše úvazku a náplně práce, zařazení v rámci struktury úřadu, pracovních podmínek KK a jejich kvalifikačních předpokladů.**

Cíle vztahované k výstupům a výsledkům

Ve SRI 2020 je opakovaně zmiňována potřeba propojit a upevnit **sít integrační politiky** na krajské a lokální úrovni. Do této sítě patří: romští poradci (zřizovaní na ORP), terénní pracovníci na obcích a také lokální konzultanti Agentury pro sociální začleňování. Krajský koordinátor pro romské záležitosti je jejím pomyslným vrcholem, měla by být tedy nastavována zejména prostřednictvím jeho pozice.

Uvažované prvky této sítě by bylo zároveň vhodné, alespoň analyticky, rozšířit o poskytovatele vybraných sociálních služeb. Sociální služby jsou přímo z krajské úrovně koordinovány, a to prostřednictvím krajských sítí sociálních služeb, a rozhodování o jejich potřebnosti se odvíjí také od poptávky z nižších územních celků (obcí, na jejichž území daná služba působí, nebo by působit měla). O způsobu rozšíření hovoříme v kapitole Doplnková kritéria v závěru oddílu věnovaného DP KRKO.

Sít by ale měla zahrnovat také další **integrační nástroje**, které jsou považovány za **významné** a měly by být **zavedeny plošně**, přesněji tam, kde je jejich potřeba. V této souvislosti by měl **vzniknout jejich přehledový seznam**, který aktuálně není k dispozici. Mohly by ale mezi ně patřit například projekty financované z ESIF; právě pro jejich roztržitost mezi řadu aktérů (regiony, obce, neziskové organizace) chybí ucelený přehled, kde jsou jaké realizovány - tj. přehled o jejich územním pokrytí, včetně objemu finančních prostředků, který byl na jejich realizaci alokovan, apod.

Do určité míry se dá říci, že pokud je KK vrcholem této sítě, je i nepřímo zodpovědný za její nastavení. Nastavení a hustota této doporučené infrastruktury je pro výkon a výsledky KK klíčová. Na jedné straně přímo ovlivňuje výkon KK tím, že pokud není síť dostatečně hustá, nemá KK v podstatě s kým komunikovat, komu předávat informace a od koho informace získávat. Pokud nemá, slovy jeho náplně práce, koho koordinovat, s kým komunikovat atd., postrádá jeho práce pravděpodobně smysl.

Na druhé straně je stav této sítě nejmýšlenlivějším výsledkem působení KK, protože právě její nastavování - iniciace vzniku pozic (romských poradců, TP na obcích, ale i lokálních konzultantů ASZ), vyjednávání o jejich zřízení, získávání a předávání informací o možnostech jejich financování apod., by mělo být součástí jejich činnosti. **Pokrytí krajské sítě pro romskou integraci (minimálně: romští poradci, terénní pracovníci na obcích a lokální konzultanti ASZ)** z hlediska identifikovaných územních potřeb lze tedy považovat za konečný výsledek působení KK.

VYHODNOCOVÁNÍ IMPLEMENTAČNÍCH CÍLŮ

V případě DP KRKO nevyhodnocujeme samostatně procedurální cíl, protože ten je, jak je argumentováno výše, naplňován automaticky tím, že povinnost zřídit v rámci každého jednotlivého krajského úřadu pozici KK vyplývá ze zákona. Přestože výše úvazku, na kterou je každý z KK zaměstnán, představuje významný aspekt

procedurálního cíle, ale souvisí úzce s jeho implementací, vyhodnocujeme jej v rámci cílů implementačních, stejně jako způsob zařazení KK do struktury úřadu. Důvodem je fakt, že praxe vykazuje rozdíly právě v tomto ohledu.

Naplňování implementačních cílů, tedy sjednocení výše úvazku, náplně práce, a tím i kvalifikačních předpokladů KK, jejich zařazení v rámci struktury úřadu a pracovních podmínek KK, sledujeme prostřednictvím výstupů programu na základě následujících kritérií:

kritérium: rozsah problému v krajích

Jak bylo řečeno, ze zákona plyne každému krajskému úřadu povinnost zřídit místo krajského koordinátora pro romské záležitosti, aniž by bylo zároveň explicitně stanoveno konkrétní zařazení do struktury krajského úřadu a výše úvazku. To však není jediný rozdíl, který tím mezi jednotlivými kraji vzniká a který může mít vliv na kvalitu výkonu KK. Další rozdíl vzniká odlišnou situací v jednotlivých krajích z hlediska rozsahu problému v krajích. Pro indikaci rozsahu problému používáme ukazatele, které jsou postaveny na datech z Mapy SVL 2015, tedy na „**Databázi SVL**“.

Je známo, že situace v krajích není vyrovnaná z hlediska koncentrace problému, který reprezentuje koncentrace obcí se SVL (tedy jejich podíl v daném kraji na celku obcí se SVL v rámci celé ČR). Jak zmiňujeme již u DP PTP, z podobné perspektivy hodnotily projekty financované z ESF slovenští kolegové (UNDP, 2012).

Tuto koncentraci obcí se SVL z hlediska rozsahu problému ještě prohlubuje počet SVL a dále počet obyvatel jednotlivých SVL. Sledujeme tedy, **jaký podíl obcí se SVL v daném kraji představuje na celku obcí se SVL v rámci celé ČR**. Jinými slovy, jaká část obcí se SVL z celku se vyskytuje v daném kraji. Vzhledem k tomu, že počet obcí se SVL sám o sobě nemusí být zcela vypovídající, je vhodné jej kontrolovat dalšími ukazateli.

Každá obec se SVL se liší v počtu SVL, které byly na jejím území identifikovány. Čím vyšší počet SVL, tím lze usuzovat na rozsáhlejší problém. Ukazatelem je v tomto případě **podíl SVL v kraji na celku SVL v rámci celé ČR**.

Jednotlivé SVL se pak liší také v početnosti obyvatel. Posledním ukazatelem rozsahu problému je tedy **podíl obyvatel SVL v kraji na celku obyvatel SVL v ČR, doplněný o průměrný počet obyvatel na jednu SVL v kraji**.

Pro vyhodnocení krajů z hlediska rozsahu problému, jak je prezentováno dále, je pak klíčové sestupné seřazení krajů podle hodnot výše uvedených ukazatelů. Pro lepší názornost je u každého takového „žebříčku“ uvedeno tzv. očekávané rozložení, které vyjadřuje, jaké rozložení by se dalo očekávat, pokud by mezi kraji nebyly žádné rozdíly. Čím vyšší pozice na žebříčku, tím větší rozsah problému v daném kraji ukazatelem indikujeme, a zároveň, čím větší počet vrchních pozic, které kraj obsadí, tím větší rozsah problému z hlediska komplexu indikátorů.

Zohlednění rozsahu problému například při stanovení výše pracovního úvazku uvádí i metodický materiál Úřadu vlády, Sekce lidských práv – „*Metodika k zabezpečení výkonu agendy integrace příslušníků romské komunity do společnosti*“ z roku 2016 (dále také jen jako „Metodika k zabezpečení výkonu agendy“), ovšem pouze ve vztahu k pozici romského poradce a bez další specifikace. Doporučuje ale pracovat s jinými daty, než je Mapa SVL 2015, mj. s odhady, a nestanovuje způsob zprostředkování těchto dat, čímž snižuje kontrolu nad vztahem mezi rozsahem problému a dalšími ukazateli.

Kritérium rozsahu problému v krajích pak, alespoň prostřednictvím podílu obcí se SVL v krajích, promítáme do vyhodnocení dalšího kritéria - pracovních podmínek.

Indikátory

kritérium: rozsah problému v krajích	
kód indikátoru	indikátor
KRKO1	podíl <u>obcí se SVL</u> v krajích na celku obcí se SVL v rámci celé ČR
KRKO2	podíl <u>SVL</u> v krajích na celku SVL v rámci celé ČR
KRKO3	podíl <u>obyvatel SVL</u> v krajích na celku obyvatel SVL v rámci celé ČR
KRKO4	průměrný počet obyvatel na jednu SVL v krajích

Poznámky: Kód indikátoru je vytvořen prvními písmeny názvu dotačního programu a pořadovým číslem indikátoru (použitým pro DP KRKO) podle toho, v jakém pořadí se objevuje v tomto textu.

Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data

U kritéria „rozsah problému v krajích“ budeme výlučně pracovat s Databází SVL. Jak bylo řečeno v úvodu Metodiky, tato databáze obsahuje data transformovaná z Mapy SVL 2015. To znamená, že **dokud nevznikne její aktualizovaná verze**, hodnoty **základních proměnných** v DTB SVL a hodnoty z nich odvozených indikátorů se nebudou měnit a mohou být používány dlouhodobě.

KRKO1	podíl <u>obcí se SVL</u> v daném kraji na celku obcí se SVL v rámci celé ČR
Zdroj dat: DTB SVL; List „Seznam obcí se SVL“;	
<ul style="list-style-type: none"> - seznam obcí (počet položek „název obce“) = „počet obcí se SVL v rámci celé ČR“; aktuálně představuje hodnotu 297; - hodnotu proměnné „počet obcí se SVL v daném kraji“ získáme tak, že pomocí filtru „kód kraje“ vyfiltrujeme pouze obce nacházející se v daném kraji, a sečteme počet položek ve vzniklém seznamu; 	
Pro každý jednotlivý kraj vypočteme hodnotu indikátoru podle vzorce:	
$KRKO1 = \frac{\text{„počet obcí se SVL v daném kraji“}}{\text{„počet obcí se SVL v rámci celé ČR“}} \times 100$	

KRKO2	podíl <u>SVL</u> v krajích na celku SVL v rámci celé ČR
Zdroj dat: DTB SVL; List „Seznam obcí se SVL“;	
<ul style="list-style-type: none"> - „počet SVL v rámci ČR“ odpovídá součtu hodnot proměnné „počet SVL“ za všechny obce se SVL; - hodnotu proměnné „počet SVL v daném kraji“ získáme tak, že pomocí filtru „kód kraje“ vyfiltrujeme pouze obce nacházející se v daném kraji a sečteme hodnoty proměnné „počet SVL“ ve vzniklém seznamu, případně použijeme jinou proceduru, kterou umožňuje používaný software; 	
Pro každý jednotlivý kraj vypočteme hodnotu indikátoru podle vzorce:	
$KRKO2 = \frac{\text{„počet SVL v daném kraji“}}{\text{„počet SVL v rámci ČR“}} \times 100$	

KRKO3	podíl <u>obyvatel SVL</u> v krajích na celku obyvatel SVL v rámci celé ČR
Zdroj dat: DTB SVL; List „Seznam obcí se SVL“;	
<ul style="list-style-type: none"> - „počet obyvatel SVL v rámci ČR“ odpovídá součtu hodnot proměnné „počet obyvatel v SVL“ za všechny obce se SVL; <p>Vzhledem k tomu, že v Mapě SVL 2015 je tento údaj za každou obec se SVL založen na odhadu, je uveden v podobě intervalu (od; do). Hodnoty uvedené v DTB SVL jsou vypočítány jako průměr z krajních hodnot intervalu.</p>	

- hodnotu proměnné „**počet obyvatel SVL v daném kraji**“ získáme tak, že pomocí filtru „**kód kraje**“ vyfiltrujeme pouze obce nacházející se v daném kraji a sečteme hodnoty proměnné „**počet obyvatel v SVL**“ ve vzniklém seznamu případně použijeme jinou proceduru, kterou umožňuje používaný software;

Pro **každý jednotlivý kraj** vypočteme hodnotu indikátoru podle vzorce:

$$KRKO3 = \frac{\text{„počet obyvatel SVL v daném kraji“}}{\text{„počet obyvatel SVL v rámci ČR“}} \times 100$$

Poznámka: V modelovém výstupu, který zároveň představuje výsledky pracovního vyhodnocení programu z hlediska tohoto kritéria, jsou pak uvedeny hodnoty, které jsme získali přímo z prezentace Mapy SVL 2015, z části „Informace o ČR“ a které představují průměrné hodnoty intervalů indikátoru „POČET OBYVATEL V SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH LOKALITÁCH“ za jednotlivé kraje.

KRKO4 | průměrný počet obyvatel na jednu SVL v krajích

Zdroj dat: DTB SVL; List „Seznam obcí se SVL“;

- hodnoty proměnné „**počet obyvatel SVL v daném kraji**“ použijeme z předchozího indikátoru (KRKO3) a hodnoty proměnné „**počet SVL v daném kraji**“ z indikátoru KRKO2.

Pro **každý jednotlivý kraj** vypočteme hodnotu indikátoru podle vzorce:

$$KRKO4 = \frac{\text{„počet obyvatel SVL v daném kraji“}}{\text{„počet SVL v daném kraji“}} \times 100$$

Poznámka: V modelovém výstupu jsou pak uvedeny hodnoty, které jsme získali přímo z prezentace Mapy SVL 2015, z části „Informace o ČR“ a které představují hodnoty indikátoru „PRŮMĚRNÝ POČET OBYVATEL NA JEDNU SOCIÁLNĚ VYLOUČENOU LOKALITU“ za jednotlivé kraje.

Způsob vyhodnocení

První tři indikátory představují procentuální podíly z celku, poslední, KRKO4, je průměr. Všechny zároveň vyjadřují „rozsah problému“ v kraji, jen z **různých perspektiv**. Každý další indikátor prohlubuje a upřesňuje informaci získanou tím předešlým. I proto je nejnázornější je prezentovat v jedné tabulce.

Modelovým výstupem je tabulka (procentuálních) podílů rozsahu problému a průměrného počtu obyvatel na jednu SVL. Pro úplnou informaci jsou podíly doplněny i o absolutní počty.

Jednotlivé kraje v ní mohou být seřazeny různě, například podle abecedy, jako nejnázornější pak považujeme je seřadit podle hodnot indikátoru KRKO1 („podíl obcí se SVL“), a to sestupně, od nejvyšší (tedy „nejhorší“ z hlediska rozsahu problému) hodnoty nebo podle hodnoty KRKO4.

kraj	KRKO1; obce se SVL		KRKO2; SVL		KRKO3; obyvatelé SVL		KRKO4; průměrný počet obyvatel na jednu SVL
	počet	podíl (%)	počet	podíl (%)	počet	podíl (%)	
12	38	12,8	89	14,7	37 250	35,5	471
8	36	12,1	62	10,2	4 000	3,8	63
11	30	10,1	64	10,6	4 750	4,5	98
4	28	9,4	61	10,1	7 000	6,7	120
7	27	9,1	72	11,9	21 000	20,0	317
10	27	9,1	42	6,9	2 500	2,4	60
6	22	7,4	48	7,9	3 500	3,3	77
5	21	7,1	36	5,9	2 750	2,6	75
2	19	6,4	38	6,3	2 300	2,2	58
9	13	4,4	24	4,0	1 750	1,7	79
14	13	4,4	22	3,6	2 250	2,1	86
3	12	4,0	28	4,6	8 750	8,3	61
13	10	3,4	13	2,1	800	0,8	92
1	1	0,3	7	1,2	6 400	6,1	971
celkem	297	100,0	606	100,0	105 000	100,0	173

Poznámka: Jednotlivé kraje jsou ve všech tabulkách v Metodice reprezentovány kódy.

Pro interpretaci výsledných hodnot je určující očekávané rozložení podílů, tedy takové rozložení, které by nám vyšlo, pokud by mezi kraji nebyly žádné rozdíly. Takový podíl by byl u prvních tří indikátorů pro každý kraj 7,14 %, a to na základě vzorce:

$$\frac{100 (\%) }{14 (\text{krajů})}$$

Pro poslední indikátor pak referenční hodnotu představuje číslo 173, což je průměrný počet obyvatel na jednu SVL za celou ČR získaný na základě vzorce:

$$x = \frac{105000 (\text{počet obyvatel SVL celkem})}{606 (\text{počet SVL celkem})}$$

Tím, že nás prioritně zajímá, kde je rozsah problému nejvyšší, zajímají nás hlavně hodnoty, které jsou **nad** očekávaným **podílem** a nad **průměrem** za ČR. Tam, kde jsou hodnoty nejvyšší, lze usuzovat na nejrozsáhlejší problém.

Zásadní úlohou těchto indikátorů ale je upozornit na **významné nerovnosti ve výchozí situaci v krajích**. I když se jeví jako logické primárně usilovat o sjednocení podmínek výkonu KK, po kterém volá SRI 2020, v kontextu těchto údajů je na místě spíše **zohlednit diametrálně odlišné podmínky pro naplnění úkolů KK mezi různými kraji**.

kritérium: pracovní podmínky

Pracovní podmínky zahrnují výši úvazku KK, zařazení jeho pozice do struktury krajského úřadu a výši jeho platu.

Vycházíme z jednoduchého předpokladu, že výše úvazku má bezprostřední vliv na výkon agendy KK. Čím méně / více času KK na agendu má, tím méně / více úkolů může splnit. Přestože není zaručeno, že při plném úvazku bude mít prostor splnit

všechny uložené úkoly, pravděpodobnost, že bude mít kapacitu je plnit, klesá se snižujícím se úvazkem, a to zvláště tam, kde jsou podmínky pro splnění úkolů náročnější. Pokud je tedy úvazek nižší než jedna, mělo by být zřejmé a podloženo, proč tomu tak je. Jedním z důvodů může být právě rozsah problému. Přestože vztah mezi výší úvazku a rozsahem problému není přímočarý, tj. nelze předpokládat, že by se výše úvazku měla přímo úměrně zvyšovat se zvyšujícím se rozsahem problému, rozsah problému by měl být v pracovních podmínkách KK nějakým způsobem zohledněn.

Minimálně je třeba požadovat, aby v krajích, které vykazují rozsah problému vyšší než očekávaný, byl KK zaměstnán na úvazek plný, případně by měla být jeho pozice posílena o další kapacity (asistenta apod.). Analýza příslušné legislativy však naznačuje, že to patrně nebude možné. Jak ukázalo pracovní vyhodnocení tohoto kritéria za rok 2016, program zatím takového srovnání pracovních podmínek nedosáhnul v tom smyslu, že tam, kde je rozsah problému relativně vysoký, nemají KK vždy úvazek plný. Nejvýraznější nerovnováha mezi rozsahem problému a výší úvazku je v kraji Moravskoslezském, KK zde pracuje pouze na 0,7 úvazku, přestože z hlediska rozsahu problému je zde situace horší než očekávaná, a to ze všech tří perspektiv.

Přestože vládní dokumenty volají po jednotném zařazení KK do struktury úřadu, ve SRI 2020, v „Metodice k zabezpečení výkonu agendy integrace příslušníků romské komunity do společnosti“ ani ve „Směrnici vedoucího Úřadu vlády České republiky o poskytování neinvestičních dotací k financování programů v oblasti lidských práv“⁶ není uvedeno, kde by to mělo ideálně být.

Podle tvůrců programu by bylo ideální zařazení KK buď v rámci kanceláře hejtmána, nebo ředitele KÚ, nebo v samostatném oddělení s koordinátory pro jiné oblasti - prevence kriminality apod. Z tohoto záměru je patrná snaha vyvážit romskou integrační politiku zabezpečovanou na krajské úrovni z ryze sociální agendy. Pracovní vyhodnocení za rok 2016 ukazuje, že v tomto ohledu program selhává, bez Hl. města Prahy jsou kromě jednoho kraje KK zařazení v rámci odborů sociálních věcí, v jednom případě jde dokonce o odbor školství. Tato skutečnost úzce souvisí se zařazením pozice KK podle katalogu prací.

Výše platu KK by měla odrážet očekávanou pracovní náplň. Její výklad, a od něj se odvíjející zařazení do platové třídy, se v „Metodice k zabezpečení výkonu agendy integrace příslušníků romské komunity do společnosti“ a zákoně aktuálně liší.

Ve zmíněné Metodice je uveden odkaz na příslušné nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě,⁷ které v aktuálním znění odpovídá části 2. 10. 13, bodu 6, který KK přiznává 10. platovou třídu. Činnost je zde popsána jako: „*Koordinace a metodické usměrňování činností romských poradců a zpracovávání koncepcí problematiky etnických menšin při vyšších územně samosprávných celcích včetně navrhování příslušných opatření zejména v oblasti zaměstnanosti, dopravy, bydlení, péče o zdraví, školství, sociálního zabezpečení, společenského a kulturního života orgánům kraje, vládě nebo ústředním správním úřadům (koordinátor romských poradců).*“

Tato činnost je zároveň zařazena do dílu 2. 10. 13. „referent sociálních věcí“, čímž je činnost přímo vztažena k sociální agendě, která aktuálně neodpovídá preferencím tvůrců programu.

⁶ „Směrnice vedoucího Úřadu vlády České republiky č. 2/2016 o poskytování neinvestičních dotací k financování programů v oblasti lidských práv ve znění směrnice vedoucího Úřadu vlády České republiky č. 6/2017.“

⁷ Který byl změněn nařízením vlády č. 399/2017 Sb.

V oddíle C. tohoto nařízení je také výklad několika pojmů: „*Koordinací se rozumí práce spočívající v aktivním působení na složky daného celku vymezeného příslušným ustanovením katalogu prací ve veřejných službách a správě k dosažení jejich souladu.*“; „*Metodickým usměrňováním se rozumí určování jednotných obecně platných způsobů dosažení určitého cíle.*“; „*Koncepcí se rozumí vedoucí idea, myšlenková osnova a vůdčí záměr.*“

Kromě toho, že záměrem tvůrců programu je zařazení KK až do 11. platové třídy, ve zmíněné Směrnici vedoucího Úřadu vlády je předpokládána náplň práce (uvedená v souvislosti se „*základními druhy činností koordinátora*“) pojata mnohem šířeji.

Metodická činnost, stejně jako koordinace, je nad rámec vedení romských poradců rozšířena na spolupráci s řadou dalších významných aktérů. Navíc je zde minimálně činnost „*analytická*“ („*zajišťuje zpracování analýz, mapuje a vyhodnocuje potřeby*“), „*poradenství*“, „*monitoring*“ a činnost „*kontrolní*“.

Analytickou činnost katalog prací ošetřuje, a to ve vyšších platových třídách, ne však v rámci dílu „*referent sociálních věcí*“, ale například v díle 2. 10. 22 „*referent bezpečnosti státu*“, kde je mu přiznána dokonce 12. platová třída, pokud podle bodu 7 vykonává: „*Metodické usměrňování prevence kriminality. Analytická činnost zaměřená na příčiny kriminality a sociální patologie, navrhování systémových opatření k prevenci jednotlivých druhů trestné činnosti, navrhování preventivních programů a tvorba jejich metodiky.*“, dále ve 13. platové třídě, a to v bodě 13: „*Koordinace analytických prací zaměřených na příčiny kriminality a sociální patologie včetně navrhování systémových opatření v oblasti prevence kriminality.*“

V díle 2. 10. 01 „*referent společné státní správy a samosprávy*“ je sice analytická činnost spojena i s 10. platovou třídou, a to v bodě 15: „*Provádění analytických a jiných systémových prací, jejichž předmětem je agenda s celostátní působností s danými jednoznačnými vztahy k ostatním agendám, průběhem a způsobem provádění nebo agenda s celostátní působností s rozsáhlými vnitřními a vnějšími vazbami na další agendy a s dopady na široké skupiny obyvatelstva.*“. Nicméně, poměrně vágní terminologie by mohla dávat prostor pro úvahu, zda v případě KK jde o tuto, nebo o jinou analytickou činnost, která je již v katalogu prací spojena s 11. třídou, a to v bodě 17: „*Analytické, konzultační, kontrolní a jiné systémové činnosti, kde je předmětem agenda v oborech s celostátní působností*“, a dokonce i s 12. třídou, a to v bodě 13: „*Analytické, konzultační, kontrolní a jiné systémové činnosti v oborech a systémech s celostátní působností zasahujících do různých věcných a právních oblastí a se zásadními vazbami na další systémy a obory.*“

Přestože katalog prací další činnosti neošetřuje v žádné další platové třídě, která se týká „*státní správy a samosprávy*“, je zřejmé, že aktuální výčet činností KK podle katalogu prací neodpovídá zcela záměrům, potřebám, a nakonec ani praxi.

Co však chybí jak v katalogu, tak i v uvedené směrnici, ale objevuje se v praxi (v reakci na potřeby), je role „*iniciační*“ ve smyslu iniciace zřízení míst, která by KK měl posléze řídit, s nimiž by měl spolupracovat, jako jsou samotní romští poradci (jejichž zřízení po zrušení okresních úřadů nevyplývá jako povinnost ze žádného zákona), ale také terénní pracovníci na obcích, lokální konzultanti ASZ, sociální služby a další. Pokud má KK představovat vrchol integrační sítě a výkon pozice je v mnoha ohledech závislý na dostatečně hustém pokrytí dalších prvků této sítě na úrovni regionální a lokální, je logické, že KK je za aktuálních podmínek jediným prvkem, který tuto síť může pomáhat budovat. A to zvláště s ohledem na to, že bezprostředně navazující pozice - pozice romského poradce, již není garantována ze zákona. Mezery v síti se pak projevují například v tom, že nejsou dostatečně kvalitně vypracovávány Zprávy o stavu romské menšiny v kraji, protože KK nemá často se na koho obrátit, aby získal potřebné informace za kraj, které sám ze své pozice nemůže znát.

Do budoucna se tedy jeví jako žádoucí přehodnotit zařazení pozice KK do platové třídy, a to podle § 3, odstavce 1, nařízení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve kterém je uvedeno, že „Zaměstnavatel zařadí zaměstnance podle § 123 odst. 2 zákoníku práce do platové třídy, ve které je podle nařízení vlády, kterým se stanoví katalog prací (dále jen "katalog prací"), zařazena nejnáročnější práce, jejíž výkon zaměstnavatel na zaměstnanci požaduje. Pokud není tato práce v katalogu prací uvedena, zařadí zaměstnavatel zaměstnance do platové třídy, ve které jsou v katalogu prací zahrnuty příklady prací porovnatelné s ní z hlediska složitosti, odpovědnosti a namáhavosti.“ Zařazen by mohl být v 11. či 12. platové třídě.

Tím by se změnil i požadavek na kvalifikační předpoklady vzdělání, na vysokoškolské vzdělání v magisterském nebo v bakalářském studijním programu. Pozici KK by zároveň neměla vykonávat osoba, která je v této oblasti nováčkem, ale měla by mít alespoň tříletou praxi. Dosavadní 10. platová třída, se kterou je spojeno vysokoškolské vzdělání v bakalářském studijním programu nebo vyšší odborné vzdělání, se pro tyto potřeby jeví jako nedostatečná. Jako zcela vybočující z uvedených předpokladů je pak vzdělání KK v Plzeňském kraji, které je pouze střední s maturitou, navíc s praxí 1 rok (v roce 2016).

Výše dotace, která při plném úvazku vykonávaném po celý kalendářní rok činí 500 000 Kč na rok, to i s přepočtem na celkové osobní náklady umožňuje (při zohlednění koeficientu 1,35, kterým se vydělí celkové osobní náklady), aby hrubá mzda činila až 30 800 Kč, což odpovídá 11. platové třídě při 12leté praxi. I když se do výše dotace uvažují i náklady na případné cestovné, vzdělávání a supervizi KK, vytvářejí dostatečnou finanční rezervu na to, aby byly investovány do lidského kapitálu ve smyslu vyššího vzdělání a delší praxe, než tomu bylo doposud.

Pracovní vyhodnocení programu z tohoto hlediska ukazuje, že většina KK má vysokoškolské vzdělání a praxi delší 3 let a také daleko vyšší hrubou mzdu, než je podle platového tarifu minimální předpokládaná, ve dvou případech KK ale nedosahovali ani VŠ vzdělání a ve čtyřech případech šlo o osoby s délkou praxe jeden rok (i když tento údaj není zcela přesný, protože formulář ZZ, ze kterého jsme vycházeli, požaduje pouze údaj o délce praxe již přímo na pozici KK).

Vzhledem k tomu, že výše hrubého platu se odvíjí kromě platové třídy také od platového stupně (délky započítatelné praxe), vyhodnocovat program za pomoci nominálních částek hrubého platu je relativně komplikované (v aktuálním znění nařízení vlády 341/2017 Sb. o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě je třeba dohledat příslušnou kombinaci a zjišťovat, zda výše hrubého platu KK odpovídá jeho platovému tarifu - kombinace třídy a stupně).

Pracovní vyhodnocení programu navíc ukazuje, že není problém ve výši platu, ale v neopodstatněných rozdílech v ohodnocení KK, které nelze vysvětlit ani dosaženým vzděláním, ani délkou praxe, a už vůbec ne rozsahem problému. Tím navíc nelze vysvětlit ani podobně neopodstatněné rozdíly ve výši úvazku, jak ukazuje modelový výstup níže.

Pro hodnocení výše platu je pak vhodnější sledovat zařazení KK do platových tříd. Sledování této informace by pak bylo třeba nově zavést do ZZ. Volitelně lze pak sledovat výši rozdílu, který byl každému jednotlivému KK skutečně vyplacen oproti platu, který mu náleží oproti příslušnému platovému tarifu. Tato částka v podstatě vyjadřuje míru ocenění výkonu KK ze strany KÚ a může sloužit jako ilustrace, jaké rozdíly v platech KK fakticky panují, případně zda odpovídají rozsahu problému v kraji, nebo se odvíjí od jiných skutečností.

Indikátory

kritérium: pracovní podmínky KK	
kód indikátoru	indikátor
KRKO5	výše úvazku KK v jednotlivých krajích
KRKO6	zařazení KK do struktury krajského úřadu v jednotlivých krajích
KRKO7	platová třída KK v jednotlivých krajích

Výpočet hodnot těchto indikátorů vychází z dat uvedených v AD KRKO, kam jsou převáděny ze ZZ. Vzhledem k tomu, že **kraj HI. město Praha není oprávněným žadatelem** o podporu z DP KRKO, je vhodné jej z hodnocení **vyloučit**, případně dané údaje zjišťovat přímým dotazem na kraj.

Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data

KRKO5	výše úvazku KK v jednotlivých krajích
Zdroj dat: AD KRKO; List „Základní údaje“;	
- „ výše úvazku “ je základní proměnnou , která tvoří AD KRKO, kam je její hodnota převedena přímo z jednotlivých ZZ;	

KRKO6	zařazení KK do struktury krajského úřadu v jednotlivých krajích
Zdroj dat: AD KRKO; List „Základní údaje“;	
- „ zařazení KK do struktury úřadu “ je základní proměnnou , která tvoří AD KRKO, kam je její hodnota převedena přímo z jednotlivých ZZ;	

KRKO7	platová třída KK v jednotlivých krajích
Zdroj dat: AD KRKO; List „Základní údaje“;	
- „ platová třída KK “ je základní proměnnou, která tvoří AD KRKO, kam je její hodnota převedena přímo z jednotlivých ZZ; Platovou třídu KK je třeba nově sledovat v ZZ.	

Způsob vyhodnocení

Modelovým výstupem stanovení hodnot indikátorů KRKO5 a KRKO6 je níže uvedená tabulka, obohacená o první sloupec, který reprezentuje rozsah problému podle indikátoru KRKO1 (viz předchozí kritérium) a slouží jako referenční hodnota zejména pro hodnocení adekvátnosti výše úvazku KK v daném kraji.

kraj	KRKO1; podíl obcí se SVL (%)	KRKO5; výše úvazku KK	KRKO6; zařazení KK do struktury KÚ
12	12,8	1	odbor sociálních věcí
8	12,1	0,9	odbor sociálních věcí
11	10,1	0,9	odbor sociálních věcí
4	9,4	0,6	odbor sociálních věcí
7	9,1	0,7	odbor sociálních věcí
10	9,1	0,75	odbor sociálních věcí
6	7,4	0,9	odbor sociálních věcí
5	7,1	0,5	odbor sociálních věcí
2	6,4	1	odbor sociálních věcí

kraj	KRKO1; podíl obcí se SVL (%)	KRKO5; výše úvazku KK	KRKO6; zařazení KK do struktury KÚ
9	4,4	1	odbor kanceláře hejtmána
14	4,4	0,9	odbor sociálních věcí
3	4	0,6	odbor školství
13	3,4	0,9	odbor sociálních věcí

Cílem programu je dosáhnout úvazku 1,0 pro KK alespoň v těch krajích, ve kterých je rozsah problému dle KRKO1 vyšší, než je hodnota očekávaná (tj. vyšší než 7,14 %, viz předchozí kritérium).

Dalším cílem je dosáhnout zařazení KK do a) kanceláře hejtmána, nebo b) kanceláře ředitele KÚ, nebo c) do oddělení koordinátorů i pro další agendy. Zařazení do odboru sociálních věcí není vnímáno jako zařazení v souladu s cílem programu, jeho výskyt by se tedy měl postupně snižovat. V době vzniku Metodiky však převládá. Vyhodnocení by mělo sloužit k tomu, že jsou identifikovány kraje, kde se uvedených cílů nedaří dosáhnout. Následovat by mělo úsilí o zlepšení situace.

Cílem programu je dosáhnout zařazení KK do doporučené platové třídy, aktuálně tedy do 10. Jakákoliv nižší třída indikuje, že místo není obsazeno KK s očekávaným vzděláním.

kritérium: personální kapacita

Výše uvedená argumentace se týká i posledního kritéria pro vyhodnocení implementačních cílů. Zahrnuje **nejvyšší dosažené vzdělání** a také **délku praxe**. Jak bylo řečeno, zákon zařazující KK do platové třídy připouští jak vyšší odborné, tak vysokoškolské vzdělání. Nižší stupně je tak třeba pro výkon pozice KK považovat za nedostatečné.

Dosud byla délka praxe KK v ZZ sledována ve významu délky praxe přímo na pozici KK. Vhodnější je sledovat ji ve významu, v jakém s ní pracuje nařízení vlády 341/2017 Sb. pro stanovení platového stupně, a to podle § 4, odstavce 2: „V plném rozsahu započte zaměstnavatel zaměstnanci dobu praxe v oboru požadované práce. Praxí v oboru požadované práce se pro účely tohoto nařízení rozumí výkon práce, pro kterou jsou **potřebné znalosti stejného nebo obdobného zaměření** jako pro výkon požadované práce.“ Jak bylo řečeno, na pozici by měli být přijímáni pracovníci, kteří již nějakou srovnatelnou praxi mají, navrhuje ve výši alespoň 3 let. Sledování této informace by pak bylo třeba **nově zavést do ZZ**.

Indikátory

kritérium: personální kapacita	
kód indikátoru	indikátor
KRKO8	nejvyšší dosažené vzdělání KK v jednotlivých krajích
KRKO9	délka praxe KK v jednotlivých krajích podle nařízení vlády 341/2017 Sb. pro stanovení platového stupně, a to podle § 4, odstavce 2

Výpočet hodnot těchto indikátorů vychází z dat uvedených v AD KRKO, kam jsou převáděny ze ZZ. Vzhledem k tomu, že **kraj HI. město Praha není**

oprávněným žadatelem o podporu z DP KRKO, je vhodné jej z hodnocení **vyloučit**, případně dané údaje zjišťovat přímým dotazem.

Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data

KRKO8	nejvyšší dosažené vzdělání KK v jednotlivých krajích
Zdroj dat: AD KRKO; List „Základní údaje“;	
- „ nejvyšší dosažené vzdělání “ je základní proměnnou , která tvoří AD KRKO, kam je její hodnota převedena přímo z jednotlivých ZZ	

KRKO9	délka praxe KK v jednotlivých krajích podle nařízení vlády 341/2017 Sb. pro stanovení platového stupně, a to podle § 4, odstavce 2
Zdroj dat: AD KRKO; List „Základní údaje“	
- „ délka praxe “ je základní proměnnou , která tvoří AD KRKO, kam je její hodnota převedena přímo z jednotlivých ZZ	

Způsob vyhodnocení

Tyto dva indikátory v podstatě pouze konkretizují informaci ukrytou v indikátoru KRKO 7 (platová třída); kromě konkrétního typu nejvyššího dosaženého vzdělání se můžeme u každého KK / kraje dozvědět, jaká je jeho délka praxe.

Cílem je dosáhnout stavu, aby všichni KK měli alespoň vyšší odborné vzdělání (jak aktuálně vyplývá z katalogu prací) a alespoň tříletou praxi dosaženou před aktuálně vyhodnocovaným rokem, tzn., délka jejich praxe je v aktuálně vyhodnocovaném roce 4 roky a více. V případech, kdy tomu tak není, dochází k odchýlení ze záměru programu. Ke zvážení je požadovat, aby v krajích s vyšším než očekávaným rozsahem problému dle KRKO1 byly pozice KK obsazeny osobami se vzděláním vysokoškolským.

Modelový výstup stanovení hodnot indikátorů KRKO8 a KRKO9 je proto rovněž obohacen o hodnotu indikátoru KRKO1.

kraj (kód)	KRKO1; podíl obcí se SVL (%)	KRKO8; nejvyšší dosažené vzdělání	KRKO9; délka praxe (v letech)
12	12,8		
8	12,1		
11	10,1		
4	9,4		
7	9,1		
10	9,1		
6	7,4		
5	7,1		
2	6,4		
9	4,4		
14	4,4		
3	4		
13	3,4		

VYHODNOCOVÁNÍ CÍLŮ VZTAŽENÝCH K VÝSTUPŮM A VÝSLEDKŮM

Poslední kritéria, z jejichž hlediska chceme podrobit program hodnocení, se týkají **nastavení sítě aktérů a nástrojů romské integrace**, tedy pokrytí klíčových prvků z hlediska územních potřeb, které jsou reprezentovány rozsahem problému v kraji.

Jak již bylo výše opakovaně zmíněno a argumentováno, nastavení sítě by mělo být vnímáno nejen jako **podmínka** výkonu pozice KK, ale také jako jeho **výsledek**. A to přesto, že tento aspekt činnosti KK není zatím nikde explicitně uveden. Vyplývá ale z aktuální situace, kdy KK svou pozicí na úrovni kraje je ideálním prostředníkem iniciace vzniku těchto prvků na nižších úrovních územní správy, minimálně v rámci výkonu přenesené působnosti, případně na úrovni samosprávy alespoň ve formě konzultací. Pokud se prvky nevytvoří samostatně, ani nebudou iniciovány z úrovně kraje, klesá pravděpodobnost, že se vůbec vytvoří.

Konečné hodnocení by mělo zároveň vzít v potaz výše uvedené pracovní podmínky KK, které jeho možnosti nepochybně ovlivňují. Výsledky působení KK v daném kraji pak nejlépe vyniknou při srovnání mezi jednotlivými kraji a podle toho je také navržena struktura výstupu. Pokrytí sítě vyhodnocujeme z hlediska následujících kritérií:

kritérium: územní pokrytí sítě romských poradců

Pozice romského poradce je ve SRI 2020 chápána jako další z prvků sítě pro romskou integraci. Pokrytí sítě romských poradců je ve vztahu k výkonu krajského koordinátora klíčové, zejména pokud je činnost KK doposud úzce vztahována právě na řízení romského poradce. Ukazuje se, že významnou bariérou funkčního vztahu je fakt, že zřízení místa explicitně romského poradce neukládá žádný zákon.

Zřízení funkce romského poradce bylo usnesením vlády ze dne 29. října 1997 ke „Zprávě o situaci romské komunity v České republice a k současné situaci v romské komunitě“ uloženo ministru vnitra „*při okresních úřadech vytvořit pracovní místa pro funkci romský asistent a romský poradce*“ a přednostům okresních úřadů „*stanovit ve své působnosti funkční místo romského poradce*“.

Situace se však radikálně změnila zánikem okresních úřadů. „Metodika k zabezpečení výkonu agendy“ *odkazy na příslušné zákony sice vysvětluje, že „po zrušení okresních úřadů přešla agenda romských poradců do gesce obcí s rozšířenou působností ve formě přenesené působnosti“*, příslušný zákon č. 273/2001 SB., o právech příslušníků národnostních menšin“, na který se v této souvislosti odkazuje, však již s označením „romský poradce“ nepracuje. V § 6 odst. 8 ukládá **obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností ve svém správním obvodu plnit úkoly napomáhající výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti**. Tato činnost je dle ustanovení § 13a výše uvedeného zákona **výkonem přenesené působnosti**.

Pozice romského poradce je ale naopak ošetřena v nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě, které v díle 2. 10. 13 referent sociálních věcí, v bodě 4 uvádí:

„Zajišťování komunikace a dalších vztahů romských komunit na území regionu s orgány veřejné moci včetně návrhů příslušných opatření směřujících ke včlenění romských komunit do sociálních vazeb měst a obcí, provádění potřebné poradenské a

konzultační činnosti k romské problematice, řešení zásadních problémů romských komunit v oblasti občanského soužití, zaměstnanosti, vzdělání, sociální a dalších (romský poradce)."

Obsah a ukotvení agendy integrace příslušníků romské menšiny do společnosti tak zůstává nedořešené. Přestože SRI 2020 s označením „romský poradce“ pracuje, jeho používání není závazné. Není jasné, zda „integrace příslušníků romské komunity“ uvedená v zákoně o právech příslušníků národnostních menšin odpovídá popisu práce, která je romskému poradci přidělena v katalogu prací. Situace pak neprospívá praxi. „*Metodika k zabezpečení výkonu agendy*“ si jako jeden z cílů klade „sjednotit výkon agendy romské integrace ve správních obvodech všech [krajských úřadů] a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností“ a jako nástroje sjednocení mj. používá návrh náplně práce.

Téma pracovní náplně je však v dokumentu pojednáváno hned na dvou místech, což pro vyjasnění jejího obsahu není ideální. Co je však podstatnější, je to, že romskému poradci je přidělena řada užitečných činností, od spolupráce s obecními úřady nižších stupňů, předávání relevantních informací od orgánů státní správy, analytické činnosti ve vztahu k situaci a potřebám romské menšiny a za účelem tvorby koncepčního řešení, hodnocení dopadů politiky romské integrace, iniciování vzniku opatření k řešení aktuálních problémů Romů a další. Kromě toho, že tak široká náplň vyvolává otázky, podobně jako u krajských koordinátorů pro romské záležitosti, o přiměřeném zařazení této pozice do katalogu prací (a do platové třídy), mezi doporučenými činnostmi se objevuje jedna, která pravděpodobně vede k prohlubování nejednotnosti ve výkonu této pozice na různých ORP, ale může způsobovat i odklon od původně zamýšleného účelu této pozice.

V kapitole „Doporučená pracovní náplň“ jde zejména o bod 5): „*aktivní depistáž romských domácností ohrožených sociálním vyloučením*“, ale také o bod 7) „*metodické vedení terénních pracovníků působících při obecních úřadech ve správním obvodu obce s rozšířenou působností*“.

Co se týče depistáže, Doporučený postup MPSV ČR č. 1/2018 „K realizaci činností sociální práce na pověřených obecních úřadech, obecních úřadech s rozšířenou působností a krajských úřadech“ s odkazem na zákon č. 108/2006, o sociálních službách, zdůrazňuje, že činnost depistáže může vykonávat pouze sociální pracovník, tedy osoba, která nejenže splňuje kvalifikační předpoklady sociálního pracovníka podle zákona o sociálních službách, ale je také v přímé práci s klienty. Přímá práce je však činnost v mnoha ohledech odlišná od činností, které předpokládá jak katalog prací ve spojení s romským poradcem, tak nakonec i „*Metodikou k zabezpečení agendy*“ navržená náplň práce. V neposlední řadě je zde riziko, že pokud se bude pracovník orientovat na přímou práci, její povaha povede k tomu, že ji bude nucen provádět na úkor těch dalších činností, které považujeme v rámci této pozice za podstatnější. Nehledě k tomu, že pro to, aby romský poradce vykonával přímou práci, není důvod, pokud ji zabezpečují další prvky systému, jako jsou terénní pracovníci na obcích, případně sociální pracovníci na obecních úřadech. Jediným důvodem, který by se dal pro takové nastavení nalézt, je zmíněný bod 7), který romskému poradci přisuzuje metodické vedení právě terénních pracovníků.

Je zjevné, že tuto konfúznost vykazuje i praxe výkonu romského poradce, když jsou ve „Zprávě o situaci romské menšiny“ jako „romští poradci“ vykazováni obecně sociální pracovníci, byť se zaměřením na klienty z řad romské menšiny, což v konečném důsledku komplikuje přehled o tom, na kterých ORP je tato pozice v původně zamýšleném významu vlastně zřízena, jak ilustrujeme dále. Kromě toho, že by bylo vhodné pozici romského poradce jednoznačně vymezit a určit, kde má být vytvořena, je třeba podrobit revizi i obsah jeho činnosti a zvolit činnosti, které jsou považovány za klíčové a jsou snadno slučitelné.

Nicméně, přes uvedené obtíže je třeba do hodnocení programu územní pokrytí sítě romských poradců zařadit, neboť tak nejlépe odpovídá strategickým cílům (SRI 2020). Lze to provést několika způsoby, které se liší v míře striktnosti, s jakou jednak posuzujeme zřízení pozice a s jakou dále posuzujeme územní pokrytí.

Co se týče zřízení pozice, ve „Zprávách o situaci romské menšiny v kraji“, v oddíle 2. INSTITUCIONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A POLITIKA ROMSKÉ INTEGRACE NA ÚROVNI KRAJE A OBCÍ mají KK uvést 2.1 „Počet romských poradců či jiných pracovníků obecních úřadů, kteří zajišťují integraci příslušníků romské menšiny ve správním obvodu obcí s rozšířenou působností v kraji (dále jen „romští poradci“)“. Zpráva zároveň připouští možnost uvést i pozice, které nenesou označení „romský poradce“, ale obecně zajišťují romskou integraci na úřadě; pak mají KK uvést skutečný název této funkce. Vzhledem k tomu, že KK podklady pro tuto tabulku získávají od jednotlivých ORP, může docházet k různé interpretaci, co se „romskou integrací“ rozumí, a zejména v případech, kdy je pozice označena jako „sociální pracovník“, není možné s jistotou potvrdit, že takový pracovník zastává činnosti spojené s pozicí romského poradce.

Při vyhodnocení lze pak uznat buď a) **pouze** pozice označené jako „romský poradce“, nebo b) **v kombinaci** s jinou pozicí, nebo c) dokonce i ty, kteří jsou jako pracovníci zajišťující romskou integraci deklarováni, ale označení jejich pozic neodpovídá žádné specializaci.

Analýza Zpráv za rok 2016 ukázala, že pozice se samostatně objevuje pouze ve 35 %. Dále se objevuje ve spojení se „sociálním kurátorem“, „protidrogovým koordinátorem“, ve spojení s „vedoucím sociálního odboru“, „manažerem SPSZ (Strategického plánu sociálního začleňování)“, „sociálním pracovníkem“. Kromě toho jsou pak samostatně uváděny pozice jako „sociální pracovník“, „sociální kurátor“, „vedoucí sociálního odboru“, „terénní sociální pracovník“ a další. Tyto pozice, které jsou označeny jinak než samostatně „romský poradce“ a jejich označení nenapovídá specializaci na romskou integrační politiku, se objevují v 65 %.

Co se týče územního pokrytí, lze při hodnocení uplatnit také různou míru striktnosti. Buď a) vzít všechny ORP v kraji; b) vzít v úvahu pouze ORP, v jejichž správní působnosti se vyskytují obce s identifikovanou SVL. Přestože bylo zřízení pozice romského poradce historicky uvažováno v rámci všech ORP, je k revizi, zda je její potřeba skutečně tak obecná, nebo je adekvátnější požadovat její zřízení pouze v rámci těch ORP, v jejichž správní působnosti se objevují obce se SVL, tedy možnost b).

Další možností je vzít všechna ORP v kraji, v jejichž správní působnosti se vyskytují obce obývané podle vyjádření KK, zjišťovaného prostřednictvím Zprávy o stavu romské menšiny v kraji, příslušníci romské etnické menšiny v počtu přesahujícím stanovenou hodnotu.

V rámci pracovního vyhodnocení jsme pak vzali v úvahu méně přísná kritéria, tedy všechny pozice deklarované jako ty, které se zabývají romskou integrační politikou a pouze ty ORP, v jejichž správní působnosti se vyskytují obce se SVL (ve všech případech je zároveň ORP také sama obcí se SVL).

Výsledek prezentuje následující tabulka, ve které jsou kraje seřazeny sestupně podle rozsahu problému (indikovaného podílem obcí se SVL). Poslední sloupec zobrazuje konečný výsledek. Je evidentní, že nejtristnější situace je v kraji s nejvyšším rozsahem problému, kdy je pozice pracovníka pro romskou integraci obecně zřízena pouze v 6 % ORP se SVL. Nejlepší situace je pak v kraji Olomouckém, kde je touto pozicí obsazeno plných 92 % ORP se SVL, byť ve 33 % případů není pozice zřízena explicitně. Kraj Středočeský obsadil pozici ve všech ORP se SVL, avšak jde pouze o pozice neexplicitní.

kraj (kód)	podíl obcí se SVL (%)	podíl ORP se SVL co mají RP		
		ano	ne explicitně	celkem
12	12,8	5,9	0,0	5,9
8	12,1	58,3	33,3	91,7
11	10,1	0,0	100,0	100,0
4	9,4	33,3	0,0	33,3
7	9,1	37,5	37,5	75,0
10	9,1	33,3	55,6	88,9
6	7,4	28,6	71,4	100,0
5	7,1	12,5	62,5	75,0
2	6,4	0,0	88,9	88,9
9	4,4	87,5	12,5	100,0
14	4,4	33,3	66,7	100,0
3	4,0	30,0	50,0	80,0
13	3,4	85,7	14,3	100,0
1	0,3	n. a.	n. a.	n. a.
celkem	100,0	32,3	43,8	76,2

Průběžné výsledky vzešlé z pracovního vyhodnocení programu nás vedou k doporučení odklonit se zatím od používání indikátorů zaměřených na hodnocení výstupů činnosti KK, jako jsou frekvence porad s romskými poradci apod., jak tomu bylo v ZZ doposud.

Je zjevné, že tyto indikátory nemají dostatečnou vypovídající schopnost v situaci, kdy síť romských poradců nemá dostatečné pokrytí. Je irelevantní, pokud se KK s několika málo poradci setkává každý týden, když je tato pozice fakticky zřízena pouze v marginální části ORP nebo její obsahová náplň neodpovídá původně zamýšlenému účelu.

Dokud se závazně nestanoví obsah činnosti romského poradce nebo pozice zajišťující integraci příslušníků romské menšiny a nebude spojena se standardním označením, je vhodné územní pokrytí sítě romských poradců vyhodnocovat pomocí indikátoru **podíl ORP, v jejichž správní působnosti se vyskytují obce se SVL a kde je zároveň explicitně zřízena pozice romského poradce (včetně kombinací s dalšími pozicemi)**.

Indikátory

kritérium: územní pokrytí sítě romských poradců	
kód indikátoru	indikátor
KRKO10	podíl ORP, v jejichž správní působnosti se vyskytují obce se SVL v kraji a kde je zároveň explicitně zřízena pozice romského poradce (včetně kombinací s dalšími pozicemi), na celku těchto ORP v kraji
KRKO11	podíl ORP, v jejichž správní působnosti se vyskytují obce se SVL v kraji, na celku těchto ORP v rámci celé ČR

Výpočet hodnot těchto indikátorů vychází z dat uvedených v DTB SVL. Za tímto účelem jsou do databáze transportovaná data jednak z Mapy SVL 2015 a jejich hodnoty se nezmění do její aktualizace, ale také ze Zpráv o stavu romské menšiny v jednotlivých krajích, které se aktualizují každý rok.

Proměnné, které vznikají na základě těchto Zpráv, je tedy třeba v databázi každý rok **aktualizovat**. Proměnné generované ze Zpráv jsou pak k proměnným generovaným z Mapy SVL 2015 **připojeny**.

Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data

KRKO10	podíl ORP, v jejichž správní působnosti se vyskytují obce se SVL v kraji a kde je zároveň explicitně zřízena pozice romského poradce (včetně kombinací s dalšími pozicemi), na počtu těchto ORP v kraji
Zdroj dat: DTB SVL; List „Seznam obcí se SVL“;	
<p>Základem pro výpočet jsou obce uvedené v DTB SVL, které jsou zároveň ORP.</p> <p>- hodnotu proměnné „počet ORP, v jejichž správní působnosti se vyskytují obce se SVL v kraji a kde je zároveň explicitně zřízena pozice romského poradce“, zjistíme nejlépe za pomoci kombinovaného filtru za použití základních proměnných DTB SVL „zda je obec zároveň ORP“=1 a zároveň „zda ORP má RP“=1 a za použití proměnné „kód kraje“, nebo jinou procedurou, kterou umožňuje používaný software.</p> <p>- hodnotu proměnné „počet ORP, v jejichž správní působnosti se vyskytují obce se SVL v kraji“ zjistíme tak, že za pomoci filtru „kód kraje“ sečteme hodnoty proměnné „zda je obec zároveň ORP“=1, případně jinou procedurou, kterou umožňuje používaný software.</p>	
Pro každý jednotlivý kraj vypočteme hodnotu indikátoru podle vzorce:	
$KRKO10 = \frac{\text{„počet ORP, v jejichž správní působnosti se vyskytují obce se SVL v kraji, kde je zároveň explicitně zřízena pozice romského poradce“}}{\text{„počet ORP, v jejichž správní působnosti se vyskytují obce se SVL v kraji“}} \times 100$	

KRKO11	podíl ORP, v jejichž správní působnosti se vyskytují obce se SVL v kraji, na celku těchto ORP v rámci celé ČR
Zdroj dat: DTB SVL; List „Seznam obcí se SVL“;	
<p>Základem pro výpočet jsou obce uvedené v DTB SVL, které jsou zároveň ORP.</p> <p>- proměnnou „počet ORP, v jejichž správní působnosti se vyskytují obce se SVL v kraji“, jsme získali v rámci výpočtu předchozího indikátoru;</p> <p>- proměnnou „počet ORP, v jejichž správní působnosti se vyskytují obce se SVL v rámci celé ČR“, získáme buď součtem hodnot proměnné „počet ORP, v jejichž správní působnosti se vyskytují obce se SVL v kraji“, získané v rámci předchozího indikátoru, nebo pomocí filtru za použití proměnné „zda je obec zároveň ORP“=1, kdy sečteme počet položek ve vzniklém seznamu;</p>	
Pro každý jednotlivý kraj vypočteme hodnotu indikátoru podle vzorce:	
$KRKO11 = \frac{\text{„počet ORP, v jejichž správní působnosti se vyskytují obce se SVL v kraji“}}{\text{„počet ORP, v jejichž správní působnosti se vyskytují obce se SVL v celé ČR“}} \times 100$	

Způsob vyhodnocení

Oba indikátory představují procentuální podíly z celku s tím, že KRKO11 má **korekční** funkci. KRKO10 vyjadřuje, v jakém podílu ORP, v jejichž správní působnosti se vyskytují obce se SVL, tedy ORP, **kde by měla být primárně zřízena pozice romského poradce**, byla ve vyhodnocovaném roce tato pozice **fakticky zřízena**.

Čím je podíl vyšší, tím je to pro daný kraj a daného KK lepší výsledek. Cílovou hodnotou by však mělo být 100 % v každém kraji. Teprve dosažení této hodnoty říká, že síť romských poradců je opravdu plnohodnotně nastavena.

Smyslem KRKO11 je hodnotit výsledek dosažený v jednotlivých krajích korektně, tzn. s ohledem na možná **zvýhodnění** či **znevýhodnění** každého kraje, plynoucí z **počtu ORP na jeho území**. Jednoduše řečeno, čím méně ORP (vzhledem k celku v rámci ČR) se v daném kraji nachází, tím „jednodušší“ je situace pro KK a naopak.

Referenční hodnotu u tohoto indikátoru představuje, obdobně jako v případě indikátorů KRKO1 až KRKO3 (viz výše), **očekávané rozložení podílů ORP**, v jejichž správní působnosti se vyskytují obce se SVL v kraji, na celku těchto ORP v rámci celé ČR, a která je i v tomto případě 7,14 %.

Kraj, u kterého je hodnota vyšší než tato očekávaná, je oproti jiným krajům, kde je hodnota nižší než očekávaná, znevýhodněn. Rozdíl mezi faktickou a očekávanou hodnotou pak představuje „**míru zvýhodnění**“ (nebo znevýhodnění), kterou je pak pro zcela korektní posouzení dosažených výsledků v jednotlivých krajích vhodné odečíst či přičíst k fakticky dosažené hodnotě.

Za tímto účelem zavádíme ještě **korigovaný indikátor KRKO10**. Jeho hodnotu vypočítáme pro každý kraj tak, že:

Nejprve vyjádříme rozdíl mezi **očekávanou hodnotou KRKO11**, která se rovná pro každý kraj hodnotě 7,14 %, a **skutečnou hodnotou KRKO11**. Získaná hodnota bude mít záporné znaménko pro ty kraje, kde je skutečná hodnota nižší než očekávaná (ty jsou „zvýhodněny“), a kladné pro ty kraje, kde je situace opačná (jsou „znevýhodněny“).

Následně získanou hodnotu přičteme (v případě záporného znaménka fakticky odečteme) od skutečné hodnoty KRKO10. Viz následující vzorec:

$$KRKO10_{korekce} = (skutečná\ hodnota\ KRKO11 - 7,14) + skutečná\ hodnota\ KRKO10$$

Modelovým výstupem stanovení hodnot indikátorů KRKO10, jeho korigované podoby a KRKO11 je níže uvedená tabulka, obohacená ještě o první sloupec, který reprezentuje rozsah problému podle indikátoru KRKO1. Pro úplnou informaci jsou podíly doplněny i o absolutní počty. Kraje jsou zde opět seřazeny sestupně podle rozsahu problému.

kraj (kód)	KRKO1; obce se SVL		KRKO10; podíl ORP, kde je RP		KRKO11; podíl ORP v kraji na celku ORP v ČR		KRKO10 korekce (%)
	počet	podíl (%)	počet	podíl (%)	počet	podíl (%)	
12	38	12,8					
8	36	12,1					
11	30	10,1					
4	28	9,4					
7	27	9,1					
10	27	9,1					
6	22	7,4					
5	21	7,1					
2	19	6,4					
9	13	4,4					
14	13	4,4					
3	12	4,0					
13	10	3,4					
1	1	0,3					
celkem	297	100,0					

kritérium: územní pokrytí sítě terénních pracovníků podpořených z dotačního programu Podpora terénní práce

Vzhledem k tomu, že program Podpora terénní práce podrobně představujeme v rámci samostatného oddílu, věnovaného hodnocení právě tohoto programu, zdůrazňujeme na tomto místě pouze jeho aspekty vzhledem ke krajským koordinátorům pro romské záležitosti.

Tím nejpodstatnějším je, že pozice terénních pracovníků na obcích představují podle SRI 2020 další klíčový prvek sítě pro romskou integraci, a to na lokální úrovni. Dalším aspektem je, že účast v DP PTP je dobrovolná, odvíjející se od potřeb, ale zejména motivace a možností obcí o podporu z programu žádat. V neposlední řadě záleží také na jejich informovanosti o existenci programu, jeho cílech a podmínkách přidělení dotace. Právě předávání těchto informací a motivace obcí o podporu z programu žádat by mělo být jednou z činností **romských poradců** a odtud zprostředkovaně i výsledkem úsilí **krajských koordinátorů**. Zvláště v případě zvýšení motivace obcí zastávají tyto dva prvky (v případě nedostatečného pokrytí pozicí romského koordinátora pak hlavně KK) stěžejní a nezastupitelnou roli.

Co se týče územního pokrytí, je účelné na něj nahlížet obdobně jako v případě romských poradců, jen s tím rozdílem, že zřízení místa terénního pracovníka není omezeno na ORP, ale principiálně na všechny obce, na jejichž území je identifikována SVL. Indikátorem je v tomto případě **podíl obcí, na jejichž území se vyskytují SVL a kde bylo zároveň (někdy) zřízeno místo terénního pracovníka**. Do jisté míry korektnější by bylo sledovat jen ty obce, kde je takové místo zřízeno nadále, tedy přetrvává i bez podpory programu až do aktuálně vyhodnocovaného roku. Na druhou stranu, nelze vyloučit možnost obcí se po pilotním zřízení místa TP rozhodnout v jeho udržení nepokračovat, ať už z důvodu, že se podle jejich názoru tento nástroj neosvědčil, nebo jej substituují sociální služby apod. Z perspektivy hodnocení výsledků činnosti KK je pak adekvátnější vyhodnotit alespoň prokazatelné úsilí tento nástroj alespoň v minulosti vyzkoušet.

Indikátory

kritérium: územní pokrytí sítě terénních pracovníků na obcích	
kód indikátoru	indikátor
KRKO12	podíl obcí, na jejichž území se vyskytují SVL, a kde bylo zároveň (někdy) zřízeno místo terénního pracovníka

Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data

Výpočet hodnoty tohoto indikátoru vychází z dat uvedených v DTB SVL. Za tímto účelem jsou do databáze transportovaná data jednak z Mapy SVL 2015, a jejich hodnoty se nezmění do aktualizace Mapy SVL 2015, ale také z „Administrativní databáze DP PTP“, konkrétně z Listu „Celek obcí + daný rok“, které se aktualizují každý rok. Proměnné, které vznikají na základě AD PTP, je tedy třeba v DTB SVL každý rok **aktualizovat**. Proměnné generované z AD PTP jsou pak k proměnným generovaným z Mapy SVL 2015 **připojeny**.

KRKO12	podíl obcí, na jejichž území se vyskytují SVL v kraji a kde bylo zároveň (někdy) zřízeno místo terénního pracovníka, na celku těchto obcí v kraji
Zdroj dat: DTB SVL; List „Seznam obcí se SVL“;	
<p>Základem pro výpočet jsou všechny obce uvedené v DTB SVL.</p> <p>- hodnotu proměnné „počet obcí, na jejichž území se vyskytují SVL v kraji a kde bylo zároveň (někdy) zřízeno místo terénního pracovníka“, získáme tak, že za pomoci filtru „kód kraje“ vyfiltrujeme pouze obce nacházející se v daném kraji a sečteme hodnoty proměnné „zda TP“ ve vzniklém seznamu, případně použijeme jinou proceduru, kterou umožňuje používaný software;</p> <p>- hodnotu proměnné „počet obcí, na jejichž území se vyskytují obce se SVL v kraji“, získáme tak, že za pomoci filtru „kód kraje“ vyfiltrujeme pouze obce nacházející se v daném kraji a sečteme počet položek ve vzniklém seznamu.</p>	
Pro každý jednotlivý kraj vypočteme hodnotu indikátoru podle vzorce:	
$KRKO12 = \frac{\text{„počet obcí, na jejichž území se vyskytují obce se SVL v kraji, kde bylo zároveň (někdy) zřízeno místo terénního pracovníka“}}{\text{„počet obcí, na jejichž území se vyskytují obce se SVL v kraji“}} \times 100$	

Způsob vyhodnocení

Indikátor KRKO12 představuje procentuální podíl z celku. Vyjadřuje, v jakém podílu obcí s identifikovanou SVL bylo v daném kraji někdy zřízeno místo terénního pracovníka. Čím je podíl vyšší, tím je to pro daný kraj a daného KK lepší výsledek. Cílovou hodnotou by však mělo být 100 % v každém kraji. Teprve dosažení této hodnoty říká, že síť terénních pracovníků na obcích je opravdu plnohodnotně nastavena, případně, že byly využity všechny možnosti jejího nastavení.

Modelovým výstupem je níže uvedená tabulka. Vzhledem k tomu, že je efektivní hodnotu indikátoru KRKO12 prezentovat společně s hodnotou dalšího indikátoru - KRKO13, který podrobněji popisujeme až v následujícím kritériu, doporučujeme prezentovat jejich hodnoty vedle sebe v jedné tabulce. KRKO13 obdobně vyjadřuje, v jakém podílu obcí s identifikovanou SVL bylo v daném kraji někdy zřízeno místo lokálního konzultanta Agentury pro sociální začleňování.

Tabulka je opět obohacena o první sloupec, který reprezentuje rozsah problému podle indikátoru KRKO1 a v tomto případě slouží pro oba indikátory KRKO12 a KRKO13 nejen jako referenční, ale také jako korekční indikátor, obdobně jako tomu bylo u předchozího kritéria s indikátorem KRKO11.

Míru zvýhodnění zde ale reprezentuje rozdíl v očekávané a skutečné hodnotě podílu obcí se SVL z celku obcí se SVL na celku obcí se SVL za celou ČR, na území každého kraje.

Korigované indikátory KRKO12 a KRKO13 pak budou vypočítány podle následujících vzorců:

$$KRKO12_{korekce} = (\text{skutečná hodnota KRKO1} - 7,14) + \text{skutečná hodnota KRKO12}$$

a

$$KRKO13_{korekce} = (\text{skutečná hodnota KRKO1} - 7,14) + \text{skutečná hodnota KRKO13}$$

Výstup pak bude obsahovat následující indikátory a hodnoty:

kraj (kód)	KRKO1; obce se SVL		KRKO12; podíl obcí, kde někdy byl TP		KRKO13; podíl obcí, kde někdy působila ASZ		KRKO12 korekce (%)	KRKO13 korekce (%)
	počet	podíl (%)	počet	podíl (%)	počet	podíl (%)		
12	38	12,8						
8	36	12,1						
11	30	10,1						
4	28	9,4						
7	27	9,1						
10	27	9,1						
6	22	7,4						
5	21	7,1						
2	19	6,4						
9	13	4,4						
14	13	4,4						
3	12	4,0						
13	10	3,4						
1	1	0,3						
celkem	297	100,0		100		100	100	100

kritérium: územní pokrytí sítě lokálních konzultantů Agentury pro sociální začleňování

Podle SRI 2020 představuje ASZ prostřednictvím tzv. „lokálních konzultantů“ poslední z klíčových prvků sítě pro romskou integraci. V Základním dokumentu ASZ⁸ je jako součást poslání uvedeno, že: „Posláním Agentury je propojovat subjekty na místní úrovni tak, aby spolupracovaly při sociálním začleňování. Agentura podporuje nadrezortní přístup a propojování působení veřejné správy a neziskového sektoru“.

V metodických materiálech ASZ týkajících se tzv. „koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám“ (dále také jako „KPSVL“) je v příloze č. 1 Metodiky KPSVL pro 6. vlnu „Pravidla výběru nových lokalit ke spolupráci s ASZ“⁹ na několika místech explicitně zmíněna role krajského koordinátora. Přihlášení obce k výběru do KPSVL má být s KK konzultováno a součástí hodnocení přihlášek je také jeho stanovisko. Působení KK na obce, aby se do projektu přihlášily, sice explicitně zmíněno není, ale logicky, a zejména vzhledem k předpokládaným činnostem KK, je žádoucí a očekávatelné.

Územní pokrytí lokálními konzultanty ASZ vyhodnocujeme vzhledem k výskytu obcí, na jejichž území je identifikována SVL, tedy jako **podíl obcí, na jejichž území se vyskytují obce se SVL a kde zároveň (někdy) působil lokální konzultant ASZ.**

V rámci pracovního vyhodnocení programu podle tohoto kritéria jsme vycházeli z veřejně přístupných dokumentů ASZ, které zahrnují také dokumenty týkající se obcí, kde ASZ dosud někdy působila. Vzhledem k tomu, že ověřený seznam lokálních konzultantů není dostupný, doporučujeme jejich seznam zjišťovat samostatným dotazem na ASZ. Vzhledem k tomu, že z praxe víme, že tam, kde někdy v minulosti

⁸ viz: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/o-agenture>.

⁹ viz: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/metodika-kpsvl-aktualizovana-1-11-2016>.

lokální konzultanti ASZ působili, již aktuálně působit nemusí, vyhodnocujeme tedy, obdobně jako v případě terénních pracovníků na obcích, alespoň prokazatelné úsilí tento nástroj vyzkoušet.

Indikátory

kritérium: územní pokrytí sítí lokálních konzultantů ASZ	
kód indikátoru	indikátor
KRKO13	podíl obcí, na jejichž území se vyskytují SVL a kde zároveň (někdy) působil lokální konzultant ASZ

Stanovení / výpočty hodnot indikátorů a k tomu potřebná data

Výpočet hodnoty tohoto indikátoru vychází opět z dat uvedených v DTB SVL. Za tímto účelem jsou do databáze transportovaná data jednak z Mapy SVL 2015 a jejich hodnoty se nezmění do aktualizace Mapy SVL 2015, ale také z externí databáze (pracovně zatím pouze z veřejně dostupných dokumentů Agentury pro sociální začleňování). Pro budoucí vyhodnocení je potřeba je zpřesnit, nejlépe **přímým dotazem na ASZ, která by pro každou obci uvedenou v Mapě SVL uvedla, zda v ní někdy lokální konzultant působil, či ne**. Tuto proměnnou je pak třeba průběžně aktualizovat.

KRKO13	podíl obcí, na jejichž území se vyskytují SVL a kde zároveň (někdy) působil lokální konzultant ASZ
Zdroj dat: DTB SVL; List „Seznam obcí se SVL“	
<p>Základem pro výpočet jsou všechny obce uvedené v DTB SVL.</p> <ul style="list-style-type: none"> - hodnoty proměnné „počet obcí, na jejichž území se vyskytují SVL v kraji a kde zároveň (někdy) působil lokální konzultant ASZ“, získáme tak, že za pomoci filtru „kód kraje“ vyfiltrujeme pouze obce nacházející se v daném kraji a sečteme hodnoty proměnné „zda ASZ“ ve vzniklém seznamu, případně použijeme jinou proceduru, kterou umožňuje používaný software; - proměnnou „počet obcí, na jejichž území se vyskytují obce se SVL v kraji“, jsme získali v rámci výpočtu předchozího indikátoru. 	
Pro každý jednotlivý kraj vypočteme hodnotu indikátoru podle vzorce:	
$KRKO13 = \frac{\text{počet obcí, na jejichž území se vyskytují SVL v kraji, kde zároveň (někdy) působil lokální konzultant ASZ}}{\text{„počet obcí, na jejichž území se vyskytují obce se SVL v kraji“}} \times 100$	

Způsob vyhodnocení

Indikátor KRKO13 představuje procentuální podíl z celku. Vyjadřuje, v jakém podílu obcí s identifikovanou SVL v daném kraji někdy působil lokální konzultant ASZ. Čím je podíl vyšší, tím je to pro daný kraj a daného KK lepší výsledek. Zůstává k revizi, o jakou cílovou hodnotu by měl program usilovat. Dokud nebude přijato jiné rozhodnutí, můžeme mít ambici dosáhnout 100 % v každém kraji.

Více ke způsobu vyhodnocení viz předchozí indikátor a modelový výstup.

Doplňková kritéria

V úvodu oddílu věnovaného DP KRKO navrhujeme, aby bylo revidováno složení zamýšlené sítě romské integrace a ta byla obohacena o další aktéry či nástroje, které jsou považovány za důležité pro své přispění k naplňování romské integrační politiky, přestože nejde o politiku řízenou primárně z národní úrovně. I když o nich zatím SRI 2020 explicitně nehovoří, jsou například zmiňovány v jiných vládních dokumentech, jako je „Zpráva o stavu romské menšiny“ (2014). Ta hovoří o několika druzích sociálních služeb podle zákona o sociálních službách, které jsou považovány za **služby „využívané etnickými menšinami a osobami žijícími v sociálně vyloučených komunitách“** (příloha č. 2 zprávy), což potvrzuje i naše terénní šetření. Jak jsme si mohli ověřit v průběhu výběru neziskových organizací podpořených z dotačního programu Úřadu vlády „Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce“ do terénního šetření, z celku 28 organizací, které byly podpořeny pro rok 2016, jich nějaký druh sociální služby poskytovalo 27; polovina z nich pak poskytovala alespoň „terénní programy“, 18 „sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi“, 11 „odborné sociální poradenství“, 15 „nizkoprahové zařízení pro děti a mládež“ a u 16 z nich byla mezi cílovými skupinami explicitně uvedena skupina „etnické menšiny“. Mezi tyto druhy sociálních služeb tedy patří: **„terénní programy“**, **„sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi“**, **„odborné sociální poradenství“** a **„nizkoprahová zařízení pro děti a mládež“**. Terénní programy“ jsou pak nejrozšířenější službou zacílenou na (sociálně vyloučené) uživatele z romské menšiny.

Informaci o tom, zda tyto služby působí v obcích s identifikovanou SVL, lze zjistit jednak z „Registru poskytovatelů sociálních služeb“, kde lze kromě druhu služby kontrolovat také **cílovou skupinu**, které je primárně poskytována. Relevantní by v našem případě byly skupiny: „etnické menšiny“ a „obyvatelé SVL“. Získávat je tímto způsobem je ovšem pracné a informace nemusí být zcela spolehlivé (mohou být například neaktuální, neúplné apod.).

Dalším způsobem, jak informaci o územním pokrytí služeb získat, je právě prostřednictvím krajských koordinátorů pro romské záležitosti, kteří by je mohli kompletovat za svůj kraj v rámci vypracování Zpráv o stavu romské menšiny v kraji. Výchozím seznamem by pro ně byl seznam obcí se SVL podle Mapy SVL 2015, nebo její aktualizované podoby.

Kritérium by bylo vyhodnocováno podle vybraných relevantních druhů sociálních služeb (doporučujeme vybrat alespoň **terénní programy**, které jsou nejrozšířenější, případně **nizkoprahová zařízení pro děti a mládež**, která zohledňují potřeby věkově mladší cílové skupiny) zacílených primárně na zmíněné cílové skupiny, případně přímo na „romskou menšinu“.

Výpočty indikátorů by kopírovaly logiku výpočtů indikátorů zvolených pro vyhodnocení kritéria **„územního pokrytí“**, tedy podíly obcí s identifikovanou SVL, kde ve vyhodnocovaném roce působil vybraný druh služby. Základem by pak tedy byly všechny obce s identifikovanou SVL. Vyhodnocení by sledovalo rozložení podílů v rámci jednotlivých krajů, případně jejich korigovanou podobu. Modelové výstupy by byly podobné jako u KRKO12 a KRKO13.

Dotační program Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce („DP KP“)

Na rozdíl od individuální sociální práce není komunitní práce, jak tvrdí řada autorů, podobně pevně usazenou ani z hlediska teorie ani z hlediska praxe. Popple (1995) například uvádí, že existuje přinejmenším osm různých modelů komunitní práce. V jednotlivých modelech jsou různě definovány nejen cíle a způsoby jejich dosahování, ale i samotná komunita jako základní prvek a předpoklad komunitní práce. Z tohoto důvodu vnímáme jako nezbytné definovat pro účely dotačního programu komunitní práci jako nástroj sociální práce, který může sloužit k integraci Romů.

Sám pojem komunita, jak upozorňuje např. Gojová (2006), se s nástupem modernity znejasňuje a nabývá specifických významů,¹⁰ které se ne vždy kryjí s významem, v jakém je užíván v souloví komunitní práce. Sociologové dnes častěji než pojem komunita používají pojem sociální sítě, přičemž vymezení sociální sítě se může s námi navrhovaným vymezením pojmu komunita překrývat. Součástí nabízené definice komunitní práce je proto i základní vymezení komunity, pro jejíž definici nestačí jen fakt sdílení (připsané) etnicity či lokality. Námi definovaná komunita vzniká teprve na základě sdílení zájmů, hodnot a zdrojů.

Dotační program Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce operuje s následující definicí komunitní práce:

Komunitní práce je metoda participativního přístupu řešení společně definovaných problémů a participativního dosahování komunitou definovaných společných cílů v místech, kde lidé žijí. Komunitní přístup se zaměřuje na změnu vnitřních (intrapersonálních) limitů jako na odstranění vnějších (sociálních) bariér. V sociálně vyloučených lokalitách jde o navození sociální změny, která bude trvalá. Dosáhnout toho lze jedině tím, že se komunita od počátku zapojí do rozhodování, definuje své společné cíle a potřeby (komunita je expertem), plánuje a určuje priority, aktivně se podílí na jejich realizaci (komunita vlastní také proces a výsledky) a tím roste. Předpokladem úspěchu je budovat kapacity jednotlivců (motivace, aktivizace, vzdělávání, nácvik dovedností atd.) i celé komunity (organizace, rozhodování, participace atd.), ale také utvářet a posilovat sociální síť (vztahů, kontaktů, zdrojů), která přispívá ke stabilizaci komunity a jejích členů.

Navržená definice v první řadě definuje komunitní práci nikoli jako „práci v komunitě“, ale jako „podporu aktivity komunity“, jejímž výrazem je komunitní/kolektivní akce. Sama komunita je definována poměrně široce, s ohledem na to, že komunitní práce může být zahájena v různých fázích její existence.

Definice připouští i krajní možnost, že samotný vznik komunity, tedy ve smyslu definice budování mezilidských vztahů, může být cílem komunitní práce.¹¹ Projekt založený na komunitní práci jako primární metodě sociální práce může být tedy

¹⁰ Často se například můžeme setkat s pojmem „romská komunita“, přičemž mluvčí míní buďto obecně všechny Romy, případně všechny Romy ve vymezené lokalitě. Na druhou stranu ani sami sociologové si nejsou jisti tím, zda to, co dnes považujeme za tradiční komunitu, skutečně v tradiční společnosti existovalo, či zda jde jen o další z mýtů, na nichž je budována moderní společnost.

¹¹ Zde bereme v úvahu fakt, že existuje rozdíl mezi definicí komunity v sociologii a v sociální práci (viz Gojová 2006: 17). Komunita v pojetí sociální práce není nutně založena na sdílených zájmech, hodnotách a zdrojích, ale na sdílení nějaké charakteristiky. Cílem komunitní práce je pak mobilizace pocitů sounáležitosti a ochoty ke vzájemné solidaritě.

zahájen ještě před tím, než vznikne sama komunita. V takovém případě však zřejmě bude možné aplikovat ex ante test komunitní práce jen v omezené míře, protože ten je založen také na identifikaci charakteristik komunity, která však na počátku projektu ještě neexistuje.

Předkládaná metodika se skládá ze dvou částí. První část tvoří tělo samotné metodiky, tedy dokument, který aktuálně držíte v rukou, pojednávající o obsahu komunitní práce a postupu monitoringu indikátorů pro vyhodnocování jejího efektu v rámci podpořených projektů. Druhou část tvoří excelovská databáze ve zvláštním dokumentu nazvaném „Databáze komunitní práce“, který je nedílnou součástí metodiky.

DEFINICE ZÁKLADNÍCH POJMŮ

V metodice požíváme řadu pojmů, které považujeme za vhodné, alespoň pro účely samotné metodiky, definovat. Definice některých pojmů, či alespoň jejich částí, přebíráme z publikací, které se komunitní práci věnují. Vzhledem k malé míře usazení a standardizace komunitní práce v podmínkách České republiky používáme i pojmy, jejichž definice se v použitých publikacích nevyskytují.

Jádrová skupina - jde o „skupinu zainteresovaných lidí, kteří mají potenciál podporovat změnu v místním společenství a nést odpovědnost za konkrétní kroky v tomto procesu“ (Havrdová et al., 2013: 38).

Komunita - Havrdová et al. (2013: 15) definují komunitu jako sociální systém tvořený "relativně stálými vazbami a vztahy mezi lidmi, kteří obývají společně nějaké místo (dům, část obce apod.) a dlouhodobě v něm žijí." Tato skupina osob se mimo jiné vyznačuje tím, že vedle zájmů a hodnot je připravena sdílet i zdroje. Komunitu pro účely této metodiky tedy chápeme jako osoby, které se účastní komunitních aktivit.

Komunitní aktivita - aktivitou pro účely této metodiky chápeme konkrétní způsob společného jednání, činnosti, realizaci opatření, akcí a praktických činností, které vedou k naplnění předem definovaného společného cíle, jímž je dosažení změny v podmínkách života komunity; aktivity, prostřednictvím nichž členové komunity společně realizují naplňování společných potřeb a řešení společných problémů, se mohou odvíjet v rovině mezilidských vztahů, kvality podmínek života, tvorby sociálních vazeb s okolím, prezentace komunitních hodnot atd. (v rámci metodiky dále provedena typologie aktivit realizovaných komunitou).

Lokalita - pro potřeby této metodiky vnímáme lokalitu převážně jako území obydlené členy místního společenství

Majoritní společnost - majoritní společností pro účely této metodiky chápeme většinovou část populace obývající území, v němž byl podpořen projekt komunitní práce; většinová členové společnosti, kteří netvoří komunitu.

Místní společenství - místním společenstvím pro účely monitoringu chápeme soubor všech osob žijících na území lokality v čase realizace monitoringu, tedy i těch, které se nepodílejí na komunitních aktivitách (nejsou členy komunity, aktivně ani nijak jinak neparticipují na realizaci společných zájmů v rámci místního společenství). Komunita je tedy podmnožinou místního společenství.

Monitoring činnosti komunity - jak uvádí Twelvetrees (1991), (komunitní projekty) komunitní pracovníci by měli vést záznamy o své činnosti, primárně o činnostech vztažených k cílům, které si komunita schválila. Jde o chronologický záznam činností komunity.

Primární cílová skupina = komunita.

Sekundární cílová skupina - sekundární cílovou skupinou chápeme další aktéry v území realizace komunitního projektu; tito aktéři ovlivňují život místních obyvatel včetně života členů komunity; dalšími aktéry pro účely této metodiky rozumíme samosprávy, instituce státní správy, školy, vzdělávací zařízení, NNO, další organizace, zaměstnavatele, sousedy atd., kteří mohou být osloveni primární skupinou za účelem spolupráce při řešení jejich potřeb a problémů.

Sledované období - za sledované období pro účely předkládané metodiky považujeme období, v němž je projekt finančně podpořen, tedy kalendářní rok

Sociální mapa lokality/komunity - Havrdová et al. poněkud poeticky popisují proces mapování následovně: „Prvním krokem na cestě do komunity je poznání jejich zákoutí a slunných míst. Z pohledu sociálního pracovníka je prvním úkolem kontaktování a mapování“ (2013: 22). Současně však platí, že spíše než o výstup (mapu) jde o proces mapování jako takový. Tento proces může být prostředkem mobilizace členů komunity.

Tematická (pracovní) skupina - v okamžiku, kdy je komunita schopna definovat své cíle, měla by také určit „skupiny osob zainteresovaných na jejich dosažení - cílově (tematicky) orientované **samoorganizované skupiny**“ (ASZ 2015: 9). Ke každému definovanému cíli by ideálně měla být ustavena tematická (pracovní) skupina.

Úspěšné dosažení pozitivní změny situace - pro účely této metodiky se jedná o dosažení předem společně definovaného stavu v oblasti potřeb komunity (např. vyřešení komunitou identifikovaného problému), který je vyvolán realizací série komunitních aktivit v čase; tyto aktivity vedou k dosažení pozitivní změny situace.

Území realizace komunitního projektu - pod takovým územím vnímáme obec, ve které byla v rámci programu podpora komunitní práce finančně podpořena komunita vznikající nebo již v lokalitě vzniklá.

Vyhodnocování činnosti komunity - Twelvetrees (1991: 164) konstatuje, že „výsledky komunitní práce nemusí být patrné na první pohled“ a vyhodnocení monitorovacích indikátorů může tyto výsledky učinit zjevnými. Smyslem vyhodnocování je tedy popis a případně kvantifikace činností a typů činností, které v komunitě v definovaném období proběhly (viz také Havrdová et al., 2013: 77).

MONITOROVÁNÍ NA VSTUPU DO PROJEKTU (SOUČÁST ŽÁDOSTI O DOTACI)

Identifikace komunitní práce

Navrhujeme, aby součástí zadávací dokumentace byla část, jejíž cílem by bylo vyhodnotit, zda zamýšlený projekt vyhovuje definici komunitní práce. I autoři *Manuálu Agentury pro sociální začleňování pro komunitní práci* upozorňují, že „v české praxi se setkáváme s tím, že komunitní sociální práce bývá zaměňována za terénní sociální práci“ (ASZ 2015: 5). To může souviset také s charakterem prostředí, do kterého podpořená organizace vstupuje. Jestliže například v lokalitě absentují sociální služby, nebo je jejich kvantita nedostatečná, šance na uplatnění přístupu založeného na metodě komunitní práce bude relativně malá. Podobně za situace, kdy v lokalitě dochází často a ve větších objemech k migraci, komunitní práce zřejmě nebude úspěšná.

Výstup tohoto dotazníku nabízí, v případě jednotlivých žadatelů, základní přehled o situaci, v níž má být projekt komunitní práce uskutečňován. Odpovědi na

položené otázky mohou být také srovnávány v čase v rámci jedné lokality/projektu, jestliže projekt v dané lokalitě trvá déle než jeden rok. V takovém případě bude například patrné, zda měla komunitní práce v lokalitě vliv na migrační toky, tzn., zda došlo ke zmenšení nebo dokonce zastavení migračních toků z a do lokality, případně zda došlo ke změně v představě o horizontu opuštění komunity/lokality.

Výstup může sloužit také jako selekční kritérium v případě, kdy žadatelů je více než kolik jich může být v daném roce uspokojeno.

Jak již bylo uvedeno, nepanuje jednoznačná shoda na vymezení obsahu pojmu komunitní práce. Proto je poměrně problematické komunitní práci identifikovat na základě dotazníkového šetření mezi žadateli o dotaci. Přesto navrhujeme se o to pokusit a později vyhodnotit na základě získaných dat efektivitu a užitečnost tohoto snažení. Při identifikaci komunitní práce vyhodnocujeme tři různé oblasti, ve kterých by mohlo být indikováno, zda předkládaný projekt skutečně naplňuje znaky komunitní práce:

- indikace existence komunity (IKP1 a IKP2),
- indikace potenciálních překážek vzniku/existence komunity (IKP3 a IKP5),
- indikace předpokladů podpořené organizace působit v lokalitě prostřednictvím komunitní práce (IKP6 až IKP8).

Indikátory a jejich interpretace

kód indikátoru		hodnota
IKP1¹²	Identifikace existence komunity jako skupiny osob sdílejících zájmy, hodnoty a zdroje.	1 - ano 0 - ne
	Interpretace: Jestliže je indikátor roven 0, pak komunita buďto neexistuje (a jde o komunitní projekt, jehož cílem je vznik a budování komunity), nebo je velmi nízká míra jejího poznání. I v případě, že se jedná o projekt, jehož cílem je vznik komunity, předpokládá se přítomnost klíčového problému, který má být prostřednictvím komunitní akce řešen (viz IKP2).	

kód indikátoru		hodnota
IKP2	Identifikace existence jádrové skupiny.	1 - ano 0 - ne
	Interpretace: jestliže IKP1 = 0 & IKP2 = 0: v tomto případě není identifikována ani komunita, ani jádrová skupina a projekt je zaměřen na budování komunity; jestliže indikátor IKP1 = 1 & IKP2 = 0: i přes to, že komunita existuje a je identifikována, neexistuje nebo není identifikována jádrová skupina; jestliže indikátor IKP1 = 1 & IKP2 = 1: komunita i jádrová skupina existují a podpořený projekt má dobré předpoklady k naplnění svých cílů.	

¹² Kód indikátoru je tvořen prvními písmeny názvu části, ke které daný indikátor náleží (IKP – Identifikace komunitní práce) a pořadovým číslem indikátoru.

kód indikátoru		hodnota
IKP3	Míra migrace směrem do lokality v posledních 12 měsících.	podíl (%)
IKP4	Míra migrace směrem z lokality v posledních 12 měsících.	podíl (%)
	<p>Interpretace: jestliže IKP3 a/nebo IKP4 ≥ 25%: V lokalitě jsou identifikovány v posledních 12 měsících významné migrační toky, které mohou být významnou překážkou budování a existence komunity. V tomto případě je třeba určit příčiny migrace a odhadnout, zda bude k migraci docházet i v budoucnu a v jakém rozsahu. Zároveň je vždy nutné zasadit migrační toky do kontextu konkrétní lokality (např. k naprosté většině migrace může docházet jen v rámci ubytovny nacházející se v lokalitě, přičemž zbytek komunity obývá danou lokalitu dlouhodobě).</p>	

kód indikátoru		hodnota
IKP5	Přítomnost osob se SŠ vzděláním mezi členy komunity	1 - ano 0 - ne
	<p>Interpretace: jestliže IKP5 = 0: V komunitě nejsou přítomny osoby se SŠ vzděláním, což je především informace o tom, že je z hlediska vzdělání k dispozici v lokalitě omezený lidský kapitál.</p>	

kód indikátoru		hodnota
IKP6	Identifikace existence cíle projektu na straně podpořené organizace. Jde o cíl, který si definuje organizace, která žádá o dotaci.	1 - ano 0 - ne
	<p>Interpretace: jestliže IKP6 = 0: Jak upozorňuje Schuringa (2007: 38), prvním krokem v činnosti komunitního pracovníka by mělo být vytyčení cíle, kterého má být prostřednictvím komunitní práce dosaženo. Jestliže není tento cíl zformulován, jde o rizikový faktor celého projektu.</p>	

kód indikátoru		hodnota
IKP7	Identifikace představy opuštění komunity/lokality na straně podpořené organizace.	1 - ano 0 - ne
IKP8	Časový horizont opuštění komunity/lokality.	počet let
	<p>Interpretace: Odchod komunitního pracovníka/organizace je podmínkou úspěšného završení projektu - výraz nezávislosti komunity. Je tedy důležité, aby existovala alespoň rámcová představa, kdy má k odchodu z komunity dojít, tzn., jak dlouho bude komunitní projekt trvat.</p>	

MONITOROVÁNÍ NA KONCI PROJEKTU (V RÁMCI ZÁVĚREČNÉ ZPRÁVY)

Samotný monitoring, který je prováděn na konci dotačního období, se zaměřuje na čtyři hlavní témata:

1. **vstupy** - v této části jsou identifikovány nejrůznější typy vstupů, jimiž disponuje komunita nebo realizátor projektu;
2. **výstupy** - jde o identifikaci výstupů/činností, k nimž v průběhu dotačního období došlo;
3. **struktura komunity** - identifikace struktury komunity, která slouží jako referenční pro vyhodnocování naplňování cílů;
4. **cíle** - v této části jsou identifikovány cíle komunitní práce a míra jejich naplnění na konci dotačního období.

Vstupy představují zdroje, s nimiž komunita nebo realizátor disponují a kterých mohou využívat pro dosahování cílů, které si komunita definuje. V zásadě se jedná o tři typy zdrojů: lidské, materiální a finanční.

Výstupy v rámci komunitní práce máme na mysli nejrůznější činnosti a aktivity, které se odehrávají jednak uvnitř komunity, ale také směrem ven, ke třetím osobám.

Struktura komunity představuje významnou proměnnou v celém procesu komunitní práce. Její význam spočívá především v tom, že tvoří srovnávací základnu pro monitoring dalších proměnných charakteristických pro vyhodnocování naplňování některých z komunitních cílů.

Cíle mohou mít v rámci komunitní práce různý charakter. V rámci komunitní práce identifikujeme dvě různé úrovně cílů. V rámci první úrovně identifikujeme cíle směřující k vytváření komunity a její aktivizace ve vztahu k širšímu okolí, kde sehrává důležitou roli komunitní pracovník. Druhá úroveň cílů již směřuje k aktivizaci členů komunity při naplňování konkrétních aktivit vedoucích k řešení společných potřeb, kde se jako hlavní aktéři těchto činností uplatňují již sami zástupci místního společenství. Na základě toho navrhuje rozlišovat tři různé oblasti cílů komunitní práce:

- aktivizaci členů komunity pro společné řešení problémů a potřeb, s nimiž se jednotliví členové komunity setkávají a které společně definují;
- navázání vztahů s širším okolím za účelem využití všech potenciálních zdrojů při realizaci opatření vedoucích k naplnění společně definovaného cíle;
- realizaci aktivit (opatření) dle priorit potřeb komunity

Monitoring by měl přinést také alespoň základní informaci o tom, jak byly tyto cíle v komunitě nastaveny a v jaké míře byly posléze naplněny.

Vstupy

Není-li uvedeno jinak, indikátory vstupů projektu jsou sledovány k začátku dotovaného období.

Rozlišujeme tři základní typy vstupů: lidské, materiální i finanční. Vhodná kombinace uvedených vstupů dává předpoklad dosažení stanovených cílů, strategického i dílčích. Zde je třeba říci, že neexistuje ideální obecná kombinace vstupů, která automaticky představuje vysokou míru pravděpodobnosti dosažení definovaných cílů. Zásadní se jeví být schopnost komunitního pracovníka mobilizovat obyvatele lokality a

tímto způsobem s komunitou pracovat. Úspěšnost tohoto počínání je spíše než z kombinace vstupů patrná z dosažených výstupů.

Navržený přehled vstupů je tak jen nejzákladnějším přehledem lidských a materiálních zdrojů, které komunitní pracovník v lokalitě identifikuje. Zde je třeba upozornit, že i některé výstupy mohou mít charakter vstupů. Příkladem budiž indikátor „Tvorba pracovních (tematických) skupin“ - pracovní skupiny je na jedné straně výstupem (výsledkem činnosti komunity), ale současně také vstupem (jedním z předpokladů dosažení definovaného cíle).

Indikátory a jejich interpretace

kód indikátoru	indikátor	hodnota
INP1¹³	Počet členů komunity 18letých a starších s jednotlivými typy dosaženého vzdělání a) ne/dokončené základní b) střední (s maturitou i bez) c) vysokoškolské	počet
	<i>V případě, že nemůžete uvést počet, odhadněte alespoň podíl:</i>	
INP1a	Podíl členů komunity s jednotlivými typy dosaženého vzdělání a) ne/dokončené základní b) střední (s maturitou i bez) c) vysokoškolské	podíl
Interpretace: Vyšší počet/podíl osob s vyšším vzděláním v komunitě vytváří lepší předpoklad stanovování dosažitelných cílů, stejně jako vhodného výběru prostředků k dosažení těchto cílů. Na druhou stranu je zřejmé, že právě ve vyloučených lokalitách bude osob s vyšším vzděláním nedostatek. Nakonec zlepšení lidského kapitálu prostřednictvím zapojení se do aktivit v komunitě je jedním ze základních cílů komunitní práce.		

kód indikátoru	indikátor	hodnota
INP2	Dary materiální povahy v průběhu dotačního období	1 - ano 0 - ne
Interpretace: <i>jestliže INP2 = 1:</i> Tento indikátor jednak obecně poskytuje informaci o případných vstupech z prostředí mimo komunitu, současně však může být také indikátorem schopnosti komunity získávat partnery či příznivce pocházející z prostředí mimo komunitu, kteří jsou schopni a ochotni komunitu podpořit věcným darem.		

kód indikátoru	indikátor	hodnota
INP3	Finanční vyčíslení daru/darů	částka
Interpretace: finanční vyjádření hodnoty materiálního daru poskytnutého komunitě		

¹³ Kód indikátoru je tvořen prvními písmeny anglického názvu části, ke které daný indikátor náleží (INP – Inputs (Vstupy)) a pořadovým číslem indikátoru.

kód indikátoru	indikátor	hodnota
INP4	Přítomnost sociálních služeb v lokalitě	1 – ano 0 – ne
Interpretace: Manuál Agentury (ASZ 2015: 12) uvádí, že „pro úspěšnost komunitní sociální práce je také důležité, aby v lokalitě byly zajištěny veřejné a sociální služby a komunitní pracovník nemusel řešit individuální a/nebo rodinné problémy členů komunity a mohl se soustředit na ty společné“. Z tohoto důvodu je vhodné sledovat přítomnost sociálních služeb v lokalitě/komunitě.		

kód indikátoru	indikátor	hodnota
INP5	Typy sociálních služeb přítomných v lokalitě	výběr ze seznamu
Interpretace: V případě, že jsou v lokalitě dostupné sociální služby, snažíme se identifikovat, o jaké konkrétní sociální služby jde.		

kód indikátoru	indikátor	hodnota
INP6	Průměrný počet komunitních pracovníků	počet
Interpretace: Průměrný počet komunitních pracovníků působících v lokalitě/komunitě vypočtený dle následujícího vzorce: $INP9 = \frac{\text{součet úvazků za jednotlivé měsíce}}{\text{počet měsíců výkonu kom. práce v lokalitě/komunitě}}$		

kód indikátoru	indikátor	hodnota
INP7	Kooperace s třetími osobami	1 – ano 0 – ne
Interpretace: Indikuje významnou schopnost komunity (jejích reprezentantů) navazovat kontakty s fyzickými i právními subjekty mimo komunitu při spolupráci na naplňování strategických cílů komunity. Tyto třetí osoby spadají do kategorie „Další aktéři“ - viz kapitola Definice základních pojmů.		

kód indikátoru	indikátor	hodnota
INP8	Zapojení dobrovolníků	1 - ano 0 - ne
Interpretace: Za dobrovolníky jsou považovány osoby, které nejsou členy komunity a za svou činnost ve prospěch komunity nepobírají žádnou odměnu. Zapojení dobrovolníků považujeme za indikaci toho, že aktivity komunity jsou viditelné/zajímavé i pro sociální okolí.		

kód indikátoru	indikátor	hodnota
INP9	Počet zapojených dobrovolníků	počet
Interpretace: počet dobrovolníků, kteří se v průběhu dotačního období zapojili do činnosti komunity		

Výstupy

Není-li uvedeno jinak, indikátory výstupů projektu jsou sledovány a vztaženy k celému průběhu dotovaného období.

Kategorie výstupů možná nejvíce odhaluje nejasnost základního cíle komunitní práce a primární otázku, na kterou nelze nalézt jasnou odpověď: je komunita cílem nebo prostředkem? Výrazem této nejasnosti je mnohost modelů komunitní práce, se kterou ruku v ruce kráčí také mnohost metod, postupů a aktivit užívaných v jednotlivých modelech. V takto komplikovaném prostředí přestává být jasné, co má být vlastně monitorováno, co je cíl a co je prostředek.

Gojová v této souvislosti například konstatuje, že „cílem komunitní práce tedy není řešit pouze samotný problém, ale zplnomocnit komunitu k řešení problémů“ (Gojová, 2006: 20). Z takové definice povstává otázka, co má být vlastně monitorováno - nikoli zda jsou problémy řešeny, ale zda je komunita dostatečně zplnomocněná tyto problémy řešit, případně to, zda je komunitní pracovník ve své činnosti úspěšný a efektivní. To vše je ale v zásadě možné jen tak, že budeme monitorovat, zda jsou problémy řešeny...

Abychom se vyhnuli naznačeným obtížím, v maximální možné míře se přidržíme doporučení Manuálu (ASZ 2015), který v této oblasti, předpokládáme, nastavuje alespoň základní standardy, které budou žadatelé o dotaci dodržovat.

Indikátory a jejich interpretace

kód indikátoru	indikátor	hodnota
OUT1¹⁴	Identifikace klíčového problému komunitou	1 – ano 0 – ne
Interpretace: Předpokladem efektivní komunitní práce, zaměřené na dosažení cíle definovaného komunitou, je identifikace klíčového problému, který chce komunita řešit.		

kód indikátoru	indikátor	hodnota
OUT2	Způsob identifikace klíčového problému a) konsenzem b) hlasováním	výběr z variant odpovědi
Interpretace: Způsob, jakým komunita došla k tomuto zásadnímu rozhodnutí, může zásadně ovlivnit vztahy v komunitě do budoucna. Jestliže se významná část komunity s definicí problému neztotožňuje, vzniká riziko, že se nebude chtít na jeho řešení podílet. Jakkoli je rozhodování na základě hlasování demokratickou procedurou, v komunitě by mělo být preferováno rozhodování na základě konsenzu.		

¹⁴ Kód indikátoru je tvořen prvními písmeny anglického názvu části, ke které daný indikátor náleží (OUT – Outputs (Výstupy)) a pořadovým číslem indikátoru.

kód indikátoru	indikátor	hodnota
OUT3	Existence jádrové skupiny	1 – ano 0 – ne
Interpretace: Existence jádrové skupiny je považována za významný indikátor komunitní práce a současně předpoklad naplňování jejích cílů.		

kód indikátoru	indikátor	hodnota
OUT4	Tvorba tematických (pracovních) skupin	1 - ano 0 - ne
OUT5	Počet tematických (pracovních) skupin	počet
Interpretace: V okamžiku určení klíčového problému je třeba zahájit plánování a vytvořit přehled aktivit, které, i s ohledem na zdroje komunity, mohou vést k jeho řešení, či alespoň zahájení řešení. Tato činnost by měla být tematicky rozčleněna a odehrávat se v menších skupinách. Mělo by tedy dojít k ustavení pracovní či tematické skupiny. S ohledem na definici a rozsah problému může být ustaveno více pracovních či tematických skupin.		

kód indikátoru	indikátor	hodnota
OUT6a až OUT6d	Počet oficiálních setkání tematických (pracovních) skupin (v jednotlivých čtvrtletích)	počet (v jednotlivých čtvrtletích)
Interpretace: Samo ustavení tematických (pracovních) skupin je podmínkou nezbytnou, nikoli však dostačující – aby byly produktivní, musí se členové těchto skupin také scházet. V tomto indikátoru sledujeme frekvenci oficiálních setkání jednotlivých skupin na čtvrtletní bázi v aktuálním dotačním období.		

kód indikátoru	indikátor	hodnota
OUT7a až OUT7d	Tvorba plánů a pracovních postupů (dle jednotlivých tematických (pracovních) skupin)	1 – ano 0 – ne
Interpretace: Produktivita pracovních (tematických) skupin je měřena prostřednictvím jejich výstupů využitelných v činnosti komunity (komunitní práci). Typickými výstupy těchto pracovních skupin jsou plány činnosti či pracovních postupů, které byly využity v další činnosti komunity.		

kód indikátoru	indikátor	hodnota
OUT8	Počet setkání se zástupci veřejné moci (v jednotlivých čtvrtletích)	počet (v jednotlivých čtvrtletích)
Interpretace: Většina problémů, na které se zaměřuje komunitní práce, je svou povahou nejen mimo možnosti jednotlivých členů komunity, ale i komunity jako celku. Při jejich řešení je třeba spolupracovat či vyjednávat i se zástupci veřejné moci, ať již úředníky či volenými politiky. Tento indikátor měří frekvenci těchto kontaktů (oficiálních setkání) v jednotlivých čtvrtletích aktuálního dotačního období.		

kód indikátoru	indikátor	hodnota
OUT9	Počet setkání se zástupci neziskových organizací (v jednotlivých čtvrtletích)	počet (v jednotlivých čtvrtletích)
Interpretace: Při řešení problémů se komunita může obrátit i na nejrůznější neziskové organizace, případně se tyto organizace můžou obracet na zástupce komunity. Tento indikátor měří frekvenci kontaktů (oficiálních setkání) mezi zástupci komunity a zástupci neziskových organizací v jednotlivých čtvrtletích aktuálního dotačního období. Myšleny jsou jiné neziskové organizace než ta, ze které pochází komunitní pracovník.		

kód indikátoru	indikátor	hodnota
OUT10	Počet setkání se zástupci majoritní společnosti (v jednotlivých čtvrtletích)	počet (v jednotlivých čtvrtletích)
Interpretace: Významnou součástí procesu integrace jsou setkání mezi členy komunity a členy majoritní společnosti. V tomto případě může jít o celou škálu příležitostí, při kterých k těmto setkáním dochází. Z hlediska monitoringu může být poněkud problematické sledovat přesné počty jak členů komunity, tak členů majority v tom smyslu, zda postačuje jeden člen z každé strany a může být takové setkání započteno. Navrhujeme ponechat vyhodnocení jednotlivých situací na administrátorech programů a pracovat s tímto indikátorem jako velmi aproximativním. Jednou z možností by bylo započítávat jen taková setkání, na jejichž organizaci se podíleli společně zástupci komunity i majority. Toto kritérium by však mohlo znevýhodňovat některé projekty, kde k těmto setkáním dochází spontánně, tedy bez předchozí organizace.		

kód indikátoru	indikátor	hodnota
OUT11	Počet setkání se zástupci zaměstnavatelů / podnikatelů (v jednotlivých čtvrtletích)	počet (v jednotlivých čtvrtletích)
Interpretace: Rozhodne-li se komunita řešit např. problém nízké zaměstnanosti svých členů, kontakty se zástupci zaměstnavatelů či podnikatelů mohou být významným prostředkem dosažení pozitivní změny v dané oblasti.		

kód indikátoru	indikátor	hodnota
OUT12	Existence sociální mapy lokality/komunity	1 - ano 0 - ne
Interpretace: Jedním ze způsobů seznámení se s lokalitou/komunitou a také identifikace zdrojů je tvorba sociální mapy. Tvorba sociální mapy může být také prostředkem aktivizace členů komunity.		

kód indikátoru	indikátor	hodnota
OUT13	Monitoring činnosti komunity	1 - ano 0 - ne
Interpretace: Schuringa (2007: 26) ve svém popisu komunitního rozvoje a komunitní práce dochází k závěru, že uschopňující přístup, který je reprezentován komunitní prací, nutně zahrnuje i schopnost a ochotu systematicky průběžně monitorovat vlastní činnost. <i>Má organizace, která získala dotaci, definovanou sadu indikátorů, které v komunitě průběžně sleduje?</i>		

kód indikátoru	indikátor	hodnota
OUT14	Vyhodnocování činnosti komunity	1 - ano 0 - ne
Interpretace: Jiným znakem komunitní práce a uschopňujícího přístupu je, bez ohledu na to, zda komunita systematicky průběžně svou činnost monitoruje, schopnost své aktivity, výstupy a výsledky v pravidelných intervalech vyhodnocovat. <i>Vyhodnocuje komunita, zda a v jaké míře se jí daří dosahovat vytyčené cíle?</i>		

Sociodemografická struktura obyvatel místního společenství

Sociodemografická struktura obyvatel místního společenství představuje významnou proměnnou v celém procesu komunitní práce. Hodnoty popisující sociodemografickou strukturu místního společenství slouží jako referenční pro vyhodnocování naplňování cílů. Díky monitoringu a znalosti sociodemografické struktury obyvatel místního společenství tak můžeme zjišťovat míru aktivizace komunity a zprostředkovaně také míru zájmu členů místního společenství o konkrétní typy aktivit realizovaných v rámci komunitní práce. Schopnost vytvoření databáze postihující sociodemografickou strukturu obyvatel místního společenství vyjadřuje mj. také úroveň znalosti struktury místního společenství, v němž má být realizována komunitní práce. Je však důležité rozlišovat mezi členy komunity (viz definice „komunity“) a místním společenstvím, které pro účely monitoringu chápeme jako soubor všech osob žijících na území lokality v čase realizace monitoringu.

Podoba sociodemografické struktury obyvatel místního společenství je vyjádřena pomocnou sadou proměnných (viz databáze DKP) a z nich vyjádřených indikátorů v podobě podílů jednotlivých kategorií populace v rámci místního společenství. Určitým rizikem získání věrohodných dat o struktuře obyvatel lokality může být její velikost. Jiné možnosti získání přesných dat má komunitní pracovník iniciující projekt komunitní práce v lokalitě na úrovni domu, ulice, malé oblasti v rámci obce apod., jiné pak pracovník, který iniciuje projekt komunitní práce v lokalitách typu celých městských čtvrtí. Platí zde vztah nepřímé úměry mezi velikostí lokality a možností získat přesná data o struktuře populace lokality. Cím větší je lokalita, v níž má probíhat komunitní práce, je, tím menší má komunitní pracovník šanci na získání věrohodných dat. Nabízí se sice možnost využití spolupráce s dalšími aktéry, kteří již v lokalitě působí, nicméně tito ne vždy vlastní databáze obsahující potřebná sociodemografická data. Navíc, tento problém je ještě umocněn vysokou mírou migrace cílové populace ve sledované periodě. Pro takové případy zde proto navrhuje zakládat monitorovaná data na kvalifikovaném odhadu skutečného stavu. Pro účely popisu sociodemografické struktury místního společenství a následného využití pro vyhodnocování naplnění některých z cílů navrhuje následující indikátory:

Indikátory

Sociodemografická struktura obyvatel místního společenství		
kód indikátoru	indikátor	hodnota
SSO1 ¹⁵	podíl mužů v místním společenství	podíl
výpočet	$SSO1 = \frac{\text{počet mužů v místním společenství}}{\text{celkový počet obyvatel místního společenství}} \times 100$	

kód indikátoru	indikátor	hodnota
SSO2	podíl žen v místním společenství	podíl
výpočet	$SSO2 = \frac{\text{počet žen v místním společenství}}{\text{celkový počet obyvatel místního společenství}} \times 100$	

kód indikátoru	indikátor	hodnota
SSO3	podíl dětí ve věku do 18 let v místním společenství	podíl
výpočet	$SSO3 = \frac{\text{počet dětí ve věku do 18 let v místním společenství}}{\text{celkový počet obyvatel místního společenství}} \times 100$	

kód indikátoru	indikátor	hodnota
SSO4	podíl obyvatel místního společenství ve věku od 19 do 64 let	podíl
výpočet	$SSO4 = \frac{\text{počet obyvatel místního společenství ve věku od 19 do 64 let}}{\text{celkový počet obyvatel místního společenství}} \times 100$	

kód indikátoru	indikátor	hodnota
SSO5	podíl obyvatel místního společenství ve věku 65+	podíl
výpočet	$SSO5 = \frac{\text{počet obyvatel místního společenství ve věku 65+}}{\text{celkový počet obyvatel místního společenství}} \times 100$	

Cíle

Jedním z hlavních předpokladů výkonu komunitní práce je stanovování společných cílů členy komunity. Cíle však musí být strukturovány s ohledem na konsenzus členů komunity během identifikace prioritních oblastí problémů. Je tedy nutností, aby členové komunity dokázali identifikovat priority v řešení jednotlivých společných problémů. V rámci komunitní práce identifikujeme dvě různé úrovně cílů. V rámci první úrovně identifikujeme cíle směřující k vytváření komunity a její aktivizaci ve vztahu k širšímu okolí, kde sehrává důležitou roli komunitní pracovník. Druhý typ

¹⁵ Kód indikátoru je tvořen prvními třemi písmeny názvu části, ke které daný indikátor náleží (SSO – Sociodemografická struktura obyvatel) a pořadovým číslem indikátoru.

cílů již směřuje k aktivizaci členů komunity při naplňování konkrétních aktivit vedoucích k řešení společných potřeb, kde se jako hlavní aktéři těchto činností uplatňují již sami zástupci místního společenství. V rámci komunitní práce jsme na základě obsahové analýzy žádostí a závěrečných zpráv týkajících se projektů podpořených v roce 2016 identifikovali tři hlavní typy aktivit. Jedná se o:

- aktivizaci členů komunity pro společné řešení problémů a potřeb, s nimiž se jednotliví členové komunity setkávají a které společně definují;
- navázání vztahů s širším okolím za účelem využití všech potenciálních zdrojů při realizaci opatření vedoucích k naplnění společně definovaného cíle;
- realizaci aktivit (opatření) dle priorit potřeb komunity.

V souladu s těmito znaky navrhujeme tři strategické cíle, které dále operacionalizujeme do soustavy indikátorů vedoucích ke zhodnocení jejich naplnění. Mezi námi navržené strategické **cíle komunitní práce** tedy patří:

1. aktivizace členů komunity,
2. iniciace spolupráce členů komunity se sekundární cílovou skupinou,
3. realizace aktivit naplňujících řešení problémů a potřeb komunity.

Ne všechny níže uvedené indikátory však považujeme za spolehlivě posuzující výstup komunitní práce. V praxi dochází s velkou pravidelností k tomu, že za komunitní práci je vydávána terénní sociální práce. Navíc, v metodických příručkách panují různé názory na to, co je ještě komunitní práce. V rámci monitoringu však nejsme schopni navrhnout způsob, jak tyto dvě rozdílné metody práce vzájemně striktně odlišit či kontrolovat. Je tedy poměrně složité identifikovat, která část aktivit je vykonávána pod hlavičkou komunitní práce, na niž byla žádána dotace. Vzhledem k tomu, že při konstrukci soustavy indikátorů monitoringu komunitní práce vycházíme zejména z obsahové analýzy cílů, jednotlivých témat řešených v rámci již podpořených projektů, očekávání komunit a strategií řešení jejich potřeb a problémů uvedených jak v žádostech o dotaci, tak v závěrečných zprávách monitorujících výstupy těchto očekávání, jsou níže uvedené indikátory sestrojovány s ohledem na význam četnosti aktivit v těchto již podpořených projektech.

Aktivizace členů místního společenství

Za účelem naplnění cíle č. 1, jímž je aktivizace členů komunity, sledujeme zejména počty členů místního společenství, kteří v rámci navázané spolupráce participují na společných aktivitách komunity, případně v členění z hlediska sociodemografické struktury. Tato data nám v další fázi umožní sledovat míru zapojení členů místního společenství do komunitních aktivit.

Míra zapojení jednotlivých členů místního společenství do komunitních aktivit prokazuje zainteresovanost jednotlivých členů komunity na interpretaci a realizaci řešení společných problémů s cílem dosáhnout předem definovaného stavu. Aktivizaci obyvatel lokality zjistíme jako podíl těch, kteří navázali s komunitním pracovníkem spolupráci na celku populace místního společenství, to vše v případném členění dle sociodemografické struktury. Pomocí těchto ukazatelů pak můžeme posuzovat intenzitu zájmu obyvatel místního společenství o řešení společných problémů a tuto pak srovnávat mezi jednotlivými organizacemi vybranými v daném roce k podpoře.

V následující tabulce uvádíme soustavu indikátorů sledující míru zapojení jednotlivých členů místního společenství do komunitních aktivit. S využitím těchto indikátorů, jež jsou organizacemi sledovány v závěrečných zprávách za předchozí

dotáčnı období, je možno sledovat aktivizaci členů komunity a aktivizaci komunity jako takové.

Indikátory a jejich interpretace

kód indikátoru	indikátor
AČ1 ¹⁶	mıra zapojení členů místního společenství do komunitních aktivit
výpočet	$AČ1 = \frac{\text{počet obyvatel místního společenství, kteří navázali s komunitním pracovníkem spolupracı}}{\text{celkový počet obyvatel místního společenství}} \times 100$

kód indikátoru	indikátor
AČ1a	mıra zapojení mužů z místního společenství do komunitních aktivit
výpočet	$AČ1a = \frac{\text{počet mužů z místního společenství, kteří navázali s komunitním pracovníkem spolupracı}}{\text{počet mužů v místním společenství}} \times 100$

kód indikátoru	indikátor
AČ1b	mıra zapojení žen z místního společenství do komunitních aktivit
výpočet	$AČ1b = \frac{\text{počet žen z místního společenství, které navázaly s komunitním pracovníkem spolupracı}}{\text{počet žen v místním společenství}} \times 100$

kód indikátoru	indikátor
AČ1c	mıra zapojení dětí ve věku do 18 let z místního společenství do komunitních aktivit
výpočet	$AČ1c = \frac{\text{počet dětí ve věku do 18 let z místního společenství, které navázaly s komunitním pracovníkem spolupracı}}{\text{počet dětí ve věku do 18 let v místním společenství}} \times 100$

kód indikátoru	indikátor
AČ1d	mıra zapojení obyvatel z místního společenství ve věku od 19 do 64 let do komunitních aktivit
výpočet	$AČ1d = \frac{\text{počet obyvatel z místního společenství ve věku od 19 do 64 let, kteří navázali s komunitním pracovníkem spolupracı}}{\text{počet obyvatel místního společenství ve věku od 19 do 64 let}} \times 100$

¹⁶ Kód indikátoru je tvořen prvními dvěma písmeny názvu cíle, ke kterému daný indikátor náleží (AČ – Aktivizace členů komunity) a pořadovým číslem indikátoru.

kód indikátoru	indikátor
AČ1e	míra zapojení obyvatel místního společenství ve věku 65+ do komunitních aktivit
výpočet	<p style="text-align: center;">počet obyvatel místního společenství ve věku 65+, kteří navázali s komunitním pracovníkem spolupráci</p> $AČ1e = \frac{\text{počet obyvatel místního společenství ve věku 65+ s komunitním pracovníkem spolupráci}}{\text{počet obyvatel místního společenství ve věku 65+}} \times 100$

Výše uvedené podíly v každém z podpořených projektů indikují míru zapojení členů místního společenství do komunitní práce. Indikátory ve formě podílů členů místního společenství participujících na aktivitách komunity mají přiměřenou vypovídací schopnost o míře jejich aktivizace, protože postihují zájem členů místního společenství na společných aktivitách komunity. Zastoupení jednotlivých kategorií obyvatel v členění dle sociodemografických charakteristik v komunitních aktivitách tak může být srovnáváno s referenční hodnotou jejich zastoupení v populaci celého místního společenství. Navíc, hodnoty jednotlivých indikátorů mohou být při hodnocení srovnávány i vzájemně mezi jednotlivými projekty.

Iniciace spolupráce členů komunity se sekundární cílovou skupinou

Za účelem naplnění indikátorů stanovených pro cíl č. 2, jímž je iniciace spolupráce členů komunity se sekundární cílovou skupinou, sledujeme aktivizaci komunity při vytváření sítě vztahů se sekundární cílovou skupinou prostřednictvím proměnných vyjadřujících počty aktérů ze sekundární cílové skupiny působících v lokalitě a počty a intenzitu kontaktů členů komunity s těmito aktéry za účelem spolupráce při řešení definovaných problémů. Sekundární cílovou skupinou chápeme další aktéry, kteří ovlivňují život místních obyvatel – samosprávy, instituce státní správy, školy, vzdělávací zařízení, NNO, další organizace, zaměstnavatele, sousedy apod. Kategorii dalších aktérů (blíže viz kapitola „Definice pojmů“) pro účely této metodiky členíme do následujících typů:

- veřejná moc – instituce státní správy, samosprávy;
- politická reprezentace obcí – volení zástupci místních samospráv (včetně starostů obcí);
- vzdělávací instituce – školy a další zařízení poskytující možnost celoživotního vzdělávání;
- organizace neziskového sektoru – zejména sociální služby a organizace zabývající se činnostmi na podporu populace ohrožené sociálním vyloučením, dále zájmová sdružení (sportovní kluby, kulturní organizace), církve atd.;
- organizace ziskové - zejména sociální služby a organizace zabývající se činnostmi na podporu populace ohrožené sociálním vyloučením (komerční domovy pro seniory, domy s pečovatelskou službou fungující na komerční bázi, komerční subjekty poskytující sociální služby na ziskové bázi);
- bezpečnostní složky – zejména Policie ČR a Městská policie;
- zástupci zaměstnavatelů – firmy, instituce a živnostníci v okolí dostupném místu komunitního projektu;

- zástupci majoritní společnosti – občané žijící na území realizace komunitního projektu mimo lokalitu;
- ubytovatelé - fyzické nebo právnické osoby, družstevní organizace, komunitní ubytovatelé, podniky, firmy, majitelé ubytovacích zařízení (ubytoven).

Data, která získáme naplněním indikátorů, nám umožní sledovat **míru intenzity spolupráce komunity s ostatními aktéry v lokalitě**, což je považováno za jeden z průvodních znaků a také předpokladů komunitní práce. Jedná se o ukazatel prokazující schopnost komunity vytvářet síť podpory komunitní práce v oblasti finančních, personálních i materiálních zdrojů formou kontaktování a spolupráce s dalšími aktéry působícími v sociální oblasti v daném čase v místě realizace komunitního projektu. Využití zdrojů pomoci a podpory ve výsledku vede ke snadnějšímu způsobu dosahování vytyčených cílů. **Míru intenzity spolupráce komunity s dalšími aktéry v lokalitě zjistíme jako podíl dalších aktérů ze sekundární cílové skupiny, kteří navázali s komunitou spolupráci na celku těchto aktérů v místě realizace projektu.**

Indikátory a jejich interpretace

kód indikátoru	indikátor
IS1 ¹⁷	míra intenzity spolupráce komunity s dalšími aktéry v lokalitě
výpočet	$IS1 = \frac{\text{počet dalších aktérů ze sekundární cílové skupiny, s nimiž komunita navázala spolupráci}}{\text{počet dalších aktérů ze sekundární cílové skupiny na území realizace projektu}} \times 100$

V dalším pak můžeme sledovat intenzitu spolupráce komunity s jednotlivými kategoriemi zástupců sekundární cílové skupiny (dalšími aktéry).

kód indikátoru	indikátor
IS1a	podíl jednání komunity se zástupci veřejné moci na celku realizovaných jednání komunity s dalšími aktéry v průběhu sledovaného období
výpočet	$IS1a = \frac{\text{počet jednání komunity se zástupci veřejné moci v průběhu sledovaného období}}{\text{počet jednání komunity s dalšími aktéry působícími na území realizace komunitního projektu v průběhu sledovaného období}} \times 100$

kód indikátoru	indikátor
IS1b	podíl jednání komunity se zástupci politické reprezentace obcí na celku realizovaných jednání komunity s dalšími aktéry v průběhu sledovaného období
výpočet	

¹⁷ Kód indikátoru je tvořen prvními dvěma písmeny názvu cíle, ke kterému daný indikátor náleží (IS – Inicivace spolupráce členů komunity se sekundární cílovou skupinou) a pořadovým číslem indikátoru.

	$IS1b = \frac{\text{počet jednání komunity se zástupci politické reprezentace obcí v průběhu sledovaného období}}{\text{počet jednání komunity s dalšími aktéry působícími na území realizace komunitního projektu v průběhu sledovaného období}} \times 100$
kód indikátoru	indikátor
IS1c	podíl jednání komunity se zástupci vzdělávacích institucí na celku realizovaných jednání komunity s dalšími aktéry v průběhu sledovaného období
výpočet	$IS1c = \frac{\text{počet společných jednání komunity se zástupci vzdělávacích institucí v průběhu sledovaného období}}{\text{počet společných jednání komunity s dalšími aktéry působícími na území realizace komunitního projektu v průběhu sledovaného období}} \times 100$

kód indikátoru	indikátor
IS1d	podíl jednání komunity se zástupci organizací neziskového sektoru na celku realizovaných jednání komunity s dalšími aktéry v průběhu sledovaného období
výpočet	$IS1d = \frac{\text{počet jednání komunity se zástupci organizací neziskového sektoru v průběhu sledovaného období}}{\text{počet jednání komunity s dalšími aktéry působícími na území realizace komunitního projektu v průběhu sledovaného období}} \times 100$

kód indikátoru	indikátor
IS1e	podíl jednání komunity se zástupci ziskových organizací na celku realizovaných jednání komunity s dalšími aktéry v průběhu sledovaného období
výpočet	$IS1e = \frac{\text{počet jednání komunity se zástupci ziskových organizací v průběhu sledovaného období}}{\text{počet jednání komunity s dalšími aktéry působícími na území realizace komunitního projektu v průběhu sledovaného období}} \times 100$

kód indikátoru	indikátor
IS1f	podíl jednání komunity se zástupci bezpečnostních složek na celku realizovaných jednání komunity s dalšími aktéry v průběhu sledovaného období
výpočet	$IS1f = \frac{\text{počet jednání komunity se zástupci bezpečnostních složek v průběhu sledovaného období}}{\text{počet jednání komunity s dalšími aktéry působícími na území realizace komunitního projektu v průběhu sledovaného období}} \times 100$

kód indikátoru	indikátor
IS1g	podíl jednání komunity se zástupci zaměstnavatelů na celku realizovaných jednání komunity s dalšími aktéry v průběhu sledovaného období

výpočet	$IS1g = \frac{\text{počet jednání komunity se zástupci zaměstnavatelů v průběhu sledovaného období}}{\text{počet jednání komunity s dalšími aktéry působícími na území realizace komunitního projektu v průběhu sledovaného období}} \times 100$
---------	--

kód indikátoru	indikátor
IS1h	podíl jednání komunity se zástupci majoritní společnosti na celku realizovaných jednání komunity s dalšími aktéry v průběhu sledovaného období
výpočet	$IS1h = \frac{\text{počet jednání komunity se zástupci majoritní společnosti v průběhu sledovaného období}}{\text{počet jednání komunity s dalšími aktéry působícími na území realizace komunitního projektu v průběhu sledovaného období}} \times 100$

kód indikátoru	indikátor
IS1i	podíl jednání komunity se zástupci obyvatelů na celku realizovaných jednání komunity s dalšími aktéry v průběhu sledovaného období
výpočet	$IS1i = \frac{\text{počet jednání komunity se zástupci obyvatelů v průběhu sledovaného období}}{\text{počet jednání komunity s dalšími aktéry působícími na území realizace komunitního projektu v průběhu sledovaného období}} \times 100$

Vedle výše uvedených indikátorů je také možno sledovat **míru úspěšnosti jednání komunity se zástupci sekundární cílové skupiny** (dalšími aktéry), která je dána podílem jednání, při nichž byl stanoven návrh řešení problému vedoucí k dosažení pozitivní změny situace (více viz kapitola „Definice pojmů“) na celku zrealizovaných jednání.

kód indikátoru	indikátor
IS2	míra úspěšnosti jednání komunity se zástupci sekundární cílové skupiny
výpočet	$IS2 = \frac{\text{počet jednání komunity s dalšími aktéry působícími na území realizace komunitního projektu, jejichž výsledkem byl návrh řešení problému vedoucí k dosažení pozitivní změny situace}}{\text{počet jednání komunity s dalšími aktéry působícími na území realizace komunitního projektu v průběhu sledovaného období}} \times 100$

Obdobným způsobem můžeme konstruovat indikátory popisující **míru úspěšnosti jednání komunity se zástupci sekundární cílové skupiny v rámci jednotlivých kategorií**. To by ovšem znamenalo zaznamenávat v průběhu celého období každé úspěšné jednání v rámci všech kategorií aktérů a tato jednání doplnit jako další proměnnou do databáze pomocných proměnných **DKP**. Jako příklad takové konstrukce níže jsme vybrali spolupráci se zástupci majoritní společnosti.

kód indikátoru	indikátor
IS3	míra úspěšnosti jednání komunity se zástupci majoritní společnosti
výpočet	<p style="text-align: center;">počet jednání komunity se zástupci majoritní společnosti, jejichž výsledkem byl návrh řešení problému vedoucí k dosažení pozitivní změny situace</p> $IS3 = \frac{\text{počet společných jednání komunity se zástupci majoritní společnosti v průběhu sledovaného období}}{\text{počet společných jednání komunity se zástupci majoritní společnosti v průběhu sledovaného období}} \times 100$

Výše uvedené podíly v každém z podpořených projektů indikují jednak míru intenzity spolupráce komunity s dalšími aktéry v lokalitě a jednak míru úspěšnosti jednání komunity se zástupci sekundární cílové skupiny. Indikátory ve formě podílů setkání členů komunity se zástupci sekundární skupiny v jednotlivých kategoriích mají přiměřenou vypovídací schopnost o preferovaných formách spolupráce a nepřímo také o preferovaných formách aktivit, jejichž naplnění je třetím stěžejním cílem, ke kterému směřuje komunitní práce. Zastoupení a intenzita jednotlivých typů spolupráce tak může být srovnávána v rámci projektu, ale i napříč programem mezi jednotlivými podpořenými projekty. Navíc je možno vyhodnocovat podíly úspěšně vyjednaných forem spolupráce na celku společných jednání napříč spektrem zástupců sekundární cílové skupiny a ty pak srovnávat i vzájemně mezi jednotlivými podpořenými projekty.

Realizace aktivit naplňujících řešení problémů a potřeb komunity

Třetím cílem na výstupu komunitní práce je realizace aktivit naplňujících řešení problémů a potřeb komunity. Rizikem v oblasti vyhodnocování aktivit vedoucích k řešení společných problémů a potřeb jednotlivých členů komunity může být existence tenké hranice mezi vnímáním obsahu terénní sociální práce a obsahu komunitní práce ze strany projektového pracovníka. V rámci obsahové analýzy žádostí a závěrečných zpráv jsme se poměrně často setkávali s praxí zaměňování aktivit charakteristických pro terénní sociální práci (řešení problémů na individuální úrovni) za aktivity prezentované jako komunitní práce. Typickými v tomto ohledu byly např. aktivity směřující k oddlužování rodin prostřednictvím sjednávání splátkových kalendářů, zprostředkování zaměstnání pro některé členy komunity, sociální poradenství atd. V těchto případech se vesměs nejedná o řešení problémů společných pro celou komunitu, ale právě o řešení problémů na úrovni individua. I podle zjištění ASZ se v české praxi často prezentují aktivity terénní sociální práce jako aktivity práce komunitní. Zjednodušenou verzi hlavních rozdílů mezi oběma typy aktivit v rámci komunity uvádíme níže. Vycházíme přitom ze srovnání uvedeného v materiálu ASZ¹⁸:

¹⁸ Metodika komunitní práce; Platforma pro podporu implementace komunitní práce v ČR; Agentura pro sociální začleňování; 2015

Hlavní rozdíly mezi komunitní prací a terénní sociální prací

znaky	KP	TSP
cílová skupina	komunita (společenství členů)	klienti (jednotlivci, rodiny)
cíle	změna prostřednictvím kolektivního naplňování potřeb	vyřešení problematické situace v životě jednotlivce (rodiny)
nástroje	mobilizace, participace, společné rozhodování, komunitní plánování atd.	depistáž, poradenství, doprovázení
sledované zájmy	překonání společných bariér	překonání tíživé sociální situace jednotlivce/rodiny
náplň práce	mapování, kontaktování, analýza, síťování, veřejné diskuze, kampaně	kontaktování, depistáž, sociální šetření, poradenství, zprostředkování informací atd.

Přes výše uvedené členění znaků komunitní a terénní sociální práce sama ASZ v souboru indikátorů monitorujících komunitní práci navrhuje takové, které dle našeho názoru a v souladu s výše pro účely této metodiky uvedenou definicí komunitní práce sledují spíše aktivity organizace žádající o dotaci na poli terénní sociální práce.¹⁹

V souvislosti s výše uvedeným tedy doporučujeme, aby do budoucna došlo k postupnému zacílení dotačního programu pouze na komunitní práci, a to tam, kde je terénní sociální práce zajišťována ať už třetím subjektem (např. obec), nebo organizací žádající tuto dotaci, nutno však podotknout, že pouze v případě, že prostřednictvím dotace rozšiřuje své aktivity v oblasti sociálních služeb o prvky komunitní práce.

V souladu s výše uvedeným se tedy při indikaci pomocných proměnných pro **DKP** soustředíme především na výběr takových, které by měly být sledovány s cílem získat data pro konstrukci indikátorů monitorujících naplnění cíle realizace společných aktivit komunity vedoucích k řešení společných zájmů, potřeb, problémů apod. Jinak řečeno, prostřednictvím těchto dat bude možno pro sledování naplnění cíle č. 3 sestavit indikátory sledující intenzitu řešení společných problémů a potřeb komunity.

Za hlavní indikátor, jehož sledování může napomoci vyhodnocování naplnění tohoto cíle komunitní práce, považujeme především **míru řešení jednotlivých typů problémů a potřeb komunity** jako jednoho z primárních cílů a předpokladů komunitní práce. Míru řešení problémů a potřeb sledujeme prostřednictvím podílů jednotlivých typů aktivit na celku aktivit. Vedle toho také u některých typů aktivit sledujeme **míru úspěšnosti některých typů aktivit** v rámci daného typu (úspěšnost viz kapitola „Definice pojmů“). Při výběru následujících doporučených indikátorů se opíráme zejména o výše uvedené rozdíly mezi komunitní prací a terénní sociální prací (sociální službou), dále pak o obsahovou analýzu žádostí a závěrečných zpráv již podpořených projektů, přičemž vybíráme zejména ty oblasti spolupráce komunity při řešení problémů, které byly nejvíce zastoupeny v obsahu uvedených materiálů, a tudíž reflektují nejpálčivější problémy a potřeby, které by bylo možno prostřednictvím komunitní práce v průběhu času měnit a dosahovat tak společně vytyčených cílů, ale také o konzultace se zadavatelem projektu, v rámci nichž byla vedena polemika nad přesnějším rozlišením těchto kategorií. Vzhledem k tomu, že se nejedná o úplný výčet aktivit - a ten ani není možný - ponecháváme v závěru soustavy indikátorů prostor k indikaci „dalších aktivit“, aby se tak případně odkryla nová témata uchopitelná komunitní prací.

¹⁹ Viz např. sada indikátorů, jako jsou „počet rodin posílajících své děti do školy“, „počet rodin investujících do svých bytů“ nebo „počet rozhovorů s klienty“ (dokument „Metodika.; ASZ; 2015).

Typologii problémů a potřeb komunity odvozujeme od realizace aktivit a projektů, které dělíme do typů následujícím způsobem:

- **podpora sousedských vztahů** v rámci místního společenství – patří sem společná řešení konfliktů v rámci místního společenství, společná setkání v rámci kulturních aktivit pořádaných místním společenstvím pro členy místního společenství;
- **podpora vztahů s členy majoritní společnosti** – patří sem společná řešení konfliktů se zástupci majoritní společnosti, společná setkání v rámci kulturních aktivit pořádaných a organizovaných společně se zástupci majoritní společnosti;
- **podpora vzdělanosti dospělých členů místního společenství** – patří sem organizace vzdělávacích kurzů, o které projeví komunita zájem;
- **podpora trávení volného času pro dospělé členy místního společenství** – patří sem volnočasové aktivity (kulturní, sportovní, pořádání různých tematických besed apod.), které organizují zástupci sekundární cílové skupiny pro členy místního společenství;
- **podpora trávení volného času pro dospělé členy místního společenství** – patří sem volnočasové aktivity (kulturní, sportovní, pořádání různých tematických besed apod.), které si členové místního společenství (potažmo komunity) organizují sami;
- **podpora volnočasových aktivit směřujících ke zlepšení soužití s majoritní společností v lokalitě** – patří sem volnočasové aktivity (kulturní, sportovní, pořádání různých tematických besed apod.), které pořádají členové místního společenství ve spolupráci se zástupci majoritní společnosti;
- **podpora aktivit směřujících ke zlepšení kvality bydlení v místním společenství** – zlepšování životního prostředí v lokalitě, v níž žije komunita (úklidy, rekultivace, renovace), zlepšování kvality bydlení přímo v prostorách obydlených nemovitostí (úklid společných prostor, opravy, rekonstrukce apod.);
- **podpora intervencí směřujících k narovnání nájemních vztahů** – společná setkání za účelem řešení konfliktů s majiteli nemovitostí, případně nasmlouvání nájemních podmínek (i řešení společných dluhů za energie a nájemné);
- **podpora aktivit v oblasti propagace romské etnicity** – organizace akcí, jež mají přiblížit zvyky, obyčeje, tradice, kulturu obyvatel místního společenství zástupcům majoritní společnosti;
- **podpora dalších společných aktivit v oblasti komunitní práce** – ostatní výše neuvedené společné aktivity členů komunity.

V následující tabulce uvedeme základní indikátory za projekty z oblastí aktivit vedoucích k řešení problémů a potřeb komunity, přičemž se soustředíme zejména na podíl jednotlivých typů aktivit dle výše uvedeného členění na celku aktivit realizovaných členy komunity za sledované období. Současně v případě některých typů těchto aktivit sledujeme také podíl těch, u nichž byl stanoven návrh řešení problému vedoucí k dosažení pozitivní změny situace.

Indikátory a jejich interpretace

kód indikátoru	indikátor
RA1 ²⁰	podíl aktivit na podporu sousedských vztahů v rámci místního společenství na celku aktivit za sledované období
výpočet	$RA1 = \frac{\text{počet aktivit na podporu sousedských vztahů v rámci místního společenství v průběhu sledovaného období}}{\text{celkový počet realizovaných aktivit v místním společenství v průběhu sledovaného období}} \times 100$
RA1a	podíl aktivit na podporu sousedských vztahů v rámci místního společenství, prostřednictvím nichž bylo dosaženo pozitivní změny situace na celku aktivit na podporu sousedských vztahů v rámci místního společenství v průběhu sledovaného období
výpočet	$RA1a = \frac{\text{počet aktivit na podporu sousedských vztahů v rámci místního společenství, prostřednictvím nichž bylo dosaženo pozitivní změny situace}}{\text{počet aktivit na podporu sousedských vztahů v rámci místního společenství v průběhu sledovaného období}} \times 100$

kód indikátoru	indikátor
RA2	podíl aktivit na podporu vztahů s členy majoritní společnosti na celku aktivit za sledované období
výpočet	$RA2 = \frac{\text{počet aktivit na podporu vztahů s členy majoritní společnosti v průběhu sledovaného období}}{\text{celkový počet realizovaných aktivit v místním společenství v průběhu sledovaného období}} \times 100$
RA2a	podíl aktivit na podporu sousedských vztahů s členy majoritní společnosti, prostřednictvím nichž bylo dosaženo pozitivní změny situace na celku aktivit na podporu sousedských vztahů v s členy majoritní společnosti v průběhu sledovaného období
výpočet	$RA2a = \frac{\text{počet aktivit na podporu vztahů s členy majoritní společnosti, prostřednictvím nichž bylo dosaženo pozitivní změny situace}}{\text{počet aktivit na podporu vztahů s členy majoritní společnosti v průběhu sledovaného období}} \times 100$

kód indikátoru	indikátor
RA3	podíl vzdělávacích kurzů pro dospělé členy místního společenství na celku aktivit za sledované období
výpočet	$RA3 = \frac{\text{pčet vzdělávacích kurzů pro dospělé členy místního společenství}}{\text{celkový počet realizovaných aktivit v místním společenství v průběhu sledovaného období}} \times 100$

²⁰ Kód indikátoru je tvořen prvními dvěma písmeny názvu cíle, ke kterému daný indikátor náleží (RA – Realizace aktivit naplňujících řešení problémů a potřeb komunity) a pořadovým číslem indikátoru.

RA3a	podíl účastníků vzdělávacích kurzů pro dospělé členy místního společenství na celku dospělých obyvatel místního společenství, kteří navázali spolupráci s komunitním pracovníkem
výpočet	$RA3a = \frac{\text{počet účastníků vzdělávacích kurzů pro dospělé členy místního společenství}}{\text{počet dospělých obyvatel místního společenství, kteří navázali s komunitním pracovníkem spolupráci}} \times 100$
poznámka k indikátoru RA3a	proměnnou „celkový počet dospělých obyvatel místního společenství, kteří navázali s komunitním pracovníkem spolupráci“, získáme odečtem proměnné „počet dětí ve věku do 18 let z místního společenství, které navázaly s komunitním pracovníkem spolupráci“, od proměnné „počet obyvatel místního společenství, kteří navázali s komunitním pracovníkem spolupráci“
RA3b	podíl úspěšných absolventů vzdělávacích kurzů pro dospělé členy místního společenství, na celku účastníků vzdělávacích kurzů pro dospělé členy místního společenství
výpočet	$RA3b = \frac{\text{počet úspěšných absolventů vzdělávacích kurzů pro dospělé členy místního společenství}}{\text{počet účastníků vzdělávacích kurzů pro dospělé členy místního společenství}} \times 100$

kód indikátoru	indikátor
RA4	podíl aktivit v oblasti trávení volného času pro dospělé členy místního společenství organizovaných dalšími spolupracujícími aktéry na celku aktivit za sledované období
výpočet	$RA4 = \frac{\text{počet aktivit v oblasti trávení volného času pro dospělé členy místního společenství organizovaných dalšími spolupracujícími aktéry}}{\text{celkový počet realizovaných aktivit v místním společenství v průběhu sledovaného období}} \times 100$

kód indikátoru	indikátor
RA5	podíl aktivit v oblasti trávení volného času pro dospělé členy místního společenství organizovaných členy místního společenství na celku aktivit za sledované období
výpočet	$RA5 = \frac{\text{počet aktivit v oblasti trávení volného času pro dospělé členy místního společenství organizovaných členy místního společenství}}{\text{celkový počet realizovaných aktivit v místním společenství v průběhu sledovaného období}} \times 100$

kód indikátoru	indikátor
RA6	podíl aktivit směřujících k podpoře kvality bydlení v místním společenství na celku aktivit za sledované období
výpočet	$RA6 = \frac{\text{počet aktivit směřujících k podpoře kvality bydlení v místním společenství}}{\text{celkový počet realizovaných aktivit v místním společenství v průběhu sledovaného období}} \times 100$
RA6a	podíl aktivit směřujících k podpoře kvality bydlení v místním společenství, prostřednictvím nichž bylo dosaženo pozitivní změny situace na celku aktivit směřujících k podpoře kvality bydlení v místním společenství

výpočet	<p style="text-align: center;">počet aktivit směřujících k podpoře kvality bydlení v místním společenství, prostřednictvím nichž bylo dosaženo pozitivní změny situace</p> $RA6a = \frac{\text{počet aktivit směřujících k podpoře kvality bydlení v místním společenství}}{\text{počet aktivit směřujících k podpoře kvality bydlení v místním společenství}} \times 100$
---------	--

kód indikátoru	indikátor
RA7	podíl intervencí v oblasti nájemních vztahů na celku aktivit za sledované období
výpočet	$RA7 = \frac{\text{počet intervencí v oblasti nájemních vztahů}}{\text{celkový počet realizovaných aktivit v místním společenství v průběhu sledovaného období}} \times 100$
RA7a	podíl intervencí v oblasti nájemních vztahů, prostřednictvím nichž bylo dosaženo pozitivní změny situace na celku intervencí v oblasti nájemních vztahů
výpočet	$RA7a = \frac{\text{počet intervencí v oblasti nájemních vztahů, prostřednictvím nichž bylo dosaženo pozitivní změny situace}}{\text{počet intervencí v oblasti nájemních vztahů}} \times 100$

kód indikátoru	indikátor
RA8	podíl aktivit v oblasti propagace romské etnicity na celku aktivit za sledované období
výpočet	$RA8 = \frac{\text{počet aktivit v oblasti propagace romské etnicity}}{\text{celkový počet realizovaných aktivit v místním společenství v průběhu sledovaného období}} \times 100$

kód indikátoru	indikátor
RA9...n	podíl dalších výše nespecifikovaných aktivit na celku aktivit za sledované období
výpočet	$RA9 \dots n = \frac{\text{počet další aktivity}}{\text{celkový počet realizovaných aktivit v místním společenství v průběhu sledovaného období}} \times 100$
poznámka k indikátoru RA9...n:	Z tabulky „pomocných proměnných“ v DKP vyplněné jednotlivými komunitami volnými odpověďmi je možno na základě obsahové analýzy vydefinovat další indikátory pro vyhodnocení dle uvážení pracovníků, kteří budou jednotlivé závěrečné zprávy hodnotit a tím obohatit seznam aktivit realizovaných v rámci komunitní práce. Případně se můžou sami tvůrci projektu rozhodnout, jaké další kategorie aktivit chtějí rozlišovat a sledovat. Způsob výpočtů pak bude obdobný: podíl aktivit daného typu na celku aktivit.

Výše uvedené podíly aktivit daného typu v rámci sledovaného období v každé z organizací indikují míru řešení jednotlivých typů problémů a potřeb komunity a tím i význam této aktivity v rámci komunitní práce pro místní společenství. Tyto podíly mohou pak být srovnávány jak v rámci jednoho místního společenství, sestupně v počtu je určen význam daného typu aktivit pro místní společenství, tak navzájem mezi jednotlivými finančně podpořenými komunitními projekty. Zavedením výše uvedených indikátorů ve všech podpořených komunitách tak dostáváme přehled o

strukturu a četnosti realizovaných aktivit v rámci celého DP KP. Výše uvedené indikátory ve formě podílů jednotlivých typů aktivit mají přiměřenou vypovídací schopnost o podobě komunitní práce v rámci celého programu. Prostřednictvím hodnot podílů jednotlivých typů aktivit (srovnávací hodnota) v rámci každého podpořeného projektu tak navíc umožňují porovnání směřování komunitní práce v rámci celého programu.

Vedle indikátorů podílů aktivit na celku aktivit v průběhu sledovaného období je možno ještě, tam, kde to jde, sledovat také podíly úspěšného dosažení pozitivní změny situace daného problému (potřeby) komunity v rámci jednotlivých výše definovaných oblastí potřeb a problémů. Tím získáme určitou představu o tom, kterou z oblastí aktivit se v rámci komunitní práce daří nejlépe uskutečňovat a na základě toho je pak možno přistupovat k určitým modifikacím její náplně.

Data

Sběr dat a jejich úprava pro potřeby stanovení hodnot indikátorů jsou významnou a nedílnou součástí vyhodnocování. Na kvalitě dat také záleží kvalita výstupů, proto je nutné mu věnovat velkou pozornost.

V případě vyhodnocování dotačních programů probíhá sběr základních informací v rámci podávání „žádostí o podporu“ (zpravidla na podzim roku předcházejícímu roku realizace programu) a následně v rámci zasílání vyplněných „zpráv o realizaci projektu“ (zpravidla na začátku roku následujícího po roce realizace projektu). Úřad vlády ČR má za tímto účelem vytvořeny (elektronické) formuláře žádostí a zpráv a zavedenu jistou praxi v jejich vyplňování. Součástí nového návrhu vyhodnocování programů jsou i návrhy na nezbytnou úpravu těchto formulářů, přesněji na doplnění informací, které je třeba zjišťovat, ale i návrhy na upuštění od sběru některých informací.

Informace sbírané prostřednictvím těchto formulářů je však nutné na „data“ teprve převést. Informacemi jsou v této souvislosti myšleny izolované jednotlivé údaje za dílčí projekty, které jsou na data převáděny tím, že jsou standardizovány (je stanovena jejich definice a jsou převedeny na společný základ), mají měřitelnou podobu a jsou agregovány tak, aby vypovídaly za celek (program).

Jak již bylo řečeno, kvalita databáze závisí na kvalitě informací, které jsou sbírány od realizátorů projektů. Proto je nutné věnovat velkou pozornost zadání, podle kterého mají realizátoři informace v rámci uvedených projektových dokumentů (žádostí a zpráv) vyplňovat. Cílem je dosáhnout standardizace těchto informací, tj. eliminace subjektivní interpretace významu požadované informace. V oddíle, který se věnuje indikátorům, jsou tato zadání zpřesňována, s odkazem, v rámci kterého z dokumentů se mají informace sbírat.

Je třeba ale zdůraznit, že sběr dat od realizátorů projektů klade nároky nejen na preciznost zadání, ale také na způsob, jaké záznamy si vedou sami realizátoři projektů. Musíme si uvědomit, že informace sbírané zejména v závěrečné zprávě se týkají celého uplynulého kalendářního roku, po který je potřeba provádět průběžné záznamy. Programy zatím nemají předepsanou a závaznou metodiku, jak záznamy provádět, praxe je tudíž individuální. Nastavení způsobu provádění záznamů až na úrovni realizátorů projektů je nad rámec této Metodiky. Tam, kde se to jeví jako nevyhnutelné, však Metodika přichází alespoň s doporučeními (týká se například způsobu záznamu výsledků činnosti terénních pracovníků).

Z výše uvedeného je zjevné, a platí to nejen pro vyhodnocování právě těchto dotačních programů, že příprava dat pro vyhodnocování je relativně pracná (dokud se nestane rutinou). Pro stanovení hodnoty relativně banálního indikátoru je třeba na začátku zavádění monitoringu provést mnoho úkonů. To je také důvod, proč vyhodnocování různých programů zatím spíše selhává (není prováděno, nebo jeho výstupy mají malou vypovídací hodnotu). Řečeno ještě jinými slovy, vyhodnocování není pouze o stanovení indikátorů, ale také o promyšleném a precizním způsobu sběru dat. A v neposlední řadě je třeba zdůraznit, že **Metodika je založena na pravidle sbírat pouze ta data, která budou vyhodnocována, tj. o kterých předem existuje jasná představa, k čemu jsou potřeba, jak bude vyhodnocování probíhat.**

Standardizovaná data tvoří základ **pomocných databází**, které budeme při vyhodnocování využívat. V jejich rámci budeme **stanovovat hodnoty proměnných a provádět pomocné výpočty**, abychom nakonec mohli stanovit hodnoty samotných **indikátorů**.

Základní pomocnou databází pro všechny dotační programy je tzv. **administrativní databáze programu**, která má formát souboru vytvořeného v programu Excel. Obsahuje zpravidla několik Listů, které samy o sobě tvoří sub databáze. Databázi lze v případě potřeby transformovat do jiných softwarů (například statistického programu SPSS). Tento formát umožňuje provádět jednoduché procedury a výpočty přímo v databázi. Databázi je nezbytné precizně vést (převádět do ní informace z projektové dokumentace) a průběžně ji aktualizovat, a to nejlépe vždy po ukončení procesu výběru žádostí k podpoře a zejména po ukončení procesu zasílání vyplněných závěrečných zpráv o realizaci projektu.

Některá data lze získat z této databáze přímo (například u DP PTP pro stanovení počtu obcí podpořených v daném roce sečteme řádky s názvy obcí), „okometricky“, například při vyjádření celku (prvků množiny) obcí podpořených od počátku programu musíme nejprve seskupit všechny názvy obcí podpořených v každém roce od počátku programu, seřadit je podle abecedy a vyselektovat duplicity; následně sečteme řádky s názvy zbylých obcí). Nebo vytváříme nové proměnné a stanovujeme jiné pomocné hodnoty matematickými operacemi za použití hodnot základních proměnných, například při výpočtu délky kontinuální podpory dané obce sečteme pro každou obec hodnoty proměnné, vyjadřující, zda byla daná obec v daném roce podpořena či ne číselným kódem 0=ne (byla); 1=ano (byla). Provádění uvedených operací je podmíněno pokročilejší dovedností práce se softwarem Excel, případně SPSS a výchozím nastavením struktury databáze. V rámci Metodiky není možné ani účelné je do dalších detailů popisovat.

POMOCNÉ DATABÁZE PRO DP PTP

Administrativní databáze DP PTP

Základní pomocnou databází pro program PTP představuje „**Administrativní databáze DP PTP**“, která tvoří samostatnou přílohu „VZOR AD PTP“ této Metodiky. Dále v textu na ni budeme odkazovat také zkratkou „AD PTP“.

Základní strukturu administrativní databáze DP PTP představují názvy jednotlivých podpořených obcí v jednotlivých letech programu (každý rok = 1 List), s tím, že každé takové obci odpovídá jeden řádek v tabulce. Ve sloupcích jsou uvedeny konkrétní údaje (proměnné) vyjádřené numericky (tj. buď číslem, nebo číselným kódem). „Proměnné představují logicky uspořádané charakteristiky/vlastnosti zkoumaných jednotek“ (Mareš, Rabušic, Soukup, 2015: 33). Těmito jednotkami jsou v našem případě jednotlivé podpořené projekty či spíše jednotlivé podpořené obce (které realizovali projekt). Přehled Listů (tj. sub databází) a proměnných je uveden níže v tabulce.

Seznam Listů a seznam proměnných v AD PTP

název listu / proměnné	hodnota proměnné
List „Seznamy obcí po letech (2000 až 2017) - POMOCNÝ	
rok	název obce podpořené z programu
List „Délka podpory“ - POMOCNÝ	
rok	název obce podpořené z programu

List „Délka podpory bez MČ“ - POMOCNÝ	
rok	název obce podpořené z programu bez městských částí, bez rozlišení na okresní a městské úřady
List „Celek obcí + daný rok“ (2017, DÁLE PODLE AKTUALIZACE)	
identifikátory obce	název, kraj, směrovací číslo
zda je obec v Mapě SVL 2015	0=ne; 1=ano
List „Obce + daný rok“ (2017, DÁLE PODLE AKTUALIZACE)	
identifikátory obce	název, kraj, směrovací číslo
zda byla obec podpořena v roce XXXX	0=ne; 1=ano
délka kontinuální podpory za posledních XY let	číslo
kategorizovaná délka kontinuální podpory	1=1 rok; 2=2-3 roky; 3=4-5 let; 4=více než 5 let
počet plných úvazků TP za obec	číslo
počet klientů TP za obec	číslo
počet klientů na jeden celý úvazek za obec	číslo
podíl počtu klientů TP za danou obec na průměrném počtu klientů TP za program	číslo (%)
kategorizovaný podíl počtu klientů TP za danou obec na průměrném počtu klientů TP za program	1=více než 25 % nad průměrem 2=11 - 25 % nad průměrem 3=6 - 10 % nad průměrem 4=průměr 5=6 - 10 % pod průměrem 6=11 - 25 % pod průměrem 7=méně než 25 % pod průměrem
zda je obec v Mapě SVL 2015	0=ne; 1=ano
velikost obce podle počtu obyvatel	číslo
kategorizovaná velikost obce podle počtu obyvatel	1=do 199 2=200 - 499 3=500 - 999 4=1000 - 1 999 5=2000 - 4 999 6=5000 - 9 999 7=10000 - 19 999 8=20000 - 49 999 9=50000 - 99 999 10=nad 100 000
List „Kapacita podmínky TP“ (ROK PODLE AKTUALIZACE)	
identifikátory obce	název, kraj, směrovací číslo
nejvyšší dosažené vzdělání TP	1 = vzdělání odpovídající kvalifikaci sociálního pracovníka podle zákona o sociálních službách (+ pro kontrolu přesný název vysoké školy, název oboru a adresa školy)

	<p>2 = vzdělání odpovídající kvalifikaci pracovníka v sociálních službách podle zákona o sociálních službách (+ pro kontrolu název vysoké školy a název oboru a adresa školy)</p> <p>3 = jiné vysokoškolské</p> <p>4 = jiné vyšší odborné</p> <p>5 = středoškolské s maturitou</p> <p>6 = středoškolské s výučním listem</p> <p>7 = jiné středoškolské</p> <p>8 = základní</p>
délka praxe v oboru osoby, která pozici TP obsadila ve vyhodnocovaném roce jako poslední v řadě	číslo
kategorizovaná délka praxe v oboru osoby, která pozici TP obsadila ve vyhodnocovaném roce jako poslední v řadě	<p>1 = do 1 roku</p> <p>2 = 1 rok</p> <p>3 = 2 až 3 roky</p> <p>4 = 3 až 5 let</p> <p>5 = 5 až 10 let</p> <p>6 = více než 10 let</p>
výše úvazku osoby, která pozici TP obsadila ve vyhodnocovaném roce jako poslední v řadě	číslo
kategorizovaná výše úvazku osoby, která pozici TP obsadila ve vyhodnocovaném roce jako poslední v řadě	<p>1=do 0,5</p> <p>2=0,6 až 0,9</p> <p>3= 1,0</p>
typ pracovního poměru osoby, která pozici TP obsadila ve vyhodnocovaném roce jako poslední v řadě	<p>1=PS na dobu neurčitou</p> <p>2=PS na dobu určitou</p> <p>3=DPČ</p> <p>4=DPP</p> <p>5=jiný typ</p>
průměrná výše hrubého platu osoby, která pozici TP obsadila ve vyhodnocovaném roce jako poslední v řadě	číslo
platový stupeň osoby, která pozici TP obsadila ve vyhodnocovaném roce jako poslední v řadě	číslo
kategorizovaná výše platu TP vzhledem k jeho platu dle platového tarifu	<p>1=méně než 100 %;</p> <p>2=100 %;</p> <p>3=101-125 %;</p> <p>4=126-150 %;</p> <p>5= více než 150 %</p>
List „Klienti_TP“	
identifikátory obce	název, kraj, směrovací číslo
počet dětských klientů TP	číslo
počet dospělých klientů TP	číslo
počet klientů TP	číslo
počet klientů do 2 let	číslo
počet klientů 2 – 5 let	číslo
počet klientů 6 – 14 let	číslo
počet klientů 15 – 18 let	číslo
počet klientů 18 – 64 let	číslo

počet klientů starších 64 let	číslo
počet dětských klientů z cílové skupiny	číslo
počet dospělých klientů z cílové skupiny	číslo
počet klientů z cílové skupiny	číslo
počet klientů žen	číslo
počet klientů mužů	číslo
počet intervencí do problému A	číslo
počet intervencí do problému B	číslo
počet intervencí do problému C	číslo
počet intervencí do problému atd.	číslo
počet intervencí u dětských klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku a)	číslo
počet intervencí u dětských klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku b)	číslo
počet intervencí u dětských klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku atd.	číslo
počet intervencí u dospělých klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku a)	číslo
počet intervencí u dospělých klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku atd.	číslo
počet dětských klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu V, nebo W, nebo X, nebo Y	číslo
počet dětských klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu "V"	číslo
počet dětských klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu "W"	číslo
počet dětských klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu "X"	číslo
počet dětských klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu "Y"	číslo
počet dospělých klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu F, nebo G, nebo J, nebo M	číslo
počet dospělých klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu "F"	číslo
počet dospělých klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu "G"	číslo
počet dospělých klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu "J"	číslo
počet dospělých klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu "M"	číslo
List „Udržitelnost obce“ (ROK PODLE AKTUALIZACE)	
identifikátory obce	název obce, kraj, směrovací číslo
zda obec udržela místo TP	1=ano; 0=ne; 3=nezjištěno

AD PTP v čase vzniku Metodiky obsahuje dostupná data týkající se programu do roku 2017 (tj. týkající se podpořených projektů od počátku programu do roku 2017 včetně). Databáze je ale zároveň poloprázdná, protože data, kterými je třeba ji naplnit, zatím nemáme k dispozici a musíme za tímto účelem teprve zahájit sběr potřebných dat (to se týká zejména proměnných týkajících se činnosti a klientů TP).

Databáze SVL

Další databází, kterou pro vyhodnocení programu potřebujeme, je databáze vytvořená na základě Mapy sociálně vyloučených lokalit z roku 2015. Tvoří samostatnou přílohu „VZOR DTB SVL“ pod názvem „**Databáze SVL**“. Dále v textu na ni budeme odkazovat také zkratkou „DTB SVL“. Základní strukturu představují obdobně jako u předchozí databáze názvy obcí, na jejichž území byla identifikována jedna nebo více SVL s tím, že každé takové obci odpovídá jeden řádek v tabulce. Ve sloupcích jsou pak uvedeny jednotlivé proměnné.

Data obsažená v Mapě SVL 2015 jsou velmi vhodná pro použití za účelem vyhodnocení nejen DP PTP, ale i ostatních dvou dotačních programů z hlediska implementace programů.²¹ Vyhodnocení z perspektivy **územního pokrytí** dotačních programů považujeme za nejnázornější způsob, jak vyhodnotit implementaci programů z hlediska (aproximované) intenzity potřeb, které mají uspokojit. Vzhledem k zaměření programů (obecně má jít o integraci zejména sociálně vyloučené romské etnické menšiny) a definice koncové cílové skupiny (sociálně vyloučená romská etnická menšina) by měla být potřeba odvozena primárně od koncentrace sociálního vyloučení cílícím příslušníkům romské etnické menšiny v rámci definované jednotky.

Na tomto místě je vhodné zdůraznit, že přes určité výhrady k metodologii použité při tvorbě Mapy SVL 2015 (neadekvátní operacionalizace „sociálně vyloučené lokality“ apod.) a výhrady k její aktuálnosti, ze strany Mapou SVL 2015 dotčených obcí, ale i dalších expertů, je v tuto chvíli Mapa SVL 2015 jediným zdrojem tolik potřebných a jinak nedostatečných informací o výskytu (sociálně vyloučených) osob s romskou etnicitou.

Aktualizace Databáze SVL

Obsah a podobu Mapy SVL 2015 je vhodné již v rámci programů ÚV ČR průběžně aktualizovat a data validovat. Za tímto účelem doporučujeme do formuláře Žádosti o podporu z programu zahrnout, aby obec uvedla, zda se v Mapě SVL 2015 nachází a zda informace v ní uvedené potvrzuje. Pokud se budou informace uvedené obcemi rozcházet s Mapou SVL 2015, je vhodné je ověřit u krajského koordinátora pro romské záležitosti. Nezávisle na tomto procesu je vhodné v rámci DP Podpora krajských koordinátorů průběžně vytvářet aktualizovanou Mapu SVL (a aktualizovanou DTB SVL), a to ideálně prostřednictvím „Zprávy o stavu romské menšiny za kraj“, kterou koordinátoři každoročně vyplňují, aby údaje v Mapě SVL 2015 korigovali a upozorňovali na obce, které v databázi uvedeny nejsou.

Způsob zpřesňování DTB SVL (její aktualizace a verifikace údajů v ní obsažených tak, aby na jejím obsahu panovala co nejvyšší expertní shoda) bude konkrétně popsán u dotačního programu Podpora krajských koordinátorů pro romské

²¹ Při nastavování systému vyhodnocování z hlediska implementace jsme se inspirovali výzkumem UNDP, který byl publikován (2012) pod názvem „Nejasný výsledek: Pomohli projekty Evropského sociálního fondu Rómom na Slovensku?“. V rámci výzkumného projektu autoři mimo jiné porovnávají územní rozmístění projektů financovaných z ESF vzhledem k socioekonomickým rozdílným charakterizované disparitou mezi západem a východem země a polarizací mezi venkovskými a městskými oblastmi a dále vzhledem k nerovnoměrnému rozmístění romského obyvatelstva

záležitosti. Je však třeba si uvědomit, že podobné nástroje (indikace komplexních jevů prostřednictvím ukazatelů, jako je výskyt sociálně vyloučené lokality) nemohou nikdy odrazet realitu v její diverzitě a detailech a budou ji vždy nutně zjednodušovat a nebudou tedy zcela přesné pro všechny dotčené aktéry.

Takto aktualizovanou DTB SVL pak doporučujeme používat namísto dosavadní DTB SVL. **Výskyt SVL byl měl být zároveň jedním z klíčových kritérií pro výběr obce k podpoře.** Hodnota indikátoru se tím dá z pozice programu kontrolovat.

Seznam Listů a seznam základních proměnných v DTB SVL

název listu / proměnné	hodnota / varianty proměnné
List „Seznam obcí se SVL“	
identifikátor obce	název obce
kraj	název kraje
kód kraje	1=Hl. město Praha; 2=Jihočeský; 3=Jihomoravský; 4=Karlovarský; 5=Královéhradecký; 6=Liberecký; 7=Moravskoslezský; 8=Olomoucký; 9=Pardubický; 10=Plzeňský; 11=Středočeský; 12=Ústecký; 13=Vysočina; 14=Zlínský
počet obyvatel v SVL	číslo
počet obyvatel obce	číslo
kategorizovaná velikost obce	1=do 199 2=200 - 499 3=500 - 999 4=1000 - 1 999 5=2000 - 4 999 6=5000 - 9 999 7=10000 - 19 999 8=20000 - 49 999 9=50000 - 99 999 10=nad 100 000
počet SVL	číslo

Záznamy TP

Zvláště u vyhodnocování DP PTP sehrává klíčovou úlohu způsob vedení záznamů ze strany samotných terénních pracovníků, protože je přímo závislé na jejich kvalitě (věrohodnosti a validitě). Program však v tomto ohledu doposud nechával realizátorům

terénní práce volnost, přestože již dlouhodobě pociťuje jak poptávku od realizátorů ke standardizaci vedení těchto údajů, tak sám pociťuje nedostatky, které z absence standardizovaného nástroje vyplývají, a to zejména pro možnost a kvalitu vyhodnocování programu.

Nastavení a standardizace nástroje vedení údajů o činnosti TP je o to obtížnější, že by se měla prosadit „shora dolů“ (od ÚV ČR směrem k obcím), a to bez toho, aby existovala přímá legitimní cesta, jak jeho používání vymáhat, kromě cesty skrze podmínění poskytnutí dotace z programu použitím tohoto nástroje. Nehledě k tomu, že realizátoři terénní práce nemusí mít zajištěny obdobné podmínky, jako je přístup k potřebnému softwaru, nehledě na jejich dovednosti jej používat apod.

Nicméně pokud chceme monitorovat například výsledky činnosti terénních pracovníků, bez standardizace tohoto nástroje se nelze obejít. Za tímto účelem doporučujeme základní formu a strukturu vedení údajů, na kterých je systém hodnocení (indikátory a jejich výpočty) postaven. Blíže ji popisujeme v kapitole **Doporučený způsob vedení Záznamů TP**.

Doporučený způsob vedení Záznamů TP

Co se týče formy, doporučujeme vedení záznamů formou databáze v programu Excel, která je pod názvem „VZOR Záznamy TP“ samostatnou přílohou Metodiky.

Základní jednotkou záznamu bude klient, kterému bude odpovídat jeden (a právě jeden) List. Do tohoto Listu budou zaznamenávány údaje podle doporučené struktury, která je popsána dále.

Při tvorbě databáze tak, aby odpovídala potřebám programu, ale byla užitečná i pro TP a nekomplikovala mu více než je nutné přímou práci s klienty, nezbytně narážíme na zákon o ochraně osobních údajů v souvislosti se shromažďováním osobních a (zvláště) citlivých údajů. Mezi citlivé údaje patří zejména příslušnost k cílové skupině – romské etnické menšině, kterou vzhledem k zacílení programu doporučujeme sledovat. Abychom se vyrovnali s požadavky zákona a zároveň nemuseli rezignovat na vedení záznamů o klientech (a tím pádem i na vyhodnocování výsledků činnosti TP), navrhujeme tzv. pseudoanonymizaci. Jednotlivé osoby – klienti, budou v této databázi vedeni anonymně – pod kódy a jejich jmenný seznam bude veden v odděleném souboru a nebude přímo spojen s databází. V databázi bude u každého klienta uvedena hodnota proměnné „příslušnost k cílové skupině“ (ano=1; ne=0). O příslušnosti konkrétního klienta k cílové skupině by rozhodoval terénní pracovník na základě svých expertních zkušeností, šlo by tedy o „úspěch třetí strany“²². Pokud se však v praxi ukáže, například v souvislosti s novým obecným nařízením EU o ochraně osobních údajů (anglicky „General Data Protection Regulation“ neboli „GDPR“), že i tento způsob je nepřijatelný, budeme muset na sledování této charakteristiky rezignovat.

Jde o databázi, která bude sloužit TP a ze které budou v rámci Závěrečných zpráv generovat údaje pro vyhodnocování programu. Výsledkem tohoto transferu je pak soubor proměnných, uvedených v databázi AD PTP; List „Klienti TP + daný rok“ (2018, 2019, 2020 atd. podle aktualizace).

Pro vyhodnocování činnosti TP tvoří základ vybrané problémy či situace, do kterých by měl TP intervenovat. To však neznamená, že se nepředpokládá, že TP bude řešit i jiné problémy, které ve stávající struktuře zohledněny nejsou. Není však problém je doplnit, pokud bude TP respektovat logiku formátu (popis intervence TP a

²² Tento způsob byl použit například v rámci výzkumu veřejného ochránce práv na školách, který se týkal právě a výlučně etnického složení žáků bývalých zvláštních škol v roce 2011/2012 (VOP 2012)

popis výsledku intervence na individuální úrovni klienta). Tyto údaje může také předávat ÚV ČR.

Nicméně aktuálně je vyhodnocení činnosti TP postaveno na vybraných problémech a jejich řešení nás bude při vyhodnocování programu primárně zajímat. Pokud se v rámci vyhodnocení ukáže, že tyto problémy TP neřeší alespoň u 25 % klientů (příslušné věkové kategorie), je to znamením, že činnost TP se ubírá jiným směrem a je třeba učinit rozhodnutí, zda se program bude snažit **přimět TP zaměřit činnost navrženým směrem**, či zda **aktualizuje typy problémů**, které jsou ve vyhodnocování sledovány.

Narážíme však na jeden metodologický problém. Struktura Záznamů TP je navržena tak, že daný konkrétní problém je možné u jednoho klienta „vykázat“ jen jednou, bez ohledu na to, kolikrát jej TP s klientem řešil. Je to z toho důvodu, že při hodnocení dáváme přednost monitoringu věcného řešení před hodnocením výkonu TP (jak je to zvykem například prostřednictvím počtu či délky intervencí apod.). Přestože TP řešil nezaměstnanost klienta v průběhu kalendářního roku například třikrát, Záznamy umožňují vykázat tuto činnost (a výsledek z ní plynoucí), pouze jednou. Z hlediska návodu k vyplňování máme dvě možnosti – buď dáme TP pokyn, aby z hlediska výsledku vyplnil poslední známý stav, nebo aby vyplnil ten nejlepší výsledek, kterého dosáhnul. Takže pokud se TP snaží klientovi pomoci najít zaměstnání a po dvou neúspěšných pokusech se klient nakonec zaměstná, v záznamech TP bude uveden tento poslední výsledek, a to přesto, že se klient před odesláním údajů ÚV ČR rozhodl z tohoto zaměstnání odejít a znovu si chce (s pomocí TP) hledat nové zaměstnání. Doporučujeme **zaznamenávat nejlepší výsledek**, kterého bylo dosaženo.

Dále je třeba zdůraznit, že navržená struktura Záznamů odráží zejména potřeby vyhodnocení programu, nelze ji tedy zaměňovat se spisem, složkou klienta, ani výkazem práce vyžadovaným například vedením TP apod. Takové záznamy si TP mají vést nezávisle, podle uvážení svého či metodického vedení.

Práce TP se Záznamy a přenos dat do AD PTP

Jednotkou záznamu je tedy klient - unikátní fyzická osoba, které TP zprostředkoval pomoc. Každá taková osoba se v Záznamech TP může v daném kalendářním roce objevit pouze jednou! Pro rok následující je třeba založit Záznamy nové! Databáze je dále rozdělena fakticky na dvě - „**Dětské klienty**“ a „**Dospělé klienty**“. Zařazení konkrétního klienta do té které databáze se odvíjí od jeho věku, přesněji věkové kategorie, ke které náleží. Věkové kategorie podle počtu let věku, zvláště u dětských klientů, jsou však pouze orientační a zastupují kategorie, které odpovídají různým stupňům vzdělávacího systému. V systému hodnocení činnosti TP však hrají klíčovou roli, protože každý ze sledovaných problémů je relevantní pouze pro určitou věkovou kategorii (nemá například smysl sledovat počet intervencí TP zaměřených na účast v předškolním vzdělávání u dětí ve věku povinné školní docházky).

Věkové kategorie pro rozřazování záznamů mezi databáze je navržena následujícím způsobem.

věková kategorie	
do 2 let	Databáze dětských klientů
2-5 let (ve věku nepovinného předškolního vzdělávání)	
5-6 let (ve věku povinného předškolního vzdělávání)	
6-14 let (ve věku povinné školní docházky)	
15-18 let (ve věku středoškolského vzdělávání; po ukončení povinné školní docházky)	
18-64 let (ekonomicky aktivní)	Databáze dospělých klientů
starší 64 let	

Mezi základní charakteristiky – údaje, dále patří „příslušnost k cílové skupině“ (ano=1; ne=0) a u dospělých klientů také pohlaví (žena=1; muž=0). Další údaje pak již tvoří intervence TP do jednotlivých problémů a jejich výsledky - viz příloha „**VZOR Záznamy TP**“.

Přenos záznamů do AD PTP

Při transferu údajů z této Databáze pro potřeby ÚV ČR bude TP postupovat následovně:

- a) nejprve sečte všechny jednotlivé listy v subdatabázi dětských klientů; jejich počet bude představovat hodnotu proměnné **počet dětských klientů** (ve věku 0-18 let) terénního pracovníka; obdobně sečte i listy v subdatabázi dospělých klientů; jejich počet bude představovat hodnotu proměnné **počet dospělých klientů** (ve věku 18 a více let) daného TP. Součtem hodnot těchto dvou proměnných pak dostaneme „**počet klientů TP**“;
- b) poté sečte listy těch klientů, kteří patří do jednotlivých věkových kategorií (podle toho, u které kategorie mají uvedenu hodnotu „1“); jejich počet bude odpovídat proměnné „**počet klientů v dané věkové kategorii**“;
- c) dále sečte Listy v subdatabázi dětských klientů, kteří patří do cílové skupiny (těch, které mají u „příslušnosti k cílové skupině“ uvedenu hodnotu „1“), obdobně bude postupovat i u druhé subdatabáze; počet Listů v rámci každé subdatabáze bude představovat proměnnou „**počet dětských klientů z cílové skupiny**“ a „**počet dospělých klientů z cílové skupiny**“; jejich součet pak proměnnou „**počet klientů z cílové skupiny**“;
- d) dále TP sečte Listy klientů žen (těch, které mají u pohlaví uvedenu hodnotu „1“) a klientů mužů; dostane hodnotu proměnné „**počet klientů žen**“ a „**počet klientů mužů**“; kontrola: Jejich součet by měl představovat celkový počet dospělých klientů vypočítaný postupem ad a);
- e) dále bude sčítat **intervence** do jednotlivých problémů klientů a jejich **výsledky**; pro lepší přehlednost je neuvádíme pod celými názvy, ale pod **kódy**, pod kterými jsou označeny v Databázi klientů (kódy intervencí TP tvoří velká písmena abecedy (A, B, C atd.), kódy výsledků intervencí malá písmena abecedy (a, b, c atd.); pokud má výsledek ještě podkategorie, případně je doplněn samostatnou proměnnou, tvoří kód malé písmeno abecedy a pořadové číslo a1, b1, b2 atd.). Kódy začínají vždy od začátku abecedy pro každou ze dvou Databází. Sečte počet listů, ve kterých je pro danou proměnnou uvedena hodnota „1“. Výsledkem této činnosti tedy bude proměnná „**počet intervencí do problému (A, B, C atd.) u dětských/dospělých klientů**“ a proměnná „**počet intervencí u dětských/dospělých klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku (a, b, c atd.)**“;
- f) mezi problémy jsou zařazeny také problémy spojené s **diskriminačním jednáním vybraných subjektů ke klientům TP, jichž byl TP přímo svědkem**. Při jejich

přenosu a vyjádření hodnoty proměnné „počet dětských/dospělých klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu V, nebo W, nebo X, nebo Y (u dětských klientů) či typu F, nebo G, nebo H, nebo M (u dospělých klientů), započte TP list každého klienta, u něhož se objevil alespoň jeden typ takového jednání (alespoň u jednoho byla uvedena hodnota „1“). Započte jej ale pouze jednou, bez ohledu na to, kolik typů diskriminačního jednání se u daného klienta objevilo;

- g) Nakonec se sečtou hodnoty výše uvedených proměnných za všechny terénní pracovníky obce, které budou vykázány ÚV ČR pro další vyhodnocení.

ÚV ČR přenesou tyto údaje do databáze AD PTP, do Listu „Klienti TP + daný rok“, jehož základ (jednotky analýzy, tj. řádky), budou opět představovat obce podpořené v aktuálně vyhodnocovaném roce. Ke každé obci bude přiřazena každá výše uvedená proměnná a její hodnota, která, jak plyne z výše uvedeného, bude odpovídat hodnotě proměnné za všechny TP dané obce, tj. za celou obec.

POMOCNÉ DATABÁZE PRO DP KRKO

Administrativní databáze DP KRKO

Základní pomocnou databází pro program KRKO představuje „Administrativní databáze DP KRKO“, která tvoří samostatnou přílohu „VZOR AD KRKO“. Dále v textu na ni budeme odkazovat také zkratkou „AD KRKO“.

Základní strukturu administrativní databáze DP KRKO představují názvy jednotlivých **krajů** s tím, že každému kraji odpovídá jeden řádek v tabulce.

Ve sloupcích jsou uvedeny konkrétní údaje (proměnné) vyjádřené numericky (tj. buď číslem, nebo číselným kódem).

Zkoumanými jednotkami jsou v tomto případě jednotlivé kraje, nebo pozice jednotlivých krajských koordinátorů pro romské záležitosti (dále také jen jako „KK“). Přehled proměnných je uveden v následující tabulce:

Seznam Listů a seznam proměnných v AD KRKO

název listu / proměnné	hodnota / varianty proměnné
List „Základní údaje“	
identifikátor kraje	název kraje
kód kraje	1=Hl. město Praha 2=Jihočeský 3=Jihomoravský 4=Karlovarský 5=Královéhradecký 6=Liberecký 7=Moravskoslezský 8=Olomoucký 9=Pardubický 10=Plzeňský 11=Středočeský

	12=Ústecký 13=Kraj Vysočina 14=Zlínský
výše úvazku KK	číslo
zařazení KK do struktury úřadu	1=kancelář hejtmána; 2=kancelář ředitele KÚ; 3=oddělení koordinátorů; různých agend; 4=odbor sociálních věcí; 5=jiné
platová třída KK	číslo
platový stupeň KK	číslo
platový tarif KK podle nařízení vlády č. 341/2017 Sb.; základní plat	číslo
průměrný měsíční hrubý plat KK, skutečně vyplacený	číslo
průměrný hrubý plat KK přepočtený na celý úvazek	číslo
nejvyšší dosažené vzdělání KK	1=VŠ, doktorské 2=VŠ, magisterské 3= VŠ bakalářské 4=VOŠ 5=středoškolské 6=jiné
délka praxe KK podle nařízení vlády 341/2017 Sb. pro stanovení platového stupně, a to podle § 4, odstavce 2	číslo; v letech

Databáze je v době vzniku prázdná, protože data, kterými je třeba ji naplnit, zatím nemáme k dispozici a musíme za tímto účelem teprve zahájit jejich sběr. Seznam těchto dat je uveden v příloze „Přehled informací, které je třeba sbírat prostřednictvím Žádostí o podporu (Ž) nebo Závěrečných zpráv o realizaci projektu (ZZ) za účelem vyhodnocení DP KRKO.

Databáze SVL

K proměnným obsaženým v základní struktuře DTB SVL, jsou zejména pro potřeby DP KRKO připojeny proměnné další, které sice nevycházejí přímo z Mapy SVL 2015, ale jejich charakter odpovídá analytickým jednotkám Mapy SVL 2015, kterou jsou jednak **obce**, na jejichž území byly identifikovány SVL, ale také **kraje**. Připojené proměnné jsou uvedeny v následujícím seznamu.

Seznam připojených proměnných k DTB SVL pro vyhodnocení DP KRKO

název listu / proměnné	hodnota / varianty proměnné
List „Seznam obcí se SVL“	
Základní proměnné	
identifikátor obce	název obce
kraj	název kraje
kód kraje	1=Hl. město Praha 2=Jihočeský

	3=Jihomoravský 4=Karlovarský 5=Královéhradecký 6=Liberecký 7=Moravskoslezský 8=Olomoucký 9=Pardubický 10=Plzeňský 11=Středočeský 12=Ústecký 13=Kraj Vysočina 14=Zlínský
počet obyvatel v SVL	číslo
počet obyvatel obce	číslo
kategorizovaná velikost obce	1=do 199 2=200 - 499 3=500 - 999 4=1000 - 1 999 5=2000 - 4 999 6=5000 - 9 999 7=10000 - 19 999 8=20000 - 49 999 9=50000 - 99 999 10=nad 100 000
počet SVL	číslo
Připojené proměnné	
zda je obec zároveň ORP	0=ne; 1=ano
název ORP (pro kontrolu)	název
zda ORP má RP	0=ne; 1=ano; 2= není ORP
zda TP	0=ne; 1=ano
zda ASZ	0=ne; 1=ano
zda SSI TP	0=ne; 1=ano
zda SSI NZDM	0=ne; 1=ano

Aktualizace Databáze SVL

Jak již bylo řečeno u DP PTP, nejen pro vyhodnocování těchto dotačních programů, je vhodné aktualizovat jak samotnou Mapu 2015, tak z ní vycházející DTB SVL.

Je třeba aktualizovat a validovat **seznam obcí**, na jejichž území se nachází SVL, případně **počet SVL** a **počet obyvatel SVL**.

Dále je třeba aktualizovat a zjišťovat:

- zda mají ORP zřízeno explicitně místo **romského poradce** (případně v kombinaci s další pozicí), jak je vysvětleno dále v textu;
- zda bylo na úrovni obce někdy zřízeno místo **TP** podpořené **z dotačního programu PTP** (případně doplnit o informaci, zda je místo dosud zachováno);

- zda v dané obci někdy působil **lokální konzultant ASZ** (případně doplnit o informaci, zda zde stále působí);
- zda v dané obci působí **sociální služba terénní programy**, zacílená na „etnické menšiny“ nebo „obyvatele sociálně vyloučených lokalit“ (plus uvést název poskytovatele);
- zda v dané obci působí **sociální služba nízkoprahové zařízení pro děti a mládež**, zacílená na „etnické menšiny“ nebo „obyvatele sociálně vyloučených lokalit“ (plus uvést název poskytovatele);
- případně další údaje, které se v budoucnu vyjeví jako potřebné.

Tyto údaje doporučujeme zjišťovat prostřednictvím krajských koordinátorů pro romské záležitosti, kteří každoročně vypracovávají „Zprávu o stavu romské menšiny v kraji“. Důrazně doporučujeme za tímto účelem každému jednotlivému KK zaslat seznam:

- obcí identifikovaných v Mapě SVL 2015 pouze za příslušný kraj;
- ORP identifikovaných v Mapě SVL 2015 pouze za příslušný kraj

a výše uvedené údaje zjišťovat uzavřenou otázkou ano/ne. Odchytky od seznamu pak doporučujeme každou zvlášť zdůvodnit, případně osobně komunikovat. Rozhodnutí o tom, které obce a ORP budou nadále v aktualizované Mapě SVL 2015, by mělo být věcí konsenzu Úřadu vlády a lokálních aktérů (tedy zejména KK a romských poradců).

V případě působnosti vybraných druhů sociálních služeb (viz kapitola **Doplňková kritéria**) by KK navíc mohli sehrát kontrolní roli v tom, že by informace zjišťovali jednak přímo v terénu (ideálně dotazem na obec) a zároveň by prováděli jejich validaci vyhledáváním informací v Registru sociálních služeb. Případné rozpory by komunikovali s jednotlivými poskytovateli služeb.

Zjišťování údajů za kraj HI. město Praha

Kromě toho by bylo vhodné samostatně zjišťovat a validovat údaje za kraj HI. město Praha, který sice dotace z DP KRKO čerpat nemůže, pro kompletní přehled o situaci z hlediska krajů je však jeho zařazení do hodnocení (bez vazby na cíle programu) žádoucí.

HI. město Praha sice v Mapě SVL 2015 jako kraj figuruje, zároveň je zde ale prezentován jako jedna ORP, což neodpovídá skutečnosti (ORP v rámci něj představují vybrané městské části). Je třeba získat informace nejen o ORP a o výskytu SVL v rámci nich, ale také o výskytu SVL v rámci všech městských částí, které by pro potřeby vyhodnocení DP KRKO figurovaly jako ekvivalenty obcí.

POMOCNÁ DATABÁZE PRO DP KP

Základní pomocnou databází pro program KP představuje „**Administrativní databáze DP KP**“, která tvoří samostatnou přílohu této Metodiky s názvem „VZOR AD KP“. Dále v textu na ni budeme odkazovat také zkratkou „AD KP“.

Jednotlivé projekty, tedy základní zkoumané jednotky, tvoří řádky datové matice. Proměnné tvoří sloupce datové matice a sledují se v rámci každého finančně podpořeného projektu na konci každého období, na něž byla poskytnuta dotace. Pracovníci v rámci projektu jsou povinni tuto datovou matici naplnit reálnými daty na

konci každého dotačního období. Ta jsou pak při vyhodnocování projektu překlápěna poskytovatelem dotace do vzorců sloužících k výpočtu indikátorů.

Seznam Listů a seznam proměnných v AD KP

název listu / proměnné	hodnota / varianty proměnné
List „Identifikace komunitní práce“	
Identifikace existence komunity jako skupiny osob sdílejících zájmy, hodnoty a zdroje	0=ne; 1=ano
Identifikace existence jádrové či iniciační skupiny	0=ne; 1=ano
Míra migrace směrem do lokality v posledních 12 měsících	podíl
Míra migrace směrem z lokality v posledních 12 měsících	podíl
Přítomnost osob se SŠ vzděláním mezi členy komunit	0=ne; 1=ano
Identifikace existence cíle projektu na straně podpořené organizace	0=ne; 1=ano
Identifikace představy opuštění komunity/lokality na straně podpořené organizace	0=ne; 1=ano
Časový horizont opuštění komunity/lokality	počet měsíců
List „vstupy“	
Počet členů komunity s jednotlivými typy dosaženého vzdělání	a) ne/dokončené základní b) střední (s maturitou i bez) c) vysokoškolské
Podíl členů komunity s jednotlivými typy dosaženého vzdělání	a) ne/dokončené základní b) střední (s maturitou i bez) c) vysokoškolské
Dary materiální povahy v průběhu dotačního období	0=ne; 1=ano
Finanční vyčíslení daru/darů	částka
Přítomnost sociálních služeb v lokalitě/komunitě	0=ne; 1=ano
Typy sociálních služeb přítomných v lokalitě/komunitě - odborné sociální poradenství	0=ne; 1=ano
Typy sociálních služeb přítomných v lokalitě/komunitě - osobní asistence	0=ne; 1=ano
Typy sociálních služeb přítomných v lokalitě/komunitě - pečovatelská služba	0=ne; 1=ano
Typy sociálních služeb přítomných v lokalitě/komunitě - podpora samostatného bydlení	0=ne; 1=ano
Typy sociálních služeb přítomných v lokalitě/komunitě - odlehčovací služby	0=ne; 1=ano
Typy sociálních služeb přítomných v lokalitě/komunitě - centrum denních služeb	0=ne; 1=ano
Typy sociálních služeb přítomných v lokalitě/komunitě - denní stacionář	0=ne; 1=ano
Typy sociálních služeb přítomných v lokalitě/komunitě - týdenní stacionář	0=ne; 1=ano

Typy sociálních služeb přítomných v lokalitě/komunitě - chráněné bydlení	0=ne; 1=ano
Typy sociálních služeb přítomných v lokalitě/komunitě - azylový dům	0=ne; 1=ano
Typy sociálních služeb přítomných v lokalitě/komunitě - dům na půl cesty	0=ne; 1=ano
Typy sociálních služeb přítomných v lokalitě/komunitě - kontaktní centrum	0=ne; 1=ano
Typy sociálních služeb přítomných v lokalitě/komunitě - krizové centrum	0=ne; 1=ano
Typy sociálních služeb přítomných v lokalitě/komunitě - nízkoprahové denní centrum	0=ne; 1=ano
Typy sociálních služeb přítomných v lokalitě/komunitě - noclehárna	0=ne; 1=ano
Typy sociálních služeb přítomných v lokalitě/komunitě - terénní program	0=ne; 1=ano
Typy sociálních služeb přítomných v lokalitě/komunitě - sociální rehabilitace	0=ne; 1=ano
Průměrný počet komunitních pracovníků	průměrný počet
Kooperace s třetími osobami	0=ne; 1=ano
Zapojení dobrovolníků	0=ne; 1=ano
Počet zapojených dobrovolníků	počet
List „výstupy“	
Identifikace klíčového problému komunitou	0=ne; 1=ano
Způsob identifikace klíčového problému	1 – konsensem 2 – hlasováním
Existence jádrové skupiny	0=ne; 1=ano
Tvorba pracovních (tematických) skupin	0=ne; 1=ano
Počet pracovních (tematických) skupin	počet
Počet oficiálních setkání 1. pracovní (tematické) skupiny (v jednotlivých čtvrtletích)	počet
Počet oficiálních setkání 2. pracovní (tematické) skupiny (v jednotlivých čtvrtletích)	počet
Počet oficiálních setkání 3. pracovní (tematické) skupiny (v jednotlivých čtvrtletích)	počet
Počet oficiálních setkání 4. pracovní (tematické) skupiny (v jednotlivých čtvrtletích)	počet
Tvorba plánů a pracovních postupů v 1. pracovní (tematické) skupině	0=ne; 1=ano
Tvorba plánů a pracovních postupů ve 2. pracovní (tematické) skupině	0=ne; 1=ano
Tvorba plánů a pracovních postupů ve 3. pracovní (tematické) skupině	0=ne; 1=ano
Tvorba plánů a pracovních postupů ve 4. pracovní (tematické) skupině	0=ne; 1=ano

Počet setkání se zástupci veřejné moci (v jednotlivých čtvrtletích)	počet
Počet setkání se zástupci veřejné moci (v jednotlivých čtvrtletích)	počet
Počet setkání se zástupci veřejné moci (v jednotlivých čtvrtletích)	počet
Počet setkání se zástupci veřejné moci (v jednotlivých čtvrtletích)	počet
Počet setkání se zástupci neziskových organizací (v jednotlivých čtvrtletích)	počet
Počet setkání se zástupci neziskových organizací (v jednotlivých čtvrtletích)	počet
Počet setkání se zástupci neziskových organizací (v jednotlivých čtvrtletích)	počet
Počet setkání se zástupci neziskových organizací (v jednotlivých čtvrtletích)	počet
Počet setkání se zástupci majoritní společnosti (v jednotlivých čtvrtletích)	počet
Počet setkání se zástupci majoritní společnosti (v jednotlivých čtvrtletích)	počet
Počet setkání se zástupci majoritní společnosti (v jednotlivých čtvrtletích)	počet
Počet setkání se zástupci majoritní společnosti (v jednotlivých čtvrtletích)	počet
Počet setkání se zástupci zaměstnavatelů / podnikatelů (v jednotlivých čtvrtletích)	počet
Počet setkání se zástupci zaměstnavatelů / podnikatelů (v jednotlivých čtvrtletích)	počet
Počet setkání se zástupci zaměstnavatelů / podnikatelů (v jednotlivých čtvrtletích)	počet
Počet setkání se zástupci zaměstnavatelů / podnikatelů (v jednotlivých čtvrtletích)	počet
Existence sociální mapy lokality/komunity	0=ne; 1=ano
Monitoring činnosti komunity	0=ne; 1=ano
Vyhodnocování činnosti komunity	0=ne; 1=ano
List „struktura“	
celkový počet obyvatel místního společenství	počet
počet mužů v místním společenství	počet
počet žen v místním společenství	počet
počet dětí ve věku do 18 let v místním společenství	počet
počet obyvatel místního společenství ve věku od 19 do 64 let	počet
počet obyvatel místního společenství ve věku 65+	počet
List „cíl 1“	
počet obyvatel místního společenství, kteří navázali s komunitním pracovníkem spolupráci	počet

počet mužů z místního společenství, kteří navázali s komunitním pracovníkem spolupráci	počet
počet žen z místního společenství, které navázaly s komunitním pracovníkem spolupráci	počet
počet dětí ve věku do 18 let z místního společenství, které navázaly s komunitním pracovníkem spolupráci	počet
počet obyvatel z místního společenství ve věku od 19 do 64 let, kteří navázali s komunitním pracovníkem spolupráci	počet
počet obyvatel místního společenství ve věku 65+, kteří navázali s komunitním pracovníkem spolupráci	počet
List „cíl 2“	
počet dalších aktérů ze sekundární cílové skupiny na území realizace komunitního projektu	počet
počet dalších aktérů ze sekundární cílové skupiny, s nimiž komunita navázala spolupráci	počet
počet jednání komunity s dalšími aktéry působícími na území realizace komunitního projektu v průběhu sledovaného období	počet
počet jednání komunity se zástupci veřejné moci v průběhu sledovaného období	počet
počet jednání komunity se zástupci politické reprezentace obcí v průběhu sledovaného období	počet
počet jednání komunity se zástupci vzdělávacích institucí v průběhu sledovaného období	počet
počet jednání komunity se zástupci organizací neziskového sektoru v průběhu sledovaného období	počet
počet jednání komunity se zástupci ziskových organizací v průběhu sledovaného období	počet
počet jednání komunity se zástupci bezpečnostních složek v průběhu sledovaného období	počet
počet jednání komunity se zástupci zaměstnavatelů v průběhu sledovaného období	počet
počet jednání komunity se zástupci majoritní společnosti v průběhu sledovaného období	počet
počet jednání komunity se zástupci ubytovatelů v průběhu sledovaného období	počet
počet jednání komunity s dalšími aktéry působícími na území realizace komunitního projektu, jejichž výsledkem byl návrh řešení problému vedoucí k dosažení pozitivní změny situace	počet
počet jednání komunity se zástupci majoritní společnosti, jejichž výsledkem byl návrh řešení problému vedoucí k dosažení pozitivní změny situace	počet
List „cíl 3“	
celkový počet realizovaných aktivit v místním společenství v průběhu sledovaného období	počet
počet aktivit na podporu sousedských vztahů v rámci místního společenství v průběhu sledovaného období	počet

počet aktivit na podporu sousedských vztahů v rámci místního společenství, prostřednictvím nichž bylo dosaženo pozitivní změny situace	počet
počet aktivit na podporu vztahů s členy majoritní společnosti v průběhu sledovaného období	počet
počet aktivit na podporu vztahů s členy majoritní společnosti, prostřednictvím nichž bylo dosaženo pozitivní změny situace	počet
počet vzdělávacích kurzů pro dospělé členy místního společenství	počet
počet účastníků vzdělávacích kurzů pro dospělé členy místního společenství	počet
počet úspěšných absolventů vzdělávacích kurzů pro dospělé členy místního společenství	počet
počet aktivit v oblasti trávení volného času pro dospělé členy místního společenství organizovaných dalšími aktéry působícími na území realizace komunitního projektu	počet
počet aktivit v oblasti trávení volného času pro dospělé členy místního společenství organizovaných členy místního společenství	počet
počet volnočasových aktivit směřujících k podpoře soužití s majoritní společností na území realizace komunitního projektu organizovaných členy místního společenství	počet
počet aktivit směřujících k podpoře kvality bydlení v místním společenství	počet
počet aktivit směřujících k podpoře kvality bydlení v místním společenství, prostřednictvím nichž bylo dosaženo pozitivní změny situace	počet
počet intervencí v oblasti narovnání nájemních vztahů	počet
počet intervencí v oblasti narovnání nájemních vztahů, prostřednictvím nichž bylo dosaženo pozitivní změny situace	
počet aktivit v oblasti propagace romské etnicity	počet
další, výše nespecifikované aktivity	výčet a počty

SEZNAM POUŽITÉ SOUVISEJÍCÍ LITERATURY

ASZ (Agentura pro sociální začleňování). Manuál Agentury pro sociální začleňování pro komunitní práci. Praha, 2015.

ASZ. Základní dokument pro podporu sociálního začleňování ve městech, obcích a mikroregionech. <http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/o-agenture>

ASZ. Příloha č. 1 Metodiky Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám verze 4.0. Pravidla výběru nových lokalit ke spolupráci s ASZ verze 4.0. Metodika KSPVL – aktualizovaná 1. 11. 2016. <http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/metodika-kpsvl-aktualizovana-4-4-2018>

Fresno, J. M., Alia Chahin. 2012. Monitoring and Evaluation in the National Roma Integration Strategies: The challenges ahead. Pp. 15-79 in Kolev, D. *Monitoring and evaluation of the National Roma Integration Strategies (focus on Bulgaria and Romania)*. Plovdiv: Astarta. http://www.fresnoconsulting.es/upload/80/16/2012_amalipe_monitoring_maquetado.pdf

Gojová, A. 2006. Teorie a modely komunitní práce. Ostrava: Ostravská univerzita.

Havrdová, Z., J. Kosová, J. Svobodová & A. Vomlelová 2013. *Mít život ve svých rukou*. Dobrá Voda u Toužimi a Praha: Český západ, FSH UK a Cheiron T.

Chen, H.-T. 2005. *Practical Program Evaluation. Assessing and Improving Planning, Implementation, and Effectiveness*. London: SAGE.

Mareš, P., L. Rabušic, P. Soukup. 2015. Analýza sociálněvědních dat (nejen) v SPSS. Brno: Masarykova univerzita.

MPSV ČR (Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky) 2016. Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí 2015. [http://www.mpsv.cz/files/clanky/28270/Statisticka roc. z oblasti prace a SZ 2015.pdf](http://www.mpsv.cz/files/clanky/28270/Statisticka_roc._z_oblasti_prace_a_SZ_2015.pdf)

MPSV ČR (Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky) 2018. Doporučený postup MPSV ČR č. 1/2018 K realizaci činností sociální práce na pověřených obecních úřadech, obecních úřadech s rozšířenou působností a krajských úřadech.

Nařízení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě.

Nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě, v platném znění.

Popple, K. 1995. *Analysing Community Work. Its Theory and Practice*. Maidenhead (UK): Open University Press.

Rabušic, L. & T. Sirovátka 1999. "Český sociální stát a jeho legitimita." *Sociologický časopis* 35(3): 397-421.

Rada Evropské unie. 2013. *Doporučení Rady ze dne 9. prosince 2013 o účinných opatřeních v oblasti integrace Romů v členských státech (2013/C 378/01)*. [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013H1224\(01\)&from=CS](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013H1224(01)&from=CS)

Schuringa, L. 2007. Komunitní práce a inkluze Romů. Ostrava: Radovan Goj.

Strategie romské integrace do roku 2020. <https://www.vlada.cz/assets/ppov/zalezitosti-romske-komunity/Strategie-romske-integrace-do-roku-2020.pdf>

Šťastná, J. 2016. Když se řekne komunitní práce. Praha: Karolinum.

Twelvetrees, A. 1991. *Community Work*. London: Macmillan.

UNDP (United Nations Development Programme) 2012. *Nejasný výsledok: Pomohli projekty Európskeho sociálneho fondu Rómom na Slovensku?* Bratislava: Regionálne centrum Rozvojového programu OSN pre Európu a Spoločenstvo nezávislých štátov v Bratislave. <http://www.evaluacia.sk/wp-content/uploads/2012/12/J.-Kling-UNDP.pdf>

ÚV ČR (Úřad vlády České republiky) 2017. Směrnice vedoucího Úřadu vlády České republiky č. 2/2016 o poskytování neinvestičních dotací k financování programů v oblasti lidských práv, ve znění směrnice vedoucího Úřadu vlády České republiky č. 6/2017.

<https://www.vlada.cz/cz/ppov/zalezitosti-romske-komunity/dotace/podpora-koordinatoru/novela-smernice-vedouciho-uradu-vlady-cr-o-poskytovani-neinvesticnich-dotaci-k-financovani-programu-v-oblasti-lidskych-prav-164623/>

Usnesení vlády ze dne 29. října 1997 ke Zprávě o situaci romské komunity v České republice a k současné situaci v romské komunitě.

Veselý, A., Z. Drhová & M. Nachtmannová. 2005. *Veřejná politika a proces její tvorby. Co je „policy“ a jak vzniká.* Praha: UK FSV CESES.

VOP (Veřejný ochránce práv) 2012. *Popis metody a výsledky výzkumu etnického složení žáků bývalých zvláštních škol v ČR v roce 2011/2012.* http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/DISKRIMINACE/Vyzkum/Vyzkum_skoly-metoda.pdf

VOP (Veřejný ochránce práv) 2012. *Výzkum veřejného ochránce práv k otázce etnického složení žáků bývalých zvláštních škol.* http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/DISKRIMINACE/Vyzkum/Vyzkum_skoly-zprava.pdf

Winkler, J. 2014. Organizace implementačního procesu. Institucionální hledisko analýzy. Brno: Masarykova univerzita.

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení).

Zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů.

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

SEZNAM PUBLIKACÍ, KTERÉ PŘEDCHÁZELY METODICE

Šimíková, Ivana, Jiří Vyhlídal, Robert Trbola. Přístupy k vyhodnocování integračních aktivit zaměřených na romskou menšinu – příležitosti a bariéry. Praha: VÚPSV, v. v. i. – publikace půjde do recenzního řízení v druhé polovině roku 2018.

Sirovátka, Tomáš, Ivana Šimíková, Robert Trbola. 2016. Indikátory strategie potlačování chudoby a sociálního vyloučení v České republice. Aktualizované vydání. Praha: VÚPSV, v.v.i.

Trbola, Robert, Tomáš Sirovátka, Ivana Šimíková. 2016. Vyhodnocení soustavy indikátorů Strategie sociálního začleňování České republiky pro roky 2014 až 2020. Praha: VÚPSV, v.v.i.

Trbola, R., M. Nečasová, M. Rákoczyová. 2015. Role lokálních vlád při řešení problémů sociálního začleňování. Praha: VÚPSV, v.v.i

Šimíková, I. 2011. Hledání příkladů dobré praxe: programy financované z Evropského sociálního fondu v České republice zaměřené na zlepšení přístupu znevýhodněných skupin na trh práce. Praha: VÚPSV, v.v.i. 73 s.

Winkler, J. & I. Šimíková 2005. *Hodnocení Vládního programu podpory terénní sociální práce v sociálně vyloučených romských komunitách - (hodnoty a fakta)*. Praha: VÚPSV - výzkumné centrum Brno.

PŘÍLOHY

Seznam indikátorů DP PTP

kód indikátoru	název indikátoru
PTP1	celek programem podpořených obcí od počátku trvání programu
PTP2	index meziroční změny v celku obcí podpořených od počátku trvání programu
PTP3	rozložení obcí podle kategorizované délky kontinuální podpory v posledních 5 letech na celku obcí
PTP4	průměrný počet klientů na jeden celý úvazek TP
PTP5	kategorizovaný podíl počtu klientů TP na průměrném počtu klientů TP za program
PTP6	podíl průměrného počtu klientů TP na průměrném počtu klientů pracovníků v analogické pozici
PTP7	rozložení obcí se SVL podpořených programem v aktuálně vyhodnocovaném roce podle velikostních kategorií dle počtu obyvatel
PTP8	podíl obcí se SVL na celku programem podpořených obcí
PTP9	podíl obcí se SVL podpořených programem na celku obcí se SVL
PTP10	nejvyšší dosažené vzdělání TP
PTP11	délka praxe TP v oboru
PTP12	výše úvazku TP
PTP13	typ pracovního poměru TP
PTP14	platová třída
PTP15	výše platu TP vzhledem k jeho platu dle platového tarifu
PTP16	počet obcí, které místo TP udržely i bez podpory DP PTP
PTP17	podíl obcí, které místo TP udržely na celku obcí, kde je identifikována potřeba
PTP18	struktura dospělých klientů z hlediska pohlaví
PTP19	struktura klientů z hlediska věkových kategorií
PTP20	podíl osob z cílové skupiny na celku dětských a dospělých klientů
PTP21	struktura řešených problémů u dětských klientů (podle počtu klientů)
PTP22	struktura řešených problémů u dospělých klientů (podle počtu klientů)
PTP23	míra úspěšnosti intervencí celkem
PTP24	míra úspěšnosti intervencí TP u jednotlivých problémů
PTP25	míra integrace dosažená prostřednictvím úspěšných intervencí TP do <u>účasti dětí v předškolním vzdělávání</u>
PTP26	míra integrace dosažená prostřednictvím úspěšných intervencí TP do <u>účasti dětí v organizovaných mimoškolních volnočasových a zájmových aktivitách</u>
PTP27	míra integrace dosažená prostřednictvím úspěšných intervencí TP do <u>nezaměstnanosti dospělých</u>
PTP28	míra integrace dosažená prostřednictvím úspěšných intervencí TP do <u>bydlení dospělých</u>
PTP29	míra diskriminace dětských klientů podle zkušenosti TP
PTP30	míra diskriminace dospělých klientů podle zkušenosti TP
PTP31	výskyt diskriminačního jednání vůči dětským klientům u vybraných subjektů

kód indikátoru	název indikátoru
PTP32	výskyt diskriminačního jednání vůči dospělým klientům u vybraných subjektů

Přehled informací, které je třeba sbírat prostřednictvím Žadostí o podporu (Ž) nebo Závěrečných zpráv o realizaci projektu (ZZ), případně „přímým dotazem“ (PD) za účelem vyhodnocení DP PTP

informace	zdroj
identifikátor podpořené obce: název; kraj; směrovací číslo <i>Poznámka: Vzhledem k tomu, že v praxi jsou někdy uváděny nepřesné názvy (tzn. je například uveden název místně zaužívaný, ve zkráceném tvaru apod.), je třeba vyžadovat, aby byl uveden ve tvaru dle databáze Českého statistického úřadu – například dle „Počet obyvatel v obcích České republiky“, který je další ze sledovaných informací, dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich</i>	Ž
<i>Ve všech případech, kdy sledujeme údaje (týkající se personální kapacity a pracovních podmínek) za jednotlivé osoby, které v průběhu vyhodnocovaného roku zastávaly zřízené pozice TP, je v případech, kdy se na jedné takové pozici vystřídal několik osob, nejjednodušší zjišťovat vždy pouze u té osoby, která pozici obsadila v daném kalendářním roce jako poslední v řadě.</i> <i>Součástí pokynu pro vyplňování formuláře ZZ u vybraných údajů bude, že obce mají uvádět údaje osoby, která v průběhu vyhodnocovaného roku obsadila dotací podpořené místo terénního pracovníka jako poslední v řadě.</i>	
počet obyvatel obce dle Českého statistického úřadu	Ž
počet klientů TP za obec celkem	ZZ
počet přepočtených plných úvazků TP za obec celkem	ZZ
zda se obec nachází v Mapě SVL 2015	Ž
zda obec potvrzuje údaje o obci a SVL na jejich území potvrzuje	Ž
informace zjišťovat ve dvojicích: „v Mapě SVL“ vs. „za obec“: počet obyvatel obce; počet SVL; počet obyvatel SVL; podíl Romů v SVL	Ž
aktuální nejvyšší dosažené vzdělání TP ve struktuře (u každého TP bude možné zvolit pouze jednu kategorii!): - vzdělání odpovídající kvalifikaci sociálního pracovníka podle zákona o sociálních službách (+ pro kontrolu přesný název vysoké školy, název oboru a adresa školy) - vzdělání odpovídající kvalifikaci pracovníka v sociálních službách podle zákona o sociálních službách (+ pro kontrolu název vysoké školy a název oboru a adresa školy) - jiné vysokoškolské - jiné vyšší odborné - středoškolské s maturitou - středoškolské s výučním listem - jiné středoškolské - základní	ZZ
(kategorizované) nejvyšší dosažené vzdělání <u>osoby, která pozici TP obsadila ve vyhodnocovaném roce jako poslední v řadě</u>	ZZ

informace	zdroj
výše úvazku <u>osoby, která pozici TP obsadila ve vyhodnocovaném roce jako poslední v řadě</u>	ZZ
typ pracovního poměru <u>osoby, která pozici TP obsadila ve vyhodnocovaném roce jako poslední v řadě</u>	ZZ
průměrná výše hrubého platu <u>osoby, která pozici TP obsadila ve vyhodnocovaném roce jako poslední v řadě</u>	ZZ
aktuální délka praxe v oboru <u>osoby, která pozici TP obsadila ve vyhodnocovaném roce jako poslední v řadě, a to bez aktuálně vyhodnocovaného roku</u>	ZZ
platový stupeň <u>osoby, která pozici TP obsadila ve vyhodnocovaném roce jako poslední v řadě</u>	ZZ
údaje o činnosti TP	
počet dětských klientů TP	ZZ
počet dospělých klientů TP	ZZ
počet klientů TP	ZZ
počet klientů do 2 let	ZZ
počet klientů 2 – 5 let	ZZ
počet klientů 6 – 14 let	ZZ
počet klientů 15 – 18 let	ZZ
počet klientů 18 – 64 let	ZZ
počet klientů starších 64 let	ZZ
počet dětských klientů z cílové skupiny	ZZ
počet dospělých klientů z cílové skupiny	ZZ
počet klientů z cílové skupiny	ZZ
počet klientů žen	ZZ
počet klientů mužů	ZZ
počet intervencí do problému A u dětských klientů	ZZ
počet intervencí do problému B u dětských klientů	ZZ
počet intervencí do problému C u dětských klientů	ZZ
počet intervencí do problému atd. u dětských klientů	ZZ
počet intervencí u dětských klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku a)	ZZ
počet intervencí u dětských klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku b)	ZZ
počet intervencí u dětských klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku c)	ZZ
počet intervencí u dětských klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku atd.	ZZ
počet intervencí do problému A u dospělých klientů	ZZ
počet intervencí do problému B u dospělých klientů	ZZ
počet intervencí do problému C u dospělých klientů	ZZ
počet intervencí do problému atd. u dospělých klientů	ZZ
počet intervencí u dospělých klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku a)	ZZ
počet intervencí u dospělých klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku b)	ZZ
počet intervencí u dospělých klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku c)	ZZ
počet intervencí u dospělých klientů, u kterých bylo dosaženo výsledku atd.	ZZ
zda obec udržela místo TP i bez podpory programu	PD

informace	zdroj
počet dětských klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu V, nebo W, nebo X, nebo Y	ZZ
počet dospělých klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu F, nebo G, nebo J, nebo M	ZZ
počet dětských klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu V (W, X a Y)	ZZ
počet dospělých klientů z cílové skupiny, vůči nimž byl TP svědkem diskriminačního jednání typu F (G, J a M)	ZZ

Seznam indikátorů DP KRKO

kód indikátoru	název indikátoru
KRKO1	podíl <u>obcí se SVL</u> v krajích na celku obcí se SVL v rámci celé ČR
KRKO2	podíl <u>SVL</u> v krajích na celku SVL v rámci celé ČR
KRKO3	podíl <u>obyvatel SVL</u> v krajích na celku obyvatel SVL v rámci celé ČR
KRKO4	průměrný počet obyvatel na jednu SVL v krajích
KRKO5	výše úvazku KK v jednotlivých krajích
KRKO6	zařazení KK do struktury krajského úřadu v jednotlivých krajích
KRKO7	platová třída KK v jednotlivých krajích
KRKO8	nejvyšší dosažené vzdělání KK v jednotlivých krajích
KRKO9	délka praxe KK v jednotlivých krajích podle nařízení vlády 341/2017 Sb. pro stanovení platového stupně, a to podle § 4, odstavce 2
KRKO10	podíl ORP, v jejichž správní působnosti se vyskytují obce se SVL v kraji, a kde je zároveň explicitně zřízena pozice romského poradce (včetně kombinací s dalšími pozicemi), na celku těchto ORP v kraji
KRKO11	podíl ORP, v jejichž správní působnosti se vyskytují obce se SVL v kraji, na celku těchto ORP v rámci celé ČR
KRKO12	podíl obcí, na jejichž území se vyskytují SVL a kde bylo zároveň (někdy) zřízeno místo terénního pracovníka
KRKO13	podíl obcí, na jejichž území se vyskytují SVL a kde zároveň (někdy) působil lokální konzultant ASZ

Přehled informací, které je třeba sbírat prostřednictvím Žádostí o podporu (Ž) nebo Závěrečných zpráv o realizaci projektu (ZZ) za účelem vyhodnocení DP KRKO

informace	zdroj
identifikátor: název kraje	ZZ
<i>Ve všech případech, kdy sledujeme údaje o konkrétní osobě zastávající pozici KK, je nejjednodušší sledovat pouze za tu osobu, která pozici obsadila v daném kalendářním roce jako poslední v řadě.</i>	

informace	zdroj
výše úvazku na pozici KK <i>(do pokynů uvést, že všechny výjimečné případy (DPP, DPC, změnu v průběhu roku apod.) přepočítat na úvazek za rok)</i>	ZZ
zařazení KK do struktury KÚ: - kancelář hejtmana - kancelář ředitele KÚ - samostatné oddělení koordinátorů - odbor sociálních věcí - jiné – jaké?	ZZ
nejvyšší dosažené vzdělání KK: - vysokoškolské v doktorském studijním programu (titul PhD., případně ekvivalent) - vysokoškolské v magisterském studijním programu (titul Mgr.) - vysokoškolské v bakalářském studijním programu (titul Bc.) - vyšší odborné (titul DiS.) - středoškolské - jiné – jaké?	ZZ
délka praxe KK: Ve smyslu § 4, odstavce 2 nařízení vlády 341/2017 Sb.: <i>„V plném rozsahu započte zaměstnavatel zaměstnanci dobu praxe v oboru požadované práce. Praxí v oboru požadované práce se pro účely tohoto nařízení rozumí výkon práce, pro kterou jsou potřebné znalosti stejného nebo obdobného zaměření jako pro výkon požadované práce.“</i>	ZZ
zařazení do platové třídy (případně i do platového tarifu)	ZZ
zařazení do platového stupně	ZZ
průměrná výše hrubého platu <i>(do pokynů uvést, že musí být přepočítána na plný úvazek za rok)</i>	ZZ

Seznam indikátorů DP KP

kód indikátoru	název indikátoru
Identifikace komunitní práce	
IKP1	Identifikace existence komunity jako skupiny osob sdílejících zájmy, hodnoty a zdroje
IKP2	Identifikace existence jádrové či iniciační skupiny
IKP3	Míra migrace směrem do lokality v posledních 12 měsících
IKP4	Míra migrace směrem z lokality v posledních 12 měsících
IKP5	Přítomnost osob se SŠ vzděláním mezi členy komunit
IKP6	Identifikace existence cíle projektu na straně podpořené organizace
IKP7	Identifikace představy opuštění komunity/lokality na straně podpořené organizace
IKP8	Časový horizont opuštění komunity/lokality
Vstupy	
INP1	Počet členů komunity s jednotlivými typy dosaženého vzdělání
INP1a	Podíl členů komunity s jednotlivými typy dosaženého vzdělání
INP2	Dary materiální povahy v průběhu dotačního období
INP3	Finanční vyčíslení daru/darů
INP4	Přítomnost sociálních služeb v lokalitě/komunitě
INP5	Typy sociálních služeb přítomných v lokalitě/komunitě - odborné sociální poradenství
INP6	Průměrný počet komunitních pracovníků
INP7	Kooperace s třetími osobami
INP8	Zapojení dobrovolníků
INP9	Počet zapojených dobrovolníků
Výstupy	
OUT1	Identifikace klíčového problému komunitou
OUT2	Způsob identifikace klíčového problému
OUT3	Existence jádrové skupiny
OUT4	Tvorba pracovních (tematických) skupin
OUT5	Počet pracovních (tematických) skupin
OUT6a	Počet oficiálních setkání 1. pracovní (tematické) skupiny (v jednotlivých čtvrtletích)
OUT6b	Počet oficiálních setkání 2. pracovní (tematické) skupiny (v jednotlivých čtvrtletích)
OUT6c	Počet oficiálních setkání 3. pracovní (tematické) skupiny (v jednotlivých čtvrtletích)
OUT6d	Počet oficiálních setkání 4. pracovní (tematické) skupiny (v jednotlivých čtvrtletích)
OUT7a	Tvorba plánů a pracovních postupů v 1. pracovní (tematické) skupině
OUT7b	Tvorba plánů a pracovních postupů v 2. pracovní (tematické) skupině

kód indikátoru	název indikátoru
OUT7c	Tvorba plánů a pracovních postupů v 3. pracovní (tematické) skupině
OUT7d	Tvorba plánů a pracovních postupů v 4. pracovní (tematické) skupině
OUT8a	Počet setkání se zástupci veřejné moci (v jednotlivých čtvrtletích)
OUT8b	Počet setkání se zástupci veřejné moci (v jednotlivých čtvrtletích)
OUT8c	Počet setkání se zástupci veřejné moci (v jednotlivých čtvrtletích)
OUT8d	Počet setkání se zástupci veřejné moci (v jednotlivých čtvrtletích)
OUT9a	Počet setkání se zástupci neziskových organizací (v jednotlivých čtvrtletích)
OUT9b	Počet setkání se zástupci neziskových organizací (v jednotlivých čtvrtletích)
OUT9c	Počet setkání se zástupci neziskových organizací (v jednotlivých čtvrtletích)
OUT9d	Počet setkání se zástupci neziskových organizací (v jednotlivých čtvrtletích)
OUT10a	Počet setkání se zástupci majoritní společnosti (v jednotlivých čtvrtletích)
OUT10b	Počet setkání se zástupci majoritní společnosti (v jednotlivých čtvrtletích)
OUT10c	Počet setkání se zástupci majoritní společnosti (v jednotlivých čtvrtletích)
OUT10d	Počet setkání se zástupci majoritní společnosti (v jednotlivých čtvrtletích)
OUT11a	Počet setkání se zástupci zaměstnavatelů/podnikatelů (v jednotlivých čtvrtletích)
OUT11b	Počet setkání se zástupci zaměstnavatelů/podnikatelů (v jednotlivých čtvrtletích)
OUT11c	Počet setkání se zástupci zaměstnavatelů/podnikatelů (v jednotlivých čtvrtletích)
OUT11d	Počet setkání se zástupci zaměstnavatelů/podnikatelů (v jednotlivých čtvrtletích)
OUT12	Existence sociální mapy lokality/komunity
OUT13	Monitoring činnosti komunity
OUT14	Vyhodnocování činnosti komunity

kód indikátoru	název indikátoru
Sociodemografická struktura obyvatel místního společenství	
SS01	podíl mužů v místním společenství
SS02	podíl žen v místním společenství
SS03	podíl dětí ve věku do 18 let v místním společenství
SS04	podíl obyvatel místního společenství ve věku od 19 do 64 let
SS05	podíl obyvatel místního společenství ve věku 65+
ZA1	míra zapojení členů místního společenství do komunitních aktivit
ZA1a	míra zapojení mužů z místního společenství do komunitních aktivit
ZA1b	míra zapojení žen z místního společenství do komunitních aktivit
ZA1c	míra zapojení dětí ve věku do 18 let z místního společenství do komunitních aktivit

kód indikátoru	název indikátoru
ZA1d	míra zapojení obyvatel z místního společenství ve věku od 19 do 64 let do komunitních aktivit
ZA1e	míra zapojení obyvatel místního společenství ve věku 65+ do komunitních aktivit
IS1	míra intenzity spolupráce komunity s dalšími aktéry v lokalitě
IS1a	podíl jednání komunity se zástupci veřejné moci na celku realizovaných jednání komunity s dalšími aktéry v průběhu sledovaného období
IS1b	podíl jednání komunity se zástupci politické reprezentace obcí na celku realizovaných jednání komunity s dalšími aktéry v průběhu sledovaného období
IS1c	podíl jednání komunity se zástupci vzdělávacích institucí na celku realizovaných jednání komunity s dalšími aktéry v průběhu sledovaného období
IS1d	podíl jednání komunity se zástupci organizací neziskového sektoru na celku realizovaných jednání komunity s dalšími aktéry v průběhu sledovaného období
IS1e	podíl jednání komunity se zástupci ziskových organizací na celku realizovaných jednání komunity s dalšími aktéry v průběhu sledovaného období
IS1f	podíl jednání komunity se zástupci bezpečnostních složek na celku realizovaných jednání komunity s dalšími aktéry v průběhu sledovaného období
IS1g	podíl jednání komunity se zástupci zaměstnavatelů na celku realizovaných jednání komunity s dalšími aktéry v průběhu sledovaného období
IS1h	podíl jednání komunity se zástupci majoritní společnosti na celku realizovaných jednání komunity s dalšími aktéry v průběhu sledovaného období
IS2	míra úspěšnosti jednání komunity se zástupci sekundární cílové skupiny
IS3	míra úspěšnosti jednání komunity se zástupci majoritní společnosti
RA1	podíl aktivit na podporu sousedských vztahů v rámci místního společenství na celku aktivit za sledované období
RA1a	podíl aktivit na podporu sousedských vztahů v rámci místního společenství, prostřednictvím nichž bylo dosaženo pozitivní změny situace na celku aktivit na podporu sousedských vztahů v rámci místního společenství v průběhu sledovaného období
RA2	podíl aktivit na podporu vztahů s členy majoritní společnosti na celku aktivit za sledované období
RA2a	podíl aktivit na podporu sousedských vztahů s členy majoritní společnosti, prostřednictvím nichž bylo dosaženo pozitivní změny situace na celku aktivit na podporu sousedských vztahů v s členy majoritní společnosti v průběhu sledovaného období
RA3	podíl vzdělávacích kurzů pro dospělé členy místního společenství na celku aktivit za sledované období
RA3a	podíl účastníků vzdělávacích kurzů pro dospělé členy místního společenství na celku dospělých obyvatel místního společenství, kteří navázali spolupráci s komunitním pracovníkem
RA3b	podíl úspěšných absolventů vzdělávacích kurzů pro dospělé členy místního společenství, na celku účastníků vzdělávacích kurzů pro dospělé členy místního společenství
RA4	podíl aktivit v oblasti trávení volného času pro dospělé členy místního společenství organizovaných spolupracujícími aktéry na celku aktivit za sledované období

kód indikátoru	název indikátoru
RA5	podíl aktivit v oblasti trávení volného času pro dospělé členy místního společenství organizovaných členy místního společenství na celku aktivit za sledované období
RA6	podíl aktivit směřujících k podpoře kvality bydlení v místním společenství na celku aktivit za sledované období
RA6a	podíl aktivit směřujících k podpoře kvality bydlení v místním společenství, prostřednictvím nichž bylo dosaženo pozitivní změny situace na celku aktivit směřujících k podpoře kvality bydlení v místním společenství
RA7	podíl intervencí v oblasti nájemních vztahů na celku aktivit za sledované období
RA7a	podíl intervencí v oblasti nájemních vztahů, prostřednictvím nichž bylo dosaženo pozitivní změny situace na celku intervencí v oblasti nájemních vztahů
RA8	podíl aktivit v oblasti propagace romské etnicity na celku aktivit za sledované období
RA9...n	podíl dalších výše nespecifikovaných aktivit na celku aktivit za sledované období

Přehled informací, které je třeba sbírat prostřednictvím Žádosti o podporu (Ž) nebo Závěrečných zpráv o realizaci projektu (ZZ) za účelem vyhodnocení DP KP

informace	zdroj
identifikátor: číslo / název projektu; název organizace; název obce, kde je projekt realizován; kraj, kde se obec nachází	Ž, ZZ
Návrhy otázek do pokynů pro vyplňování Žádosti o podporu	
<i>Je možné ve zvolené lokalitě (dům, část obce apod.) identifikovat mezi obyvateli relativně stabilní sociální vazby (obyvatelé jednají navzájem solidárně, vzájemně se navštěvují, v lokalitě žijí dlouhodobě, jejich vzájemné vazby nejsou založeny výhradně na příbuzenských vztazích, sdílejí stejné hodnoty, tradice a zdroje apod.)?</i>	Ž
<i>Je možné v lokalitě identifikovat existenci jádrové či iniciační skupiny (skupina maximálně o 6 až 8 členech, kteří pro ostatní představují neformální autority, jsou schopni identifikovat a formulovat potřeby komunity a navazovat kontakty mimo komunitu)?</i>	Ž
<i>Jaký podíl obyvatel se do lokality přistěhoval v posledních 12 měsících?</i>	Ž
<i>Jaký podíl obyvatel se z lokality v posledních 12 měsících odstěhoval?</i>	Ž
<i>Jsou mezi členy komunity osoby s dokončeným středoškolským vzděláním (s maturitou i bez)?</i>	Ž
<i>Má organizace zformulovaný cíl, kterého má být prostřednictvím komunitní práce dosaženo?</i>	Ž
<i>Má organizace rámcovou představu po jaké době z komunity/lokality odejde?</i>	Ž
<i>Po kolika měsících předpokládáte odchod z komunity/lokality?</i>	Ž
Informace / návrhy otázek do pokynů pro vyplňování Závěrečné zprávy	
Počet / podíl členů komunity s jednotlivými typy dosaženého vzdělání	ZZ
Dary materiální povahy v průběhu dotačního období	ZZ
Finanční vyčíslení daru/darů	ZZ

informace	zdroj
Přítomnost sociálních služeb v lokalitě/komunitě	ZZ
Druhy sociálních služeb přítomných v lokalitě/komunitě	ZZ
Průměrný počet komunitních pracovníků	ZZ
<i>Spolupracovala komunita v průběhu datačního období při naplňování strategického cíle s třetími osobami (fyzickými i právníckými subjekty mimo komunitu/lokalitu)? Máme na mysli především kooperaci při tvorbě plánů, přípravě důležitých rozhodnutí, formulaci významných dokumentů apod.</i>	ZZ
<i>Zapojili se v průběhu dotačního období do činnosti komunity dobrovolníci?</i>	ZZ
Počet zapojených dobrovolníků	ZZ
Identifikace klíčového problému komunitou	ZZ
Způsob identifikace klíčového problému	ZZ
Existence jádrové skupiny	ZZ
<i>Došlo na základě rozhodnutí o klíčovém problému k ustavení pracovní (tematické) skupiny či skupin?</i>	ZZ
Počet pracovních (tematických) skupin	ZZ
Počet oficiálních setkání 1. (2., 3., atd.) pracovní (tematické) skupiny (v jednotlivých čtvrtletích)	ZZ
Tvorba plánů a pracovních postupů v 1. (2., 3., atd.) pracovní (tematické) skupině	ZZ
Počet setkání se zástupci veřejné moci (v jednotlivých čtvrtletích)	ZZ
Počet setkání se zástupci veřejné moci (v jednotlivých čtvrtletích)	ZZ
Počet setkání se zástupci majoritní společnosti (v jednotlivých čtvrtletích)	ZZ
Počet setkání se zástupci zaměstnavatelů / podnikatelů (v jednotlivých čtvrtletích)	ZZ
Existence sociální mapy lokality/komunity	ZZ
<i>Monitoruje komunita systematicky svou vlastní činnost, své aktivity?</i>	ZZ
<i>Provádí komunita vyhodnocení monitorovacích záznamů své vlastní činnosti?</i>	ZZ
celkový počet obyvatel místního společenství	ZZ
počet mužů v místním společenství	ZZ
počet žen v místním společenství	ZZ
počet dětí ve věku do 18 let v místním společenství	ZZ
počet obyvatel místního společenství ve věku od 19 do 64 let	ZZ
počet obyvatel místního společenství ve věku 65+	ZZ
počet obyvatel místního společenství, kteří navázali s komunitním pracovníkem spolupráci	ZZ
počet mužů z místního společenství, kteří navázali s komunitním pracovníkem spolupráci	ZZ
počet žen z místního společenství, které navázaly s komunitním pracovníkem spolupráci	ZZ
počet dětí ve věku do 18 let z místního společenství, které navázaly s komunitním pracovníkem spolupráci	ZZ
počet obyvatel z místního společenství ve věku od 19 do 64 let, kteří navázali s komunitním pracovníkem spolupráci	ZZ
počet obyvatel místního společenství ve věku 65+, kteří navázali s komunitním pracovníkem spolupráci	ZZ

informace	zdroj
počet dalších aktérů ze sekundární cílové skupiny na území realizace komunitního projektu	ZZ
počet dalších aktérů ze sekundární cílové skupiny, s nimiž komunita navázala spolupráci	ZZ
počet jednání komunity s dalšími aktéry působícími na území realizace komunitního projektu v průběhu sledovaného období	ZZ
počet jednání komunity se zástupci veřejné moci v průběhu sledovaného období	ZZ
počet jednání komunity se zástupci politické reprezentace obcí v průběhu sledovaného období	ZZ
počet jednání komunity se zástupci vzdělávacích institucí v průběhu sledovaného období	ZZ
počet jednání komunity se zástupci organizací neziskového sektoru v průběhu sledovaného období	ZZ
počet jednání komunity se zástupci ziskových organizací v průběhu sledovaného období	ZZ
počet jednání komunity se zástupci bezpečnostních složek v průběhu sledovaného období	ZZ
počet jednání komunity se zástupci zaměstnavatelů v průběhu sledovaného období	ZZ
počet jednání komunity se zástupci majoritní společnosti v průběhu sledovaného období	ZZ
počet jednání komunity se zástupci ubytovatelů v průběhu sledovaného období	ZZ
počet jednání komunity s dalšími aktéry působícími na území realizace komunitního projektu, jejichž výsledkem byl návrh řešení problému vedoucí k dosažení pozitivní změny situace	ZZ
počet jednání komunity se zástupci majoritní společnosti, jejichž výsledkem byl návrh řešení problému vedoucí k dosažení pozitivní změny situace	ZZ
celkový počet realizovaných aktivit v místním společenství v průběhu sledovaného období	ZZ
počet aktivit na podporu sousedských vztahů v rámci místního společenství v průběhu sledovaného období	ZZ
počet aktivit na podporu sousedských vztahů v rámci místního společenství, prostřednictvím nichž bylo dosaženo pozitivní změny situace	ZZ
počet aktivit na podporu vztahů s členy majoritní společnosti v průběhu sledovaného období	ZZ
počet aktivit na podporu vztahů s členy majoritní společnosti, prostřednictvím nichž bylo dosaženo pozitivní změny situace	ZZ
počet vzdělávacích kurzů pro dospělé členy místního společenství	ZZ
počet účastníků vzdělávacích kurzů pro dospělé členy místního společenství	ZZ
počet úspěšných absolventů vzdělávacích kurzů pro dospělé členy místního společenství	ZZ
počet aktivit v oblasti trávení volného času pro dospělé členy místního společenství organizovaných dalšími aktéry působícími na území realizace komunitního projektu	ZZ
počet aktivit v oblasti trávení volného času pro dospělé členy místního společenství organizovaných členy místního společenství	ZZ
počet volnočasových aktivit směřujících k podpoře soužití s majoritní společností na území realizace komunitního projektu organizovaných členy místního společenství	ZZ

pokračování tabulky

informace	zdroj
počet aktivit směřujících k podpoře kvality bydlení v místním společenství	ZZ
počet aktivit směřujících k podpoře kvality bydlení v místním společenství, prostřednictvím nichž bylo dosaženo pozitivní změny situace	ZZ
počet intervencí v oblasti narovnání nájemních vztahů	ZZ
počet intervencí v oblasti narovnání nájemních vztahů, prostřednictvím nichž bylo dosaženo pozitivní změny situace	ZZ
počet aktivit v oblasti propagace romské etnicity	ZZ
další, výše nespecifikované aktivity - výčet	ZZ

SAMOSTATNÉ PŘÍLOHY

(NA DATOVÉM NOSIČI PŘILOŽENÉM K METODICE)

Vzhledem k tomu, že samostatné přílohy tvoří pomocné databáze ve formátu Microsoft Office Excel, nejsou součástí textu Metodiky a jsou dostupné pouze v elektronické formě na datovém nosiči přiloženém k Metodice.

VZOR_AD_PTP

VZOR_AD_KRKO

VZOR_AD_KP

VZOR_DTB_SVL

VZOR_Zaznamy_TP